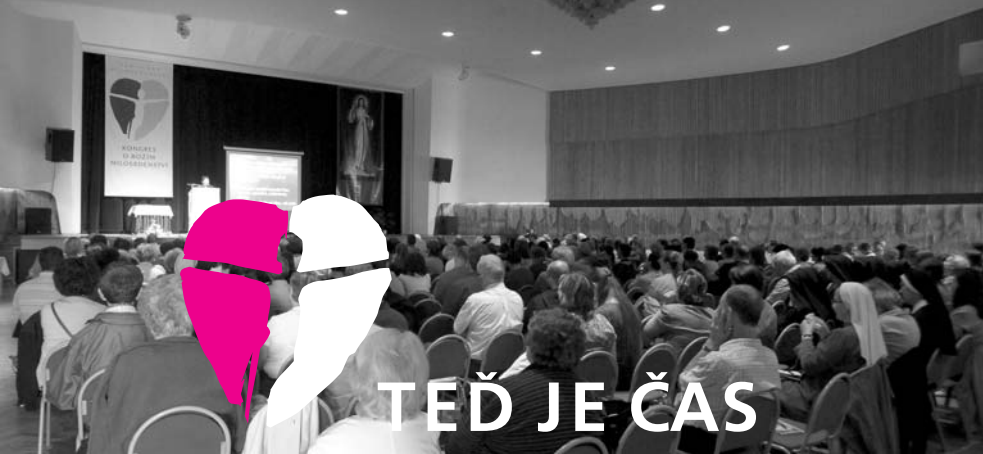

TEĎ JE ČAS MILOSRDENSTVÍ

SBORNÍK TEXTŮ Z PRVNÍHO KONGRESU O BOŽÍM MILOSRDENSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
SLAVKOVICE
20.–22. KVĚTNA 2011

TEĎ JE ČAS

MILOSRDENSTVÍ

**SBORNÍK TEXTŮ
Z PRVNÍHO KONGRESU
O BOŽÍM MILOSRDENSTVÍ
V ČESKÉ REPUBLICE**

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
SLAVKOVICE
20.–22. KVĚTNA 2011

SLAVKOVICE

2012

Přednášky v této publikaci byly sestaveny z přepisu audiozáznamů.

TEĎ JE ČAS MILOSRDENSTVÍ

Sborník textů z prvního kongresu o Božím milosrdenství v ČR
Nové Město na Moravě/Slavkovice 20.–22. května 2011

Zpracoval: P. Mgr Wojciech Zubkowicz SAC
Jazyková korektura: MUDr. Markéta Knobová
Foto: P. Knob, L. Koukalová, L. Vydra, W. Zubkowicz, archiv ABM
Grafická úprava, typografie: Josef Karhan, josef@apostol.cz

© Společnost katolického apoštolátu – pallotini 2012
Vydavatel: Společnost katolického apoštolátu – pallotini, Jámy 71, 592 32 Jámy
Vydáno za přispění členů „Knihy milosrdenství“
(kruhu vzájemné modlitby za Boží milosrdenství)

Cena není stanovena
Dobrovolný příspěvek na účet: 35-6219210237/0100

O B S A H

- PROGRAM KONGRESU 4
- **Modlitba o světlo Ducha Svatého a pozdrav účastníkům kongresu.**
(Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský) 7
- **Bůh Marie Magdalské.**
Bůh proměňuje hříšníky ve svědky milosrdenství.
Kříze víry – příčina, nebo důsledek popírání hříchu?
(Petr Šandera, Th.D., brněnský biskup Církve československé husitské). 9
- **Bůh Petra a Jidáše.**
Jak zacházíme s Božím milosrdenstvím.
(MUDr. Viola Svobodová, Hospic sv. Alžběty v Brně) 19
- **Bůh svatého Tomáše.**
(Mons. Josef Hrdlička, pomocný biskup olomoucký) 33
- **Bůh svatého Pavla.**
Milosrdenství a spravedlnost. Čím a kdo nás ospravedlňuje. Spása je dar.
Není milosrdenství (jeden z projevů lásky) bez pravdy a spravedlnost bez milosrdenství. (Mons. ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSc, apoštolský exarcha, generální sekretář ČBK) 41
- **Bůh svatě Faustyny.**
Poselství o Božím milosrdenství na základě zjevení sv. sestry Faustyny Kowalské. Začátek a vývoj úcty, nedorozumění a předsudky.
(P. Mgr Wojciech Zubkowicz SAC, koordinátor kongresu o Božím milosrdenství v ČR) 54
- **Boží milosrdenství v kontextu druhého příchodu Krista.**
(Mons. Mgr. Jiří Mikulášek, generální vikář brněnské diecéze) 69
- **Boží milosrdenství v čase a prostoru.**
Milosrdenství a znamení doby. (Ludvík Kolek, komunita Emmanuel) 81
- **Boží milosrdenství v učení Jana Pavla II.**
(Prof. Jan Machniak, Th.D., vedoucí katedry spirituální teologie na Papežské univerzitě Jana Pavla II. v Krakově) 92
- Modlitba zasvěcení Božímu milosrdenství 106
- Poutní kostel ve Slavkovicích – bohoslužby, informace 109
- Kniha Božího milosrdenství 110
- Pěší poutě k Božímu milosrdenství 111
- Pallotini, nabídka literatury 112

Pátek, 20. května 2011

- **Slavkovice**, kostel
- 15.00 Hodina milosrdenství. Modlitby vedené **Kongregací sester Matky Božího milosrdenství**.
- 17.30 **Kongresy o Božím milosrdenství ve světě** (multimediální prezentace): **Otcové pallotini**.
- 18.30 **MŠE SVATÁ** na zahájení kongresu: **Mons. Mgr. Jiří Mikulášek, generální vikář brněnské diecéze**.
- 20.00 Zamyšlení nad Božím milosrdenstvím: **PhDr., ThMgr. Jáchym Jaroslav Šimek, O. Praem., provisor kanonie, administrátor farnosti Želiv**.
- 21.00 Slovo na úvod kongresu: **R.D. Patrice Chocholski, světový koordinátor kongresů o Božím milosrdenství**.
- 22.00 Adorace za dobré plody kongresu – do 7.00 ráno.

Sobota, 21. května 2011

- **Nové Město na Moravě**, kulturní dům
- 07.00 – 8.30 Registrace účastníků.
- 08.30 **Modlitba o světlo Ducha Svatého a pozdrav účastníkům kongresu: Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský**.
- 09.00 I. přednáška: **Petr Šandera, Th.D., brněnský biskup Církve československé husitské: Bůh Marie Magdalské. Bůh proměňuje hříšníky ve svědky milosrdenství. Krize víry – příčina, nebo důsledek popírání hříchu?**
- 10.00 Přestávka. Prezentace knih a materiálů.
- 10.30 II. přednáška: **MUDr. Viola Svobodová, Hospic sv. Alžběty v Brně: Bůh Petra a Jidáše. Jak zacházíme s Božím milosrdenstvím**.
- 11.30 III. přednáška: **Mons. Josef Hrdlička, pomocný biskup olomoucký: Bůh svatého Tomáše**.
- 12.30 Oběd.
- 14.30 IV. přednáška: **Mons. ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSc., apoštolský exarcha, generální sekretář ČBK: Bůh svatého Pavla. Milosrdenství a spravedlnost. Čím a kdo nás ospravedlňuje. Spása je dar. Není milosrdenství (jeden z projevů lásky) bez pravdy a spravedlnost bez milosrdenství**.
- 15.30 Modlitba se sv. Faustynou: **Kongregace sester Matky Božího milosrdenství**.

- 16.00 V. přednáška (multimediální): **P. Mgr. Wojciech Zubkowicz SAC: Bůh svaté Faustyny. Poselství o Božím milosrdenství na základě zjevení sv. sestry Faustyny Kowalské. Začátek a vývoj úcty, nedorozumění a předsudky**.
- 17.00 Přemístění do Slavkovic.

- **Slavkovice**, kostel
- 18.00 **MŠE SVATÁ**
Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský.

- **Slavkovice**, nahoře
- 19.30 Večerní program o Božím milosrdenství, posezení u ohně, prezentace pěší pouti k Božímu milosrdenství (setkání s poutníky, promítání, svědeckví).

Neděle, 22. května 2011

- **Nové Město na Moravě**, kulturní dům
- 08.30 Ranní modlitba se sv. Vincencem de Paul: **Společnost Dcer křesťanské lásky sv. Vincence de Paul**.
- 09.00 VI. přednáška: **Mons. Mgr. Jiří Mikulášek, generální vikář brněnské diecéze: Boží milosrdenství v kontextu druhého příchodu Krista**.
- 10.00 VII. přednáška: **Ludvík Kolek, komunita Emmanuel: Boží milosrdenství v čase a prostoru. Milosrdenství a znamení doby**.
- 11.00 Přestávka. Prezentace knih a materiálů.
- 11.30 VIII. přednáška: **Prof. Jan Machniak, Th.D., vedoucí katedry spirituální teologie na Papežské univerzitě Jana Pavla II. v Krakově: Boží milosrdenství v učení Jana Pavla II**.
- 12.45 Slovo na závěr kongresu, společná modlitba Anděl Páně, oběd.
- **Slavkovice**, nahoře
- 14.30 Zamyšlení nad Božím milosrdenstvím: **ThLic. Ing. Zdenek Waserbauer, Th.D**.
- 15.30 Korunka k Božímu milosrdenství.
Příprava ke mši svaté.
- 16.00 **MŠE SVATÁ** na závěr kongresu **s aktem zasvěcení Božímu milosrdenství**. Předsedá **Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský, za účasti českých a moravských biskupů**.

V pátek 20. května v 18.30 hodin začala mše svatá na zahájení kongresu, kterou sloužil Mons. Jiří Mikulášek, generální vikář brněnské diecéze

Od 22 hodin se v kostele ve Slavkovicích konala po celou noc adorace za dobré plody kongresu

Mons. ThLic. VOJTĚCH CIKRLA
BISKUP BRNĚNSKÝ

**Modlitba o světlo
Ducha Svatého**

a pozdrav účastníkům kongresu

Milí přátelé, vítajte na prvním národním kongresu o Božím milosrdenství. Mnohdy je pro nás těžké pochopit a uvěřit, že Bůh je milosrdný. V lidské rovině se nám zdá, že odpouštíme těm, kteří se proti nám nějak provinili, ale nejsme si tak jisti tím, zda je to tak i obráceně, když my nějak ublížíme druhým. Bojíme se, že nás ti druzí budou posuzovat „přísně“, bez toho, že by věděli, že nás zrovna bolela hlava, že jsme zrovna prožívali něco těžkého, že jsme nedělali to, co jsme chtěli dělat. A tuto obavu z posuzování druhými promítáme také do našeho vztahu k Bohu. A zdá se nám, že i on je tím, který čeká na naše zaváhání a selhání, aby nám mohl připsat nějaké mínus, aby řekl: No, člověče, tys tomu dal, tady jsi to pokazil, tady jsi nejednal, jak jsi měl...

Tento kongres má očistit náš vnitřní strach z Boha. Poněvadž strach z Boha je to, co vede člověka k tomu, že se skrývá. Strach měl Adam a Eva v ráji, když byli svedeni. Báli se Boha, skrývali se před ním. Tento prvotní strach a snaha skrývat se před Bohem jsou v nás určitým způsobem přítomny. Uvidět Boha, který je milosrdný, znamená překonat tento strach a uvěřit, že Božím přáním je, abychom byli šťastni. Abychom byli silní v boji se zlem. Abychom se nebáli ani tehdy, když nás zlo nějakým způsobem uchvátí a vnitřně rozloží. Bůh přišel, aby nás dal dohromady a stali jsme se zase lidmi, jakými chce On. Bůh čeká, dokonce vychází vstříc, aby z nás hříšných lidí snímal všechnu tíhu hříchu a dal nám možnost zazářit. Slovy proroka Izajáša říká všem, kteří bojují za jeho království: *Izraeli, proslavím se tebou*. A toto máme znovu objevit a znovu přijmout i na tomto kongresu.

Máme být povzbuzeni, abychom Božímu milosrdenství nově uvěřili a počítali s ním v každodenním životě. A aby s ním naším prostřednictvím počítali i ti, s nimiž se setkáváme. Protože tento kongres nemá být jen pro nás účastníky, ale má určitým způsobem přinést plody do všech našich rodin, komunit, do všech míst, kam přicházíme. Máme zde načerpat vědomosti, ale především ze setkání s Bohem odvahu k tomu, abychom se stali svědky. Abychom nebyli jenom konzumenti Božího milosrdenství, ale abychom byli těmi, kteří je nabízejí.

A za to se pomodlíme:

*Náš Pane,
jsme zde a chceme objevit velikost tvé lásky k nám. Velikost milosrdné lásky k nám. Celé Písmo je plné tvého milosrdenství vůči chybným, vůči hříšníkům, vůči lidem, kteří zabloudili. Pane, máme uvidět, že je to tak vůči každému z nás. Že i my jsme ti, kteří bloudí, kteří často mají jiné bohy, kteří jsou nešťastní, kteří nevěří, že ty můžeš vyvést z jakéhokoliv zajetí. Pane, dej nám svého Ducha. Sešli nám Toho, který vytváří vztah mezi tebou a tvým Otcem. Vztah naprosté důvěry, vztah, který je tvým základem – vztah lásky. Ty jsi Lásko. Prosíme tě za všechny, kteří sem přišli, kteří budou naslouchat přednáškám, kteří budou srovnávat své životní zkušenosti s životními zkušenostmi mnoha jiných lidí – se svatou Máří Magdalénou, s apoštolem Petrem a dalšími.*

Prosíme tě také za ty, kteří budou přednášet. Vlož svá slova do jejich úst. Učiň, ať tato slova přinášejí velký užitek.

Pane, prosíme za otce pallotiny, kteří celý kongres připravovali a nesli tíhu nejistoty a překážek. Posiluj je a provázej v jejich službě.

Děkujeme ti i za toto město, za všechny jeho představitele a obyvatele.

Pane, dej nám svého Ducha, ať v něm objevíme velikost tvé lásky, ať tyto dny nebo hodiny nejsou časem ztraceným, ale časem, ve kterém nalézáme tebe.

*Pane, smiluj se nad námi.
Amen.*

PETR ŠANDERA, ThD.
BRNĚNSKÝ BISKUP
CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ
HUSITSKÉ

BŮH **Marie Magdalské**

**Bůh proměňuje hříšníky ve svědky milosrdenství.
Krise víry – příčina, nebo důsledek popírání hříchu?**

Sestry a bratři, vážení církevní představitelé, milí hosté, přeji vám všem pokoj Boží, o němž apoštol píše, že převyšuje každé pomýšlení. Ať je s námi v tomto jednání, ať nás provází na našich dalších cestách a v naší službě.

Chtěl bych také poděkovat organizátorům tohoto kongresu, bratřím pallotinům, za pozvání. Musím říci, že si tohoto pozvání velice vážím, je pro mě radostí přidat se k vám a spolu s vámi rozjímat o Božím milosrdenství. Musím ale také přiznat, že tak činím s určitou bází. Je to jednak proto, že – musím říct – je to pro mě naprosto neznámá situace, je to poprvé, co na takovém shromáždění mluvím, potom jsem vlastně zástupce jiné denominace, jiné církevní tradice. Tak je možné, že některé věci pro vás nebudou třeba tak úplně srozumitelné. A hlavně si uvědomuji stále víc, že samo téma – Boží milosrdenství – je tak veliké, krásné a svaté, že mám pocit, že naše nejadekvátnější reakce na to je třeba modlitba, chvála a díky, a že taková naše povídání o milosrdenství mohou tu hlubokou krásnou skutečnost rozmělnit. Doufám, že se tak nestane. Doufám, že Bůh nás všechny povede tak, abychom směřovali k hlubinám Božího milosrdenství. Milosrdenství Boží... Pan biskup Vojtěch tady mluvil o tom, že Písmo je plné milosrdenství. Je to pravda, je to hluboká pravda. Dala by se tady jmenovat spousta citátů, spousta odkazů na biblické knihy, ale nebudu tak činit, bude jistě příležitost a další řečníci budou hovořit o nových aspek-

tech tohoto milosrdenství. Já bych zde vzal pouze jeden výrok, který se vyskytuje v tom nejkratším žalmu, žalmu 117. – o tom, že Hospodinovo milosrdenství se mohutně klene nad těmi, kdo se ho bojí. V překladu, který používáme, je „mohutně se klene“. Když jsem se díval do liturgického překladu, který používá katolická církev, tam je jiný výraz, tam je „mocně vládné“. Ten hebrejský originál je tady ale mnohem silnější. Dalo by se to doslova přeložit: „Milosrdenství Hospodinovo se ukazuje jako bohatýr, jako silák, jako vítěz. A tak před námi tento žalm otevírá nádhernou vizi světa, nad kterým triumfuje Bůh. A jeho triumf spočívá v milosrdenství. Bůh je milosrdný, a tak vítězí nad námi nade všemi. A řekl bych, že svět, nad kterým triumfuje Bůh svým milosrdenstvím, má vždycky velikou naději. A v tomto světě naděje my smíme žít, a za to lze pouze děkovat a chválit. Já jsem byl požádán, abych zde hovořil na téma *BŮH MARIE MAGDALSKÉ*. Zase nevím, jaká třeba máte očekávání, jaké asociace ve vás toto téma vyvolává. Možná se do toho trefím, možná ne. Tak vás prosím, abyste s křesťanskou shovívavostí přijali pár myšlenek, které bych zde rád nabídl. Bůh ukazuje na každém člověku svou lásku, svou velikost a svou ušlechtilost. A to na každém svým osobitým způsobem. My tady máme rozjímat o tom, jak Bůh ukazuje svou lásku na **Máří Magdaléně**.

První, co mě překvapilo, když jsem se tím tématem začal zabývat, bylo, **jak málo** se toho o Máří Magdaléně dá najít. Snad kromě knížky Giorgia Marii Carboneho¹, kterou jsem ale, musím bohužel doznat, neměl k dispozici při přípravě, je toho velmi málo. Když si zadáte ve vyhledávači Marie Magdalská, tak vám tam vyjede opravdu jenom pár odkazů, málo dat a potom spousta takových těch spekulací... Moc toho ale celkově není.

Když jsem dostal před časem toto téma, tak jsem si říkal, to je jasné, mám v knihovně knížku, která se jmenuje *Setkání s Pánem*², autorem je novozákoník tehdejší Husovy fakulty a on tam popisuje různé novozákonní postavy, jak se setkaly s Kristem, a hlavně, co to setkání s nimi udělalo. Tak jsem si říkal – to je jasné. K mému úžasu tam prostě Máří Magdaléna nebyla. Byly tam různé osoby, ale ona ne.

Tak jsem si říkal – druhá taková pomoc pro mě – vždycky sahám po mediacích Karla Rahnera³ k různým obdobím církevního roku a různým památkám svatých – listuji červenec, a zase vůbec nic...

Velmi málo toho o Máří Magdaléně nacházíme... Jako by kolem její osoby bylo takové zvláštní ticho. Asi je to dobře. Můžeme říci, že to potvrzuje pravost. Je také možné, že toto ticho je způsobeno něčím jiným – je to jakási zdrženlivost kolem postavy, která zavdává podnět k různým tako-

vým spekulacím, jak jsem už tady říkal. Ale přesto, myslím, že ve své víře můžeme vzít toto ticho tak, že to je takový Boží signál. Bůh nám tím říká: Tady jde o něco důležitého, o něco, čím byste se měli zabývat. Poklad Boží... Bůh své poklady schovává, abychom je hledali, abychom je nacházeli a abychom mohli prožít radost z tohoto nalezení.

Rozjímání o Marii Magdalské... Kdybych mu měl dát nadpis, byl by to citát z evangelia, možná provokativní, ale myslím si, že sedne. Bylo by to Ježíšovo slovo: *CELNÍCI A NEVĚSTKY PŘEDCHÁZEJÍ VÁS DO BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ* (Mt 21,31). Ano, můžeme říci, že ona je toho potvrzením a zároveň je takovým povzbuzením pro všechny podobné.

Marie Magdalská – v povědomí jako žena nevalné pověsti, bývalá prostitutka a později učednice Páně.

A to věrná a odvážná učednice Páně, která k němu opravdu přilnula. A když bylo nebezpečí, ona se ho nebála, ona věrně s Mistrem vytrvala. Najdeme ji na cestách s Ježíšem a dalšími učedníky, najdeme ji spolu s Matkou Páně a milovaným učedníkem a dalšími ženami pod křížem, a najdeme ji také na cestě k hrobu – jednak onoho podvečera po ukřížování, a potom hlavně onoho rána, kdy byla ještě tma, ale už svítalo na nový den.

Když mám mluvit o nějaké biblické postavě nebo biblickém příběhu, tak se poslední dobou zajímám také o to, zda a jak ta postava či ten příběh byl **zobrazován ve výtvarném umění**. Jistěže takový obraz nebo taková socha je vždy plod rozjímání toho umělce, vyjadřuje to autorovo pochopení, ale zároveň vyjadřuje něco z takového toho obecného smýšlení, něco z tradice.

A Marie Magdalská, dáte-li si vyhledat nějaké obrazy, vyobrazení, umělecká díla týkající se této osoby, bývá zobrazována jako krásná žena. Není divu. Často s dlouhými rozpuštěnými vlasy. Někdy také v takovém patetickém gestu u nohou Ježíšových. Někdy ji najdeme rozjímající s knihou v ruce.

A velmi často pochopitelně s nádobkou vonné masti, kterou připravila, aby dokonala pohřeb a nabalzamovala tělo mrtvého Mistra. No a další takové zobrazení: Máme tu nádhernou scénu v zahradě. Je ráno, už slunce vyšlo a Marie Magdalská je smutná v zahradě a mluví se zahradníkem. A pak v něm poznává vzkříšeného Pána.

TAK TO JE MÁŘÍ MAGDALÉNA. CO O NÍ OPRAVDU VÍME?

Pocházela zřejmě z Magdaly⁴ na západním břehu Galilejského jezera. Neměla to daleko ani do Kafarnaum, ani do pohanské Tiberiady. Měla to tak na půl cesty. Patřila k ženám, které Ježíše na jeho cestě doprovázely (L 8, 2-3). Následovala Ježíše. A to, jak jsem už říkal, věrně a odvážně. Až

pod kříž (J 19, 25; Mt 27, 56 a Mk 15, 40) a ke hrobu (Mt 27, 61; Mk 15, 47). Skutečně až do krajnosti. Podle svědectví Marka a Jana byla právě ona prvním svědkem Vzkříšeného (J 20, 11-18; Mk 16, 9). Od ní se tu zprávu, že Pán vstal z mrtvých, pak sami apoštolové dozvěděli poprvé. Ona byla ta, která viděla jako první a která to šla říct. Proto Tomáš Halík ve své knížce „Dotknout se ran“ trošku provokativně Máří Magdalénu nazývá *apostolkou apoštolů*⁵.

První svědek Vzkříšeného. Tady bychom se mohli na chvíli zastavit. **První člověk, který spatřil Zmrtvýchvstalého a mluvil s ním, a dokonce od něho dostal úkol – poslání – je právě ona.** Žena – a to navíc nevalné minulosti. A my bychom si mohli říct: Jistě bychom mohli najít „hodnější“ osoby, které by si to více zasloužily. Jejich svědectví by možná působilo věrohodněji.

Proč právě ona? Bůh ji určil, vyvolil. Ale proč zrovna ji? Písmo na to nedává nějakou rychlou odpověď. Písmo vůbec nás často zve k přemýšlení. Otevírá v nás otázky. Znepokojuje nás v tom správném slova smyslu a vyvádí nás tak z takových těch našich zažitých schémat, která my si tak rádi vytváříme, a asi to ani nejde, abychom je neměli. Ale Bůh nás z toho vyvádí. A my se můžeme ptát: PROČ SI BŮH VYBÍRÁ SVĚDKY, KTERÍ PRÁVĚ MEZI LIDMI NEMAJÍ NEJLEPŠÍ POVĚST... NEBO KTERÍ NEMAJÍ NEJLEPŠÍ PŘEDPOKLADY? Proč to tak je? Protože tu jde o milost, a ne o zásluhu. My o milosti hodně mluvíme, ale je otázka, jestli si uvědomujeme, co to vlastně říkáme, co to znamená milost a být vyvolen z milosti. Bůh k nám lidem přistupuje úplně jiným způsobem, než to děláme my. *Bůh poníženě povyšuje, chudé naplňuje dobrými věcmi, mocné sesazuje z trůnu a bohaté propouští s prázdnou*⁶... Tak Bůh ukazuje svou velikost na těch, kdo byli, po lidsku řečeno, „odepsaní“, kdo byli na okraji nebo třeba úplně „mimo“. Tak se ukazuje Boží velikost. Tak Bůh ukazuje, že je svatý. Že může zachránit skrze člověka, skrze okolnosti a situace, které na to původně vůbec nevypadaly. Bůh je SVATÝ. A toto slovo by se dalo také vyložit, jako že Bůh je ÚPLNĚ, ALE NAPROSTO JINÝ. Vždycky nás překvapuje – *VŽDYCKY JE VĚTŠÍ A VŽDYCKY JE SLAVNĚJŠÍ*.

Ale o těchto věcech, předpokládám, Marie Magdalská onoho rána ani neměla čas přemýšlet. Její svět se netočil kolem ní samé, ale kolem jejího Mistra. A jí šlo to ráno pouze o to, aby ho mohla najít, aby mu mohla prokázat poctu. Je smutná. Lidsky smutná, že to nejde, a nerozumí tomu,

proč to nejde. Je ochotná jít kamkoliv, aby našla tělo svého Pána. Aby ho pomazala, aby zařídila, aby ho přinesli zpátky do hrobu. To je v tu chvíli její svět.

A najednou se setkává se zahradníkem – nebo si aspoň myslí, že to je zahradník. A teď v něm poznává Mistra – Živého (!!!). Takový moment, ten se vyjádří pár větami, několika krátkými slovy. Ale zkusme se vžít do toho momentu, do toho, co v tu chvíli prožila. Časově to mohla být velmi malá chvíle, ale musel to být úplný převrat, úplný obrat. Jak to proběhlo, ten dialog: „MARIE!“ A ona volá: „MISTŘE! – RABBUNI!“ A najednou je všechno jiné, najednou je celý svět jiný. A právě ona by o tom mohla svědčit. A ona asi nejlépe. **Ona to prožila v té největší síle.** Ona se s tím doslova srazila, ona to zažila jako veliké překvapení. Najednou je všechno jinak. Tak jinak, jak to dokáže udělat jenom Bůh sám.

V souvislosti s tímto svědectvím vzkříšeného Krista nám evangelista Marek (Mk 16,9) zmiňuje, že Ježíš se zjevil nejprve **Marii Magdalské, ze které vyhnal sedm démonů.** Těch Marií bylo víc, ale toto je Marie z Magdaly a Marie, ze které Ježíš vyhnal sedm démonů. Tak si říkám, to je ale charakteristika... Představme si takový nějaký dialog: *No tak ten pán je živý, vstal z mrtvých. A jsou na to i svědkové. První ho viděla, no, ta Marie, však víš. No, která? Vždyť já jich přece znám víc. No, vzpomeň, ta posedlá. Kdyby byla přece posedlá, musíš si na ni vzpomenout. Tak ona. Ona ho viděla jako první. – Tato? Jako první? Je to možné? Myslíš to vážně? – Ano, Bůh to myslí vážně. A nechá, aby právě tato žena byla svědkem zmrtvýchvstání.*

Před tím byla posedlá. Sedm démonů...

Sedmička platí za biblické číslo plnosti. Když je něčeho sedm, tak je toho naplno.

Když sedm démonů, tak to znamená, že byla naprosto v moci zla.

Zlem a špatností – v duchovním, mravním i fyzickém smyslu – skrz naskrz prolezlá. Byla to **ŽALOSTNÁ EXISTENCE, KTERÁ ZTRATILA SVOBODU A SEBE SAMA.** To je ona. Někteří hovoří o tom, že byla posedlá, jiní říkají, že to znamenalo nějaké spoutání nemocí. Těžko říct. Klidně to mohlo být obojí. My neznáme detaily, ale svatopiscům ani nejde o to, abychom znali detaily. Ty nás možná zajímají, ale Písmo nás stále znovu a znovu přivádí k jádru věci.

Setkala se s Ježíšem a on ji osvobodil. A to je ona. To, že měla těch sedm démonů, to je jistě smutné a nepříjemné, ale podstatné je, že byla

vysvobozena. Je to ta, která byla vysvobozena. Ježíš ji vysvobodil. A zase my bychom se ptali: KDE SE TO STALO? JAK SE TO STALO? ZA JAKÝCH OKOLNOSTÍ? A Písmo tady zachovává určitou zdrženlivost.

Pravda, v tradici západní církve došlo ke ztotožnění Marie Magdalské s tou bezejmennou hříšnicí, která ztropila skandál **na večeři v domě farizeje Šimona** (L 7,36-50). Častokrát se tato událost, tedy tato večeře a to, co se při ní stalo, vnímá jako ten zlom, ten obrat v životě Marie Magdalské. Proto také tradiční vyobrazení *OBRÁCENÍ MÁŘI MAGDALÉNY* znázorňují tuto scénu. Ona u Ježíšových nohou, plačící, kolem něj lidé, kteří se snaží ji odtáhnout pryč, aby jaksí decentně vyřešili ten průšvih, který se tam stal. Jistě je to možné, že tato bezejmenná hříšnice, tato skandální osoba, a Marie Magdalská jsou totožné. I když musíme poctivě přiznat, že evangelista Lukáš prostě jméno té ženy neuvádí.

Ale připustíme-li, že to je Máří Magdaléna, co z tohoto příběhu můžeme načerpat?

Můžeme se na ni dívat a můžeme si říct: ZTROPILA VEŘEJNÝ SKANDÁL. Předvedla hysterickou scénu s vonnou mastí, pláčem, se svými vlasy. Můžeme si představit a jistě i chápat pobouření onoho hostitele, v jehož domě se to stalo! Jak trapné! Jak si o tom lidé budou ještě dlouho povídat. Ale také si můžeme všimnout, že JEŽÍŠ TO VIDÍ **JINAK**. Pro Ježíše tato žena nehraje trapné divadlo, ta žena **vyjadřuje skutečnou lásku a také lítost**. Třeba nešťastným způsobem, ale asi to jinak neuměla. Ježíš tomu jejímu gestu rozumí a přijímá ho. Tak si nad tím kladu otázku, jestli to není právě **JEŽÍŠOVO POROZUMĚNÍ A JEŽÍŠOVO PŘIJETÍ, CO PROMĚŇUJE LIDSKÁ SRDCE!?** Co proměnilo srdce Marie Magdalské, a co, a to musíme říct, proměnilo i naše srdce. I nás si tím Ježíš získal.

Tím se dostáváme k dalšímu bodu, a to je **SETKÁNÍ S JEŽÍŠEM**. CO TO ZNAMENÁ *SETKAT SE*? A co to znamená setkat se s Ježíšem? Neznamená to jenom vidět tvář, ale hlavně poznat srdce druhého. Poznat jeho nejvlastnější já. A také v tom setkání s ním poznat i vlastní srdce. **Zažít v největší hloubce toho druhého a také to svoje já.** Každé skutečné setkání má moc. Každé skutečné setkání uzdravuje a osvobozuje člověka. Existuje směr ve filosofii i teologii zvaný personalismus, který považuje setkání za takovou klíčovou kategorii. *V každém setkání člověk zakouší něco ze setkání se samotným Bohem.* To, co je tak krásné, povznášející, to, co probouzí v člověku to dobré a ušlechtilé, to se rodí ze setkání. **A jestliže to platí o setkání s člověkem vůbec, že je takovým znamením setkání s Bohem, tak při setkání s Kristem to platí stoprocentně a naplno.**

Není to jenom předobraz, není to jenom znamení, ale v něm se skutečně s Bohem setkáváme. V Jeho srdci nám Bůh otevírá své srdce a my můžeme v setkání s ním poznávat Boží pravé Já. A poznat Kristovo pravé Já, to je ta největší síla. A tady si myslím, že se dotýkám symboliky Ježíšova srdce. Zbožnosti, která vyzdvihuje právě tento moment. Kristovo milosrdné srdce, které uzdravuje, které proměňuje, to je vám jistě blízké a jistě bych se v tomto mohl mnohému učit právě já od vás.

SETKÁNÍ S KRISTEM. Tady si můžeme uvědomit, jak to bývá jemné, mocné, a přitom jemné! Člověk sám vlastně kolikrát ani neví, jak se to stalo. Ale v tu chvíli tuší, že je zasažen do hloubky. Že to, co se děje, je pro něho **zásadní**. A najednou ten člověk tuší, že v jeho životě musí být všechno **JINAK**. Ještě vůbec neví, jak by to **JINAK** mělo vypadat, ale cítí, že to je možné a že to je krásné a že se člověk na to těší. Takové setkání s Kristem, když se otevře, když se odehraje, tak *padají pouta, démoni odcházejí a přichází svoboda*.

A toto všechno se začne dít, když člověk odkryje své srdce Ježíšovi. **Když si přestane na něco hrát.** Když přestane utíkat sám před sebou a před druhými lidmi, když se odváží podívat se pravdě do očí. Když si přizná svoji bídu, svoji hříšnost, svoji nedokonalost a když se tomu skutečně podívá s odvahou do tváře, tak potom s úžasem zjistí, že vidí Kristův pohled a cítí Kristovo přijetí. A to je moment, který vysvobozuje. A pak je člověk schopen na to reagovat. A stává se svědkem. Činí to svědectví třeba nedokonale, třeba všelijak nezrale, ale je to pravé svědectví s pravou láskou, a je to poznat.

Snad to není úplně od věci, ale takové myšlenky mne napadaly, když jsem rozjímal nad postavou Máří Magdalény. **JAKÝ JE BŮH MARIE MAGDALSKÉ?** Řekl bych, že to je *BŮH, KTERÝ PŘICHÁZÍ*, že to je *BŮH, KTERÝ SESTUPUJE* do našich zmatků, do naší špíny, do takové té sestupné spirály hříchu, do zranění, které hřích působí. Je to *BŮH, KTERÝ JDE NAPROTI* a dopřává člověku novou šanci. *Hledá člověka, aby ho vytáhl z bahna*.

Když o tom tak přemýšlím, tak se mi vybavují dva citáty z dopisů apoštolů. Ten první je od sv. Pavla: „*BŮH VŠAK PROKAZUJE SVOU LÁSKU K NÁM TÍM, ŽE KRISTUS ZA NÁS ZEMŘEL, KDYŽ JSME JEŠTĚ BYLI HŘÍŠNÍ... JESTLIŽE JSME MY, BOŽÍ NEPŘÁTELÉ, BYLI S BOHEM SMÍŘENÍ SMRTÍ JEHO SYNA, TÍM SPÍŠE NÁS SMÍŘENÉ ZACHRÁNÍ JEHO ŽIVOT.*“ (Ř 5, 8.10).

A to druhé je z 1. listu Janova, z epištoly, která je plná tématu Boží lásky: „*V TOM JE LÁSKA: NE ŽE MY JSME SI ZAMILOVALI BOHA, ALE ŽE ON SI*

ZAMILOVAL NÁS A POSLAL SVĚHO SYNA JAKO OBĚŤ SMÍŘENÍ ZA NAŠE HŘÍCHY." (1 J 4, 10).

Jaký je **Bůh Marie Magdalské a vlastně Bůh nás všech? Je to Bůh INICIATIVNÍ. Je to Bůh, který nám stále znovu a znovu nabízí začátek.** Který nás předchází. **Když my jsme o něm ještě ani nevěděli, ještě nás vůbec ani nezajímal, tak on už nás miloval, šel nám naproti a proměnil naše životy.**

Když toto víme, tak pak už nemusíme, dokonce ani nesmíme zakrývat oči před bolestmi lidí, před jejich samotou, jejich zraněními, před všemi možnými podobami hříchu, před děsivými poměry, ve kterých lidé často žijí. A přitom nemusíme ztrácet naději, protože do toho všeho PŘÍCHÁZÍ BŮH A JEHO LÁSKA MŮŽE OBNOVIT VŠECHNO. I to, co se nám zdá neobnovitelné. **A Jeho láska to nejen může, ale ona to skutečně i dělá.** Ještě něco – a to už bude poslední. Říkal jsem tady ten citát: „CELNÍCI A NEVĚSTKY VÁS PŘEDCHÁZEJÍ DO BOŽÍHO KRÁLOVSTVÍ.“ Tak to pochopitelně neplatí generálně. Ten výrok chce říct, že **lidé, jejichž duchovní a mravní bída je evidentní, lidé, nad kterými druzí ohruňují nos a kterým se druzí vyhýbají, MAJÍ VĚTŠÍ ŠANCI rychleji prohlédnout a uvědomit si, že bez Božího odpuštění se jejich život vyvine v jednu velkou katastrofu.** Jsou to lidé, kteří zakusili dno. A byla to zkušenost zdrcující, ale zároveň mnohdy i nezbytná. Tam na dně zakusili Boží pomoc. A z tohoto dna jim Bůh pomáhá vystoupit. *NAŠE MODLITBY K BOHU NESTOUPAJÍ Z VÝŠIN NAŠICH CTNOSTÍ, ALE Z HLUBIN NAŠÍ BÍDY* (moudrost starých otců citovaná Anselmem Grünem.) Je to velmi moudré slovo. Myslím, že to souzní s tím poselstvím, které lze číst nad Máří Magdalénou. Opakuji: takoví lidé **MAJÍ VĚTŠÍ ŠANCI.** Někdo může mít větší šanci a nevyužije ji. Někdo může mít šanci menší a využije ji úžasným způsobem. Vždycky zůstává na nás, jestli tu šanci využijeme, nebo ne.

ALE TI, KDO TUTO ŠANCI UCHOPÍ, TAK MOHOU ZAŽÍT V OBROVSKÉ SÍLE LÁSKU BOŽÍ. Mohl bych tady říct ten citát, je to trošku ve smyslu evangelia, ale není to přímo citát: *KOMU BYLO MNOHO ODPUŠTĚNO, TEN MNOHO MILUJE* (srov. L 10, 47). Právě lidé, kteří toto s Pánem zažili, tak **mohou velmi dobře dosvědčit Boží milosrdenství.** Protože pro ně to není prázdný pojem, který si najdou v nějakém teologickém slovníku. Pro ně je to přímá zkušenost, pro ně je to opravdová síla, kterou zakusili ve svém životě! Vždyť jsme to zažili! Vždyť ta Boží láska způsobila to, co se zdálo nemožné. Ubohou existenci, trosku, řekli bychom, proměnila nejenom ve

Přednášky a program kongresu probíhaly v kulturním domě v Novém Městě na Moravě

svobodného člověka, ale dokonce ho učinila svědkem Boží lásky. Každému z nás to bylo dáno, každý z nás může a má o tom svědčit, ale právě takoví **LIDÉ, JAKO JE MARIE MAGDALSKÁ, NA NICH JE TO OBZVLÁŠTĚ PATRNÉ.** A u takových lidí je potom to svědectví možná o to silnější. Čím toto rozjímání zakončit? Jedině Bohu poděkovat za Marii Magdalskou a podobné lidi, které Bůh zasáhl a proměnil. *CHVÁLIT BOHA ZA SÍLU JEHO LÁSKY, PROŽE ONA MŮŽE SKUTEČNĚ VŠECHNO. A DĚKOVAT MU ZA VŠECHNO DOBRÉ, NOVÉ A RADOSTNÉ, CO TATO LÁSKA V NÁS A KOLEM NÁS PŮSOBILA A PŮSOBÍ!*

No a vám bych chtěl v závěru poděkovat za vaši trpělivost, pozornost a vaši shovívavost. Moc vám děkuji.

1/ Carbone, GM **Marie Magdalská. Šifra mistra Leonarda nebo evangelia?** Praha 2008

2/ Mánek, J. **Setkání s Pánem** (Postavy Nového zákona) Praha 1954

3/ Rahner, K. **Das grosse Kirchenjahr. Geistliche Texte.** Herausgegeben von Albert Raffelt Freiburg-Basel-Wien 1987

4/ = věž (hebr. *Migdol*) – na z. břehu mezi Kafarnaum (S) a Tiberiadou (J). Dnes *el-Medžel*.

5/ Halík, T. **Dotkni se ran. Spiritualita nelhostejnosti** Praha 2008 s. 165

6/ Srov. Mariin chvalo zpěv Magnificat

*V sobotu
Sestry Kongregace
Matky Božího milosrdenství
připravily a vedly
modlitební program*

Průvod před začátkem mše svaté, na prostranství nad kostelem ve Slavkovicích

Uvítání otce biskupa Vojtěcha

MUDr. VIOLA SVOBODOVÁ
HOSPIC SV. ALŽBĚTY V BRNĚ

BŮH

Petra a Jidáše

Jak zacházíme s Božím milosrdenstvím

Chci začít žalmem 117,1-2: *Chvalte Hospodina, všechny národy, všichni lidé, chvalte ho zpěvem, neboť se nad námi mohutně klene jeho milosrdenství. Hospodinova věrnost je věčná! Haleluja.*

Žalmista zpívá, že se nad námi klene Boží milosrdenství, a už to nijak dále nekomentuje – jestli se nad někým sklání, a nad někým nesklání. Tím končí, a to tak důrazně, že už žalm ani nepokračuje, je to nejkratší žalm ze všech.

Máme-li se zamyslet nad dvěma biblickými postavami – Petrem a Jidášem, tak hned od počátku nám musí být jasné, že Boží milosrdenství se sklání stejně k oběma. Přesto o nich víme, že s tímto milosrdenstvím nenaložili stejně. Jeden ho přijal a druhý to nedokázal.

Když se zamyslíme nad příběhem jednoho i druhého, můžeme rozpoznat, jak se my můžeme Božímu milosrdenství otevřít a jej přijmout podle příkladu Petra a čeho se event. vyvarovat, budeme-li se dívat na smutný osud Jidášův, abychom nezatvrdili své srdce a milosrdenství Božího se sami nezřekli.

Když jsme před léty zahořeli láskou k poznávání Božího Slova, dávali jsme si otázku: proč se v Bibli setkáváme s tolika postavami, a odpovědí bylo, že v každé z nich se můžeme do určité míry poznávat. A to se týká i Petra a Jidáše. Z každého z nich máme kus v sobě, a tak jejich poznáváním můžeme také více poznat sami sebe.

Petr

Petr byl jedním z prvních učedníků, které si Ježíš povolal. Ještě s dalšími dvěma patřil mezi jeho nejbližší učedníky. V evangeliích poznáváme Petra jako člověka vznětlivého, výbušné povahy. V seznamu učedníků je uváděn vždy na prvním místě. V rozhodných okamžicích reprezentuje Petrův výrok a postoj celou skupinu. Např. vyznání u Cesareje Filipovy na Ježíšovu otázku: „*Za koho mne pokládáte vy?*“ Petr mu odpověděl: „*Ty jsi Mesiáš*“ (Mk 8:29) tak nějak za celou skupinu. (Mt 16:16; Lk 9:20)

Vzápětí se ale ukáže, že nechápe smysl Ježíšovy předpovědi svého utrpení, bere si Ježíše stranou, aby ho pokáral, a k jeho předpovědi utrpení říká: „*To se ti nesmí stát.*“ Tak se Petrovi dostane silné výtky: „*Jdi mi z cesty, satane, tvé smýšlení není z Boha, ale z člověka.*“ (Mt 16:22-23; Mk 8:32-33;) I když stejného smýšlení byli zřejmě všichni učedníci. Petr nezahořkl, je známá jeho oddanost Pánu.

Z jeho povahy nejvíce vystupuje do popředí jeho jakési vychloubání, i když asi i v tom reprezentuje celou skupinu. A zde se již můžeme k němu přidat i my. I my raději dáváme na odiv dobré stránky své povahy, svou odvahu, dobrou předsevzetí. Přitom to Petr myslel upřímně a my to také myslíme upřímně. Nevíme ale, kdo jsme. Mnoho z našich těžkostí a naší bídy se rodí z této neznalosti nás samých.

Ježíš umí číst v srdcích lidí i to, co o sobě neví. Po poslední večeři na cestě do Getsemanské zahrady cestou znovu hovoří s učedníky o svém utrpení a předpovídá, že všichni odpadnou.

Petr horlivě tvrdí: „*I kdyby všichni odpadli, já ne.*“ Zcela určitě to myslí vážně z celého srdce. Ježíš mu odpověděl: „*Amen, pravím tobě, právě ty mě třikrát zapřeš.*“ Mk 14,29-31; (Mt 26,33-35; Lk 22,31-34 Jan 13,37-38.)

Tímto upozorněním Ježíše, předpovědí zapření, Petr ještě není přiveden ke správnému a pokornému sebepoznání.

Kolik dobrých rad a předpovědí svých rodičů a vychovatelů jsme vyslechli a neproměnilo nás to. Poučení slovy často nestačí. Musíme zakusit svou nedostatečnost a ohraničenost v určitých životních situacích. Tak jak to zakusil Petr. Přišli na místo v Getsemanské zahradě a Ježíš se šel modlit. Učedníky vyzval, aby bděli a modlili se.

Už brzy po tom vychloubání, co je Petr schopen pro Ježíše udělat, usne, ani bdít pro něho nedokáže. Mt 26:37.40 Mk 14:33.37 Lk 22:45-46:

Je pravdou, že při zatýkání se projevila jeho horkokrevnost a vytasil meč a uťal ucho sluhovi jménem Malchos. Ale netrefil se ve své horlivosti do vůle Boží. Ježíš jeho čin napравuje. J 18:10 -11:

Kolikrát i naše horlivé činy jsou nepromyšlené, neptáme se po Boží vůli, nemodlíme se a zbrkle jednáme, pak se divíme, že nepřinášejí očekávané ovoce.

Ježíše zatkli, učedníci se rozutekli, tak jak Ježíš předpověděl. Ale Petr chtěl vědět, jak to s Ježíšem dopadne, a dostal se na nádvoří.

Všichni evangelisté zaznamenali Petrovu velkou zradu, jeho zapření. Vybrala jsem texty z Lukáše:

Lk 22:54-57: *Pak ho zatkli a odvedli do veleknězova domu. ...jak seděl tvář k ohni, všimla si ho jedna služka, pozorně se na něj podívala a řekla: „Tenhle byl také s ním!“ Ale on zapřel: „Vůbec ho neznám.“*

Lk 22:58 *Zkrátka ho spatřil někdo jiný a řekl: „Ty jsi také jeden z nich.“ Petr odpověděl: „Nejsem!“*

Lk 22:59-62: *Když uplynula asi hodina, tvrdil zase někdo: „I tenhle byl určitě s ním, vždyť je z Galileje!“ Petr řekl: „Vůbec nevím, o čem mluvíš!“ A ihned, ještě než domluvil, zakokrhal kohout. **Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra; a Petr se rozpomenul na slovo, které mu Pán řekl: ... Vyšel ven a hořce se rozplakal.***

Ježíš na chvíli na Petra upřel zrak. Mnohem těžší, až nesnesitelné bylo to, že v jeho očích nebyla výčitka, ani hněv, ale láska. Ten pohled navždy změnil Petrovo srdce. Do smrti nemohl zapomenout na ty bolestné zorničky, které na něm spočinuly té noci. Bylo to víc než jakékoli výčitky. V tu chvíli už Petr uznává, že mu Ježíš kdysi právem řekl: „odstup, satane“, že si to tehdy zasloužil. Jakoby Ježíšův zrak říkal: „Petře, můžeš odpustit sám sobě?“ Petra se zmocňuje nesnesitelná bolest a lítost – Ježíš dává poznat Petrovi, kdo je on, Ježíš.

Dává mu poznat své odpuštění, své milosrdenství.

Přesto každé zakokrhání kohouta mu bude připomínat lítostivý pláč. Je to „milost pláče“. Pláč nad sebou, nad svou zbabělostí a zradou, nad tím, že utekli, že Ježíše opustili, nad utrpením toho, kdo umírá za mou duši, nad všemi zapírači, nad všemi, kdo mají strach o sebe...

Když rozejím nad tímto Božím Slovem, o tom, jak se Ježíš podíval na Petra, když kohout zakokrhal, vím, o čem je řeč. Cítím, co to udělalo s Petrovým srdcem... jak najednou sám cítil, jak se vytahoval, jak se stavěl nad

ostatní... Půjdu s tebou i na smrt... vůbec netušil, kolik je v něm pýchy. Ježíšův laskavý, i když trpící pohled byl pro něho řeckou milosrdenství, která ho zachránila od zoufalství nad poznáním své vlastní bídy. Poznává, kdo ve skutečnosti je.

Mohli jsme si ještě všimnout, že Petrovi vůbec nedošlo, že zrazuje poprvé a podruhé. Ani nám často nedochází, že přestupujeme Boží příkázání. Poprvé, podruhé a poněkolkáté. Naše svědomí jakoby mlčelo.

Svědectví:

Vzpomínám si na dobu mého mládí, jak mi nedocházelo, že soudím druhé lidi. Říkávala jsem si, hodnotit jejich jednání: „to bych nikdy neudělala.“ Že to byla pýcha, to mi ani na mysl nevstoupilo. Také jsem se neznala.

Bůh musel dopustit zkoušku. Jednou jsem zaslechla za dveřmi místnosti, kam jsem měla namířeno a už jsem chtěla dveře otevřít, své jméno. Člověk, kterého jsem si vážila, a domnívala jsem se, že on si také váží mne, mne zesměšňoval. Už jsem ty dveře neotevřela. Byla jsem velmi zraněná, cítila jsem se ponížena a zneuctěná.

Když je lidské srdce zraněno, člověk propadá často sebelítosti a velmi lehce podlehne pokušení. Já jsem v té bolesti a zklamání tehdy téměř udělala něco, co jsem dříve hlásala, že bych nikdy neudělala. Byla jsem nad sebou zklamaná, ztratila jsem víru v sebe. Podlehla jsem pokušení uvěřit, že teď už je všechno jedno, že snad ani nemá cenu se snažit o dobro; může přijít neočekávaná situace, v níž neobstojím.

Ten člověk jen odkryl temnoty v mé duši, o kterých jsem nevěděla. Ale já jsem to tak tehdy nepoznávala a vinila jsem jeho z toho, co prožívám, a rozhodla jsem se mu pomstít. Rozhodla jsem se pro zlo. Přitom jsem poznala, jak je zlo vynalézavé; plán jsem měla hned hotový.

Bůh mne však v tom nenechal – střežil mou cestu. Dostala jsem novou příležitost v další situaci. Tentýž člověk za mnou přišel a najednou se mi svěříl se svým těžkým životem, odložil svou masku. Já jsem při té jeho zpovědi najednou rozpoznala, že ublížit mu – to bylo pokušení. Jak mluvil, najednou jsem viděla v duchu podávanou ruku. Nepochybovala jsem o tom, že je to Boží ruka, která se mi nabízí. Bůh mne přijímá takovou, jaká jsem, abych i já mohla přijmout toho, kdo mi ublížil, a mohla odpustit. A já jsem tu podávanou ruku přijala.

Tato zkušenost mi dala rozpoznat, že v každém z nás je nebe i peklo. Možnost k dobrému i zlému. Na nás je, k čemu se denně a v různých situacích rozhodneme. Poznala jsem, že už nejsem někde vzdálená ve své sprave-

dnosti nad ostatními lidmi, ale že jsem hříšník jako oni, a oni se mi stali blízkými a já jim stále více v jejich těžkostech a slabostech rozumím.

Pochopila jsem tehdy, že já sama neobstojím ve zkouškách; pouze s Boží pomocí. Otevřely se mi oči a viděla jsem, jak jsem se povyšovala nad druhými, rozpoznala jsem své soudy a svou pýchu.

Došlo mi, že Ježíš umírá na kříži také za mé hříchy, to mi do té doby nedošlo. Tehdy jsem přijala jeho milosrdnou obět za mne a také se to neobešlo bez pláče. Teď vím, že přijetí jeho milosrdenství bylo mou záchranou i počátkem proměny srdce.

Léta se mi zdálo, že je nespravedlivé podobenství o ztracené ovci. Proč má být větší radost nad ztracenou ovčí, než nad těmi hodnými? Já jsem se cítila být mezi těmi hodnými. Teď jsem pochopila, že v tom ovčinci jsou jen ovce, které tam přinesl z těch roklí, kam se zaběhly – sám Ježíš. Jaká úleva je v tom poznání...

Aby člověk mohl přijmout Boží milosrdnou lásku a dobrotu, musí se pokorit a uznat svou nicotu, svou bídu. A to je to, co tolik lidí nechce udělat... Ale přitom uznat svou hříšnost před Bohem je tak osvobozující...

Mnohdy je pokoreň prostředkem k růstu milosrdenství ke druhým. To pokoreň je často neviditelné očím druhých lidí, může to být morální pád, který člověk u sebe nečekal. Ale i když je bolestné, je očisťující – způsobující proměnu – **druhé obrácení**. Člověk si sáhne na svou bídu. Tím, že člověk v této své bídě přijímá milosrdenství, dostavuje se pokora a pýcha zmizí.

Ježíš nepředpovídal Petrovi jenom to, že zapře, ale předpovídal mu také, že se obrátí a pak bude oporou bratřím; „**ty, až se obrátíš, buď posilou svým bratřím.**“ (Lukáš 22:32) Napadá nás: jaké obrácení, vždyť Ježíše znal, chodil s ním... věřil v něho... jaké obrácení ještě potřeboval? Právě to obrácení srdce, které může způsobit jen přijetí milosrdenství...

Petr pozná, co je zač, přiblíží mu to druhé, pak jim může být pomocí. Nejdříve je třeba pochopit Boží jednání vůči nám osobně, musíme poznat, že Boží láska je zadarmo. Nestačí o Božím milosrdenství jen uvažovat, je třeba ho přijmout.

Nestačí jen přijímat Boží dary, ale především je třeba nechat se proměnit podle jeho milosrdného srdce, stávat se milosrdným, tak jak je milosrdný On. Z toho pak vyprýští konkrétní činy: dobrota, odpuštění, snášenlivost, důvěra. Musíme více důvěřovat Pánu než sobě.

Bůh odpouští tak, že to, co odpustil, už není. V tom se mu určitě nepodobáme. Odpustíme, ale při každé příležitosti jsme pokoušeni připomínat, co jsme odpustili...

Ježíš své odpuštění dokazuje činem. Toho, který ho tak lehce zradil, toho nakonec vyznamená velkou důvěrou. Můžeme si připomenout setkání zmrtvýchvstalého Ježíše s Petrem a dalšími šesti učedníky u Tiberiadského jezera. (Jan 21,1-17)

Ježíš se obrátí k Petrovi a ptá se ho: „Šimone, synu Janův, miluješ mne?“ ... 3x tu otázku opakuje. Ty otázky dýchaly něžností, ale pro Petra to bylo těžké, protože znovu cítil svou zradu. 3x zradil, 3x se Ježíš ptá po jeho lásce. Teď už se Petr nedokáže vytahovat. Stal se pokorným. Pokorně mu odpovídá: „Ty víš, že Tě mám rád.“ A Ježíš mu svěří stádo, za které zemřel. Takové je Boží milosrdenství. Ježíš nejen odpouští, ale navíc obdarovává novou důvěrou, novým velmi odpovědným pověřením. Ví, čemu se Petr naučil...

Člověk, který přijme milosrdenství, je současně uzdraven v srdci a současně povolán, aby pomáhal druhým Boží milosrdenství poznat. Sám je pozván k tomu, aby přijímal druhé v jejich slabosti, v jejich hmotné, tělesné i duchovní bídě.

Je pozván k soucítění, které je něco jiného než pouhý soucit – ten často ponižuje, dává pocítit převahu, zvýrazňuje nedostatek druhého člověka, ale soucítění je pochopení člověka, je otevření Ježíšova pohledu k tomu člověku a Ježíšův pohled neponižuje, ale otevírá k nové naději.

Příklad:

Na pracovišti, kde jsem dříve pracovala, jsem se sblížila s jednou zdravotní sestrou. Ta onemocněla roztroušenou sklerózou. Později, když už byla na vozíčku, jsme se jí snažili pomáhat. Viděla jsem, že není ráda, když děláme něco, co ona ještě může udělat, a naše snaha o takovou pomoc jako by ji urážela a ponižovala. Bránila se jí. Cítila náš soucit jako ponížení. Napadlo mne tehdy, že bych jí o něco mohla požádat. Prožívali jsme těžké chvíle s naší dcerou, a tak jsem jí prosila o modlitbu za ni. Dodnes je naše dcera i s její rodinou a my s ní v jejích věrných modlitbách; to, jak ona s námi všechno spoluprožívá a modlí se za to, je výjimečné. Cítíme, že Bůh její modlitby slyší. Dnes už téměř nemůže ani na vozík, ale je vidět, že je ráda, že pro nás může něco dělat. A my jsme se naučili, jak soucítit s člověkem, aby se necítil ponížený.

Dnes vím, proč mne Bůh nechal projít mou zkušeností vlastní slabosti a také zkušeností, že jsem hříšník. Otevřel mé srdce k pochopení druhých hříšníků, k pochopení, že my lidé jsme slabí. A tak postupně otevřel mé srdce i ke službě potřebným. Nepochybuji o tom, že hospic bylo místo, kde mne chtěl Pán.

Jsem vděčná za to, že jsem mohla často vidět, jak se otevírá milosrdenství tam, kde už nebylo naděje.

Příklad:

Měli jsme jednoho poměrně mladého muže, který, jak se nám zdálo, byl už vyrovnán s tím, že umírá. Byl statečný, na nic si nestěžoval, ale také nežádal žádnou pomoc. Sociální pracovníce si všimla, že neinformoval matku o své nemoci. Trochu jsme museli překonávat překážky, než nemocný souhlasil s tím, že budeme matku informovat, a matka přijala pozvání, aby přijela syna navštívit. Předpokládali jsme, že není něco v pořádku v jejich vztahu. Chtěli jsme jim pomoci ke smíření. Když matka přijela, měla jsem s ní dlouhý rozhovor, ale nemluvila o žádném problému mezi ní a synem, naopak, mluvila o tom, že od devíti let, kdy se sama starala o syna, jí dělal samou radost. Hodinu vykládala o jeho úspěších a že je na něho hrdá, protože se jí podařilo vychovat z něho čestného člověka. Jen se zmínila, že musela být na něho hodně tvrdá. Když odešla a já jsem mohla s tím mužem mluvit, řekla jsem mu, že jsem už dlouho nepotkala matku, která by byla tak hrdá na svého syna jako jeho matka.

Zpozorněl. Tak jsem mu postupně sdělovala všechny matčiny chvály. Jemu nejdříve zvlhly oči, pak stékaly slzy a nakonec se tento statečný muž rozestkal jako dítě. Když mohl mluvit, tak se přiznal, že je to pro něho největší překvapení života. Že se domníval, že byl pro matku břemenem, že jí svou existencí ztížil život a že se stále snažil jí to vynahradit, ale neměl pocit, že by to, co dělal, matku někdy potěšilo. Ona ho nikdy nepochválila.

Když matka přišla podruhé, tak jsem jí řekla, že jsme o všem, co mi říkala, se synem mluvili a jak reagoval. Doporučila jsem jí, aby mu to řekla ona sama. Nakonec za ním šla. Poprvé v životě si ti dva řekli, co pro sebe celý život znamenali. Ten mladý muž mi pak řekl, že teď vidí, že celý jeho život měl smysl. Ač byl bezmocný, byl šťastný. Poznání lásky matky mu otevřelo dveře k Bohu. Do té doby nechtěl kněze, teď si ho sám zavolal a dal do pořádku i tento vztah. Boží milosrdenství se prolomilo i do jeho srdce.

Další případ: Přijali jsme 85letého muže. Když doprovázející 80letá manželka uviděla na oddělení řádové sestry, udělala hysterickou scénu, že manžel nesmí vidět jeptišky, protože dostane infarkt; že kdyby věděla, že tady jsou jeptišky, nikdy by ho do hospice nedala. Zavolali jsme si ji a nechali ji mluvit. Považovala za nespravedlnost, že tak hodný člověk musí umřít. Že ho měli lidé rádi a oni měli dobré manželství atd. Snažili jsme se, aby se na situaci podívala i z druhé strany, a řekli jsme jí, že je třeba odměnou a sprá-

vedností to, že se spolu dožili tak vysokého věku, a jeho odměnou bylo i to, že ona se o něho celý rok doma starala. Většinou jsou lidé po ústavech, osamělí; a teď, když už ona nemůže, postarají se o všechno sestry a ošetřovatelé a ona už může u něho jen sedět; mohou ještě povzpomínat na vše hezké, co spolu prožili. A řekla jsem jí, že také žiji v dobrém manželství, ale stane se, že si neporozumíme, a pak je třeba si odpustit, tak možná že i oni najdou něco, co by si měli a mohli ještě vzájemně odpustit. Tu se rozplakala. Víc jsme spolu nemluvili; chodila za manželem a sedávala u něho. Po týdnu zemřel, když si předtím tento odpůrce všeho duchovního zavolal kněze. Po jeho úmrtí manželka za mnou přišla a řekla mi, že zde prožila něco mimořádného, že to nedokáže pojmenovat, ale byla by ráda, kdyby si o tom někdy mohla přijít popovídat. Odprosila všechny řádové sestry za tu hysterii při přijetí a v pokoji se s námi rozloučila. Boží milosrdenství přichází ke každému, jen ho přijmout.

Jestli to bylo skrze jejich vzájemné odpuštění, nevím, ale odpuštění mezi lidmi často otevírá cestu Božímu milosrdenství. Dokonce i tehdy, když se zdá, že člověk už není při rozumu.

Jeden muž se dostal do agresivní fáze, odevšad cítil, že na něho známi lidé i příbuzní pouští lasery, aby mu ublížily. Manželka mu to vmlouvala, že ti lidé ho mají rádi, a tak začal podezírat i ji. Byl agresivní, v nemocnici by byl zralý na psychiatrii. Ale zkusili jsme ho pochopit. Zůstala jsem s ním v pokoji sama a začala se ho na ty lasery vyptávat. Mluvil tři čtvrtě hodiny a jak mluvil, tak se postupně uklidňoval, až si lehl do postele a já mohla k němu až k lůžku. Modlila jsem se, co mu říct. Když skončil, řekla jsem mu, že cítím, že mu lidé v životě hodně ublížili, že má moc zraněné srdce a že v těch ranách cítí ty lasery. Ale že by se ta místa dala zhojit. „Co kdybyste těm lidem odpustil? Odpuštění hojí především rány v našem srdci. Nebo třeba je nějaká větší moc, která by ty lasery přemohla; podíval jste se třeba vzhůru?“ On se podíval a řekl: „Bůh?“ Přikývla jsem a připomněla Otčenáš, že tam je o tom odpuštění a když my odpustíme, i nám bude odpuštěno. „Můžete se modlit Otčenáš“, ale on řekl: „Vy se modlete. A nahlas.“ Tak jsem se modlila Otčenáš. A pak v klidu odešla a on už žádné lasery neviděl. Večer s manželkou požádali o kněze a druhý den v klidu zemřel. Neuměl ani otčenáš a Boží milosrdenství mu nebylo odepřeno.

Ne nadarmo se ptá Petr Ježíše, kolikrát máme odpustit – odsud pak, z Ježíšovy odpovědi o bezhraničném odpouštění, snad po své zradě čerpá Petr naději na Ježíšovo odpuštění. Mt 18,21-22.

Odpuštění je také přijetí druhého člověka takového, jaký je. To nám přijde někdy nemožné. Co takový opilec, narkoman apod., jak ty mám milovat, přijmout? Jak odpustit vrahovi, zejména vrahovi dítěte? A přece Boží milosrdenství se i těmto nabízí. Otázka zní, jestli dokážou to Boží milosrdenství rozpoznat a přijmout. Ale Bůh není omezený ve svých darech. Měli mezi lidmi přímluvce jako sv. Terezičku, tak ani tito lidé nejsou vyloučení z Božího milosrdenství.

A co tedy Jidáš?

Ježíš věděl od počátku, kdo ho zradí J 6,64. 67.70. Ovšem nebyl vyvolen proto, aby zradil, nýbrž proto, aby byl manifestován univerzální charakter poslání Ježíše Krista, jenž přišel pro celý svět. Ne pro spravedlivé, ale pro hříšníky, a to jsme my všichni. Jak jsme na počátku uvedli, milosrdenství se nabízí každému člověku.

Jak viděl Ježíš Jidáše? Jako potenciálního následovníka a učedníka. Ježíš ho znal, věděl o jeho pozitivních možnostech, je možné, že v něm tyto vyšší možnosti dřímaly. Tento fakt vychází z Kristova charakteru – jeho pohled na nás hříšníky je pozitivní a v tomto smyslu můžeme sledovat jeho opakované výzvy k Jidášovi.

Každý z nás dostává opakované výzvy, výroky v knize Job nejsou ojedinělé: (Jb 33,14-18. 29-30)

Kdyby Jidáš slyšel Ježíšovy výzvy, nemusel se nutně stát zrádcem. Přes Ježíšův zájem o něho, Jidáš nikdy nepřilnul zcela ke Kristu. Pro něho měl jen titul „Mistr“, nikdy ne Pán.

Je to varování pro nás, kteří jdeme za Kristem, ale jen tak na půl, kdo sice přebýváme v jeho přítomnosti, ale nemáme jeho Ducha.

V životě Jidáše najdeme v evangeliu jeden škraloup – jeho přílišnou lásku k penězům.

Jidáš se kriticky vyjadřuje k jednání Marie, která drahocenným olejem pomazala Mistrovi nohy. (J 12, 3-5) To chce zdůraznit Jidášovo lakomství, protože přes cenu oleje nebyl schopen vidět krásný čin Mariin, navíc tento čin maskoval zdánlivě přijatelným konstatováním, že peníze se mohly rozdat chudým. S chamtivostí se tedy pojí i schopnost pokrytectví.

Ale vysvětlení zrady ze zjištění má značné slabiny. Ta částka 30 stříbrných – to nevysvětluje jeho zradu, byl to příliš malý obnos, aby se kvůli ní rozhodl zradit Mistra.

A také fakt, že setrval mezi chudými, když přece mohl od Ježíše odejít, přijít k větším penězům někde jinde, než po trošce krást ze společných peněz.

Podle Ricciottiho měl Jidáš dvě vášně: peníze a ještě jinou lásku. Tato mohla být silnější než ta první. Mohl to být Ježíš sám. Kdyby Jidáš v srdci necítil tak velkou lásku k Ježíšovi, nebyl by vrátil peníze, ani by neodvolal svou zradu. Miloval-li ho, proč ho zradil?

Jeho láska byla veliká, ale nebyla nezkalená, nebyla to láska ušlechtilá, důvěryplná a čistá. Jaký temný prvek v ní mohl být, nevíme.

Exegetové mají problém vysvětlit pohnutky jeho zrady.

Něco Jidáše u Ježíše zřejmě drželo. Očekával, jako izraelité vůbec, že Ježíš se provolá králem a přinese osvobození od Římanů? Zdálo se mu, že Ježíš příliš otálí s tímto krokem a chtěl svou zradou urychlit toto dění? Domníval se, že když dojde ke střetu, tak Ježíš zvítězí?

Jinou příčinou zrady by mohlo být zklamání, kterého se Jidáš dožil s Ježíšem. Byly zmařeny naděje o mesiášském království a pak zde navíc byla vyhlídka na Ježíšovo utrpení a smrt.

Mohlo by jít také o sdružení pohnutek objektivního zklamání s pohnutkami osobní viny – špatné svědomí dohnalo Jidáše k nenávisti vůči Ježíšovi, jenž asi prohlížel temné hlubiny jeho duše.

Rozpoznal snad Jidáš, že Ježíš ví o jeho nepoctivém správcovství a nesnesl, že ztratil jeho úctu?

Snad byl Jidáš mistrem v přetvářce, svůj úmysl dovedl tak obratně skrývat, že do poslední chvíle druhové nic netušili. Jediný Ježíš jej prohlédl. Promyšlenost a důslednost přetvářky je přitěžující okolností.

Věděl-li Mistr, že je Jidáš ovládnut satanem, proč ho nevypudil ze své blízkosti?

Možná odpověď je dvojitá: Jednak veliká láska Ježíšova, která se neodvrací od hříšníků, poněvadž věří v nápravu hříšníků do poslední chvíle i u lidí, jež jiní pokládají za ztracené. Jednak – musí se splnit proroctví, aby se vyplnila Boží vůle v plánu spásy.

Když sledujeme dramatický průběh poslední večeře, můžeme rozpoznat, že Ježíš zachází s Jidášem jako s ostatními až do poslední chvíle. Byl vyvolený a povoláný. Není to jisté, ale někteří exegetové se domnívají, že i on je účasten přijetí proměněného těla a krve Pána.

I Jidášovi Ježíš umývá nohy, klečí před ním.

Když Jidáš přivádí vojáky a políbením ho zrazuje, Ježíš mu říká „*Příteli...*“ Mt 26,49-50. Ježíšovi není Jidáš odporný.

Neponižuje ho před ostatními, aby ho prohlásil za zrádce. Skutečně to nikdo z učedníků netuší.

Když Ježíš vyřkne: „*jeden z vás mne zradí...ne všichni jste čistí*“, učedníci jsou zmatení, ptají se: „*já jsem to?*“ J 13,11; Lk 22,21-22; Mk 14,18.21; Mt 26,21-25.

Ježíš dává Jidášovi stejnou šanci jako Petrovi. Tak jako Petr byl upozorněn na kohoutí zakokrhání, tak Ježíš mluví v hádankách pro ostatní – jen on a zrádce věděli, koho se to týká. A zrádce měl být upozorněn, že Ježíš ví, že je ještě čas odstoupit od zrady...

Ježíšova slova byla jistě vyslovena tak, že neodsuzovala, dávala stejnou možnost, jakou měl Petr. Dokonce úzkostlivě říká: „*Běda tomu, kdo zradí...*“

Když se nakonec Jidáš ptá: „*Jsem to snad já, Mistře?*“ Ježíš mu tiše odpoví: „*Ty sám jsi to řekl.*“ Mt 26,25

Petr se na zakokrhání kohouta při Ježíšově pohledu hořce rozplakal. Stejně laskavě se musel na Jidáše dívat Ježíš, když mu říkal tato slova.

Petr pobízí Jana, aby se Ježíše zeptal, kdo je ten zrádce. Ježíš Janovi tiše odpoví: Jan 13:26 ...*“Je to ten, pro koho omočím tuto skývu chleba a podám mu ji.” Omočil tedy skývu, vzal ji a dal Jidášovi Iškariotskému, synu Šimonovu.*

Ježíš tímto dělá gesto lásky k Jidášovi – to se dá přirovnat ke gestu lásky, tomu pohledu plnému lásky a bolesti, když se Ježíš podíval na Petra. Projevem zdvořilé pozornosti totiž bylo nabídnout stolujícímu vybrané sousto, totiž skývu chleba, kterou ten, jenž chtěl prokázat zdvořilost, ulomil z velké placky, stočil ji, namočil a podal hostu k ústům. Té zdvořilé pozornosti od Ježíše se dostalo právě Jidášovi.

Ale Jidáš nereaguje jako Petr pláčem, asi proto, že – jak je psáno Jan 13,27: *po té skývě vstoupil do něho satan. Ježíš mu řekl: „Co chceš učinit, učíš hned!”*

Nikdo u stolu nepochopil, proč mu to řekl. Protože měl Jidáš u sebe pokladnici, domnívali se někteří, že ho poslal nakoupit, co potřebují na svátky, nebo dát něco chudým. Jidáš přijal skývu a hned vyšel ven. Jan 13, 28-30.

Poslední chvíle života prožíval Jidáš velmi těžce. Písmo svědčí o výčitkách svědomí (Mt 27, 3-10) a ty vzbuzují náš soucit. Veliká lítost Jidášova ho staví do příznivějšího světla.

Tak jako mají exegetové problém dopátrat se, proč Jidáš zradil, tak mají nyní problém vysvětlit, proč Jidáš odmítl Ježíšovo odpuštění, proč odmítl projev Božího milosrdenství.

Ono zlo nebylo jen v zaprodání Ježíše, nýbrž spíše a především v nepřijetí odpuštění.

Jidáš viděl Ježíše, jak odpouští lichvářům a nevěstkám, slyšel z jeho úst podobenství o milosrdenství, slyšel, jak kázal Petrovi odpustit 70 a 7 krát. Jidáš musel znát také tyto výroky z Písma:

Jer. 31,3: *Hospodin se mi ukázal zdaleka: „Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství.“*

Iz 54,10: *I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neustoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník.*

Přece po tom všem zoufá, kdežto Petr nebude zoufat, ale propukne v pláč.

Jidášovo zoufání ukazuje, že Jidáš měl spravedlivého, kterého zradil, v nehlubší úctě, a ta mu ukázala bezednost jeho zločinu. Ale i ta úcta byla neúplná, neboť jsa si vědom odpovědnosti za zradu, zastavil se uprostřed cesty a nespravedlivě pokládal Ježíše za neschopna odpustit mu. Tato nespravedlnost byla větší potupou Ježíše než zrada sama.

Jeho sebevražda je výrazem zoufalství plynoucího z rozvratu svědomí nad skutkem, který nemůže být odčiněn. Zrádcova duše nebyla otrlá a otupená do necitelnosti mravní odpovědnosti. Jidášova sebevražda není odčiněním, smířením zrady. Je tragickým koncem života rozvráceného rozporem mezi dobrým chtěním a zlým činem.

V čem jsme usvědčováni Jidášovým jednáním, v čem se mu podobáme? Jidáš prodal Ježíše za 30 stříbrných. Za co ho jsme často schopni prodat my? Komu nebo čemu dáváme před Ježíšem přednost? Když ne penězům, tak třeba práci, kariéře, lásce k člověku, svému pohodlí, mínění lidí kolem nás atd.

Jidáš obdivoval zřejmě Ježíšovu velikost, svou představu o jeho poslání zachránit Izrael.

Nedokázal ho přijmout poraženého, slabého. I my obdivujeme spíše ty, kterým se něco daří, obdivujeme a ceníme si výkon lidí, jejich postavení, mládí, krásu; často nedovedeme odpustit, když neodpovídají našim představám. Nedokážeme je přijímat takové, jací jsou, ctít je třeba i v jejich slabosti. Chceme je mít podle svého obrazu.

Svým chováním často dáváme svým dětem pocítit, že je budeme mít rádi, když budou mít úspěch, učíme je lásce s podmínkou a taková láska nedává šanci k růstu.

Neptáme se po Boží vůli, ale po naší vůli. Byli bychom rádi, a často se i tak modlíme, aby Bůh naplnil naši vůli, aby změnil naše partnery, rodiče, děti, představené, kněze, biskupy, místo toho, abychom prosili, aby změnil naše srdce...

Jak jsme viděli na Jidášovi – znal výroky z Písma, slyšel z Ježíšových úst mnohá podobenství o odpuštění, o milosrdenství, ale nepřijal je do svého srdce. Je vidět, že nestačí výroky Písma pouze znát, je třeba díky nim poznat a přijmout Boží lásku a uvěřit v ni.

Jidáš zřejmě viděl svůj velký hřích, domníval se, že si odpuštění nezaslouží. Jak často jsme také v zajetí těch zásluh. Snad proto, že málo poznáváme, že by nás rodiče, partneři, děti, bratři a sestry mohli milovat bez podmínek. Pak nejsme schopni uvěřit ani v Boží bezpodmínečnou lásku.

Jidáš nechal zatvrdit své srdce.

Míváme své představy o tom, co by ten druhý měl udělat. Když to neuhodne, neporozumí nám, zatvrdíme své srdce vůči němu.

Nejen zrada, ale každý hřích zatemňuje naši mysl a zatvrzuje naše srdce. Zatvrzelost srdce způsobuje, že ztrácíme Ježíšův pozitivní pohled na člověka, už nevidíme jeho přátelství, jeho lásku... Tak jako přestal Jidáš vnímat Ježíšovy výzvy lásky.

Jidáš přestal vidět Ježíše v lásce a ponechal průchod svému zklamání – zklamání svých představ. Jeho láska se probrala, když ho viděl trpět.

A nedokázal si sám sobě odpustit.

Jak často také my nedokážeme odpustit sami sobě. Trápíme se minulostí, budoucností, nejsme schopni důvěřovat v Boží odpuštějící, milosrdnou lásku. I s takovým nepřijetím milosrdenství se bohužel v hospici setkáváme.

Příklad:

Jeden nemocný, věřící, který opakovaně přijímal svátosti, chodil do kaple, najednou se ke konci života zatvrdil a najednou nechtěl ani do kaple, ani se s nikým modlit, dokonce ani nechtěl s nikým mluvit. Nebyli jsme schopni pochopit jeho změnu. V této zatvrdlosti a zatvrdlosti také zemřel. Až po pohřbu jsme se dověděli příčinu. Měl bratra, který za totality utekl do Itálie, vystudoval na lékaře a žil v Austrálii, byl vlivný a bohatý člověk. Náš nemocný byl kvůli němu persekčován. A k tomu všemu onemocněl rakovinou. Stále zřejmě doufal, že ho bratr přijde navštívit. Ale on mu ani nezařadil telefonát... A jak se blížil konec, slábla jeho naděje, že se ještě ozve. Narůstal pocit nespravedlnosti ze strany Boží. A tak se zatvrdil. Bohužel až později jsme se naučili rozpoznávat takové vztahové bolesti. Dlouho nás trápilo, že jsme mu nebyli schopni pomoci.

V hospici se často setkáváme i s tím, že lidé zatvrdili své srdce vůči Bohu proto, že prožili v životě něco těžkého, třeba ztrátu někoho blízkého. Ze ztráty viní Boha.

O Bohu a Ježíši nechtějí nic slyšet. Zdá se, jako by někteří nechtěli být z této bolesti uzdraveni.

Toto bývá to nejtěžší v naší službě potřebným. Mohli bychom pomoci, ale naše pomoc není přijímána. Jak je asi Bohu, když vidí naši lidskou zatvrdlost?...Udělal pro naši záchranu všechno...

Když pak takový nemocný těžce umírá ve výčitkách sobě, blízkým, nám i Bohu, tak si připomínám citát, který jsem si kdysi jako studentka napsala: „Člověk umírá tak, jak žil.“ To je už asi otázka spravedlnosti. A jaký je vztah spravedlnosti a milosrdenství, se jistě dovíme z dalších přednášek.

Závěrem chci připomenout, že Ježíše – jak předpovídal – opustili všichni. My nejsme jiní. Všichni jsme hříšníci. Všichni potřebujeme Boží milosrdenství. Kéž dnes dokážeme přijmout jeho velké milosrdenství do svého srdce.

Můžeme zakončit citátem z listu Žd 4,16

Přístupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas.

Odpolední mše svatá pod širým nebem nad Slavkovicemi

JOSEF HRDLIČKA
BISKUP

BŮH svatého Tomáše

Pokoj a dobro, drazí přátelé.

Když jsem dnes za krásného počasí projížděl nádhernou krajinou Českomoravské vrchoviny, vybavil jsem si jedno úžasné umělecké dílo, které o tomto kraji vypovídá: „Otvírání studánek“ Bohuslava Martinů. Nedávno jsem se tohoto tématu dotkl v rozhovoru s mladými lidmi. Souvisí také s Rokem křtu, který prožíváme, protože celé to dílo vypráví o tom, že na jaře po zimě jdou děti do lesů ke studánkám, aby je vyčistily. Mají s sebou lopatky, motyčky, zpívají písně a vědí, že studánky v lese je po zimě třeba otevřít. Různé sesuvy hlíny, zmrazky, spadlé kameny způsobily, že tam, kde byl pramínek, je po zimě jenom bláto. A tu zapracují ty dětské lopatičky a nástroje, až se ten ztracený pramínek znovu uvolní a objeví k radosti dětí, lidí a celého stvoření. Právě kantáta Otvírání studánek o tom poeticky a hluboce vypovídá. Tato překrásná inspirace hovoří i k nám křesťanům, zejména když se zamyslíme nad darem křtu, protože ve křtu, jak víme, i v nás Duch Svatý otevřel pramen věčného života. A my tento pramínek živé vody také v sobě neseme. Ale přiznejme si, že často ho nedoceňujeme, nebo na něj nemyslíme nebo ho i zanedbáváme, a tam, kde by mohla být Boží živá voda, která nás neustále zavláží, je také jen cosi blátivého nebo zaneseného. Rok křtu, který nyní prožíváme v katolické církvi, i nás vyzývá, abychom splnili Kristovo přání, aby proudy vody živé tryskaly z každého, kdo přijme Jeho Ducha. A o to právě jde. Dokonce svátost biřmování, která dovršuje a naplno otvírá dar křtu, to už není pramínek, to už je celá Boží fontána darů a vláhy, kterou nám Bůh nabízí. Považoval jsem proto za vhodné se

o tom v úvodu zmínit, už kvůli účtě k Českomoravské vysočině, k tomuto krásnému kraji, který nás právě hostí.

Téma jsem si ne zvolil sám – Bůh svatého Tomáše. Víím, že bratr biskup přede mnou mluvil o Bohu Máří Magdalény a paní Viola mluvila o Bohu apoštola Petra. Přijal jsem zadané téma jako výzvu, ptal jsem se, co to říká mně. Poněvadž kazatel by neměl mluvit k těm druhým jen z pozice „jak já to řeknu jim“, ale napřed by se měl vždycky ptát, „co to říká mně“. Pokud sám nebude tím tématem osloven, sotva něco předá. Vybavil jsem si také, že už ve Starém zákoně se Bůh představil Mojžíšovi v hořícím keři slovy: „Jsem, který Jsem.“ A potom dodává: „Já jsem Bůh Abrahámův, Izákův a Jakubův,“ nebo-li Bůh spojuje svou nesrovnatelnou velikost s lidskými jmény, se jmény jakýchsi lidiček, ubohých jednotlivců, hříšníků. Hlásí se k nim. Ano, Já jsem Bůh tvého otce, tvého praotce, nebo-li Bůh rád spojuje své jméno i s našimi jmény, i když v Písmu svatém je to zároveň také Bůh zástupů, Bůh velikých zástupů, Bůh Izraele. Přesto zůstává i Bohem jednotlivce, kde cítíme Jeho důvěrný, hluboce osobní dotek a vztah ke každému z nás. Říká se tomu „nomen omen“ (jméno je znamení). My máme také různá jména a příjmení, která mohou být zajímavá, kdoví po kterých předcích jsme zdědili ten či onen atribut svého jména, ale úžasné je, že když Hospodin přecházel na Sinaji, zavola: „Hospodin, Hospodin, Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení.“ Bůh se nám představuje s velkým akcentem na slově MILOSRDNÝ. Jakési jeho jméno či příjmení v absolutním slova smyslu. A právě ten vzácný odkaz blahoslaveného Jana Pavla II. a jeho zasvěcení nás všech Božímu milosrdenství v roce 2002 i duchovní odkaz sestry Faustyny jsou něčím, co nemá doznít, ale stále více gradovat, hlouběji se v nás odrážet a přejít do celého našeho života. Pokud o Božím milosrdenství chceme rozjímat, budeme si možná připadat jako člověk, který za jasné noci stojí pod nebem plným hvězd a galaxií, kde jakýkoliv fyzikální údaj nějaké vzdálenosti či rozměrů naprosto přesahuje naše chápání a veškeré rozumové kapacity našeho mozku. A i když budeme mít stále více teleskopů a přístrojů, poznáme, že nám nejenže nepomohou tyto dimenze obsáhnout, ale naopak nám objeví další dosud nepoznané a jakoby nekonečné prostory. To cítíme pokaždé, když otevřeme Boží Slovo, že je nevyčerpatelné, že je to opravdu pohled do vesmíru, kde nedohlédneme konce. V Písmu svatém je věta: „Jak vysoko je nebe nad zemí?“ Kolik milionů světelných let? A je tam i odpověď: „Jak vysoko je nebe nad zemí, tak velká je Hospodinova láska k těm, kdo se ho bojí.“ Nebo-li ta láska je nezměřitelná a náruč Božího milosrdenství, která nás objímá, překonává i dimenze našeho vesmíru.

Ale my zůstaneme u apoštola Tomáše. Vííme, že apoštol Tomáš nechtěl uvěřit, že jeho přátelé, jeho učedníci, jeho kolegové se setkali s živým Ježíšem. Představte si, že deset apoštolů, jeho dobrých známých, kteří jsou plni toho, že viděli, mluvili, setkali se se vzkříšeným Ježíšem, ho o tom přesvědčuje, a on vytrvale říká: Ne! Dokud neuvidím, dokud si nesáhnnu, neuvěřím. Tak mu záleží na jakýchsi smyslových berličkách nebo pomůckách, aby mohl tuto zkušenost vzít vážně. A pak se objevuje Ježíš, později, a už jde přímo k Tomášovi a říká mu: „Tomáši, tady jsem, dotkni se, sáhni si a nebuď nevěřící, ale věřící.“ Dál už není nikde v Písmu svatém zmínka, že by si šel Tomáš sáhnout a zkoumal či ohmatával ty rány a nějak je prohlížel. Prožil si zrakový vjem – vidí náhle Ježíše před sebou, pak sluchový vjem – jak k němu mluví. Písmo nepovažuje za vhodné se zmínit, zda si na ty rány sáhnul, nebo ne. Já bych, přátelé, klidně uvěřil i tomu, že pokud došlo i k tomu hmatovému efektu, tak že si možná padli do náručí ve spontánním objetí, kdy pak zaznělo: „Můj Pán a můj Bůh.“ Pět nepatrných slovíček, když spočtete hlásky, tak je tam jenom třináct hlásek. A je v nich obrovská síla adorace. „Pán můj a Bůh můj.“ Kolikrát jsme možná i my v té intimitě ticha s Kristem v eucharistii se skryli do tajemství a nekonečného prostoru těchto slov a tohoto objetí, kolikrát jsme prodlévali a zakoušeli v nich takové přijetí a takovou útěchu, která se z Krista přelévá do nás, a my jsme cítili, jak je nám, Pane, s Tebou dobře. A Ježíš nám určitě dopřává rád takové infuze, ale ty ještě nejsou cílovým stavem. Ježíš chce víc, vidí dál.

Všimněte si, že Marii, plačící Marii, u hrobu oslovil, zavola jí jménem, dal se jí poznat, dopřál jí určitou chvíli, kdy její hořký pláč přešel do nespoutaného štěstí. Ale když si ho chtěla nechat, vzít si ho k sobě, řekl jí: „Nedotýkej se mě (nesahej na mě), ale běž k učedníkům!“ Hned jí dává úkol. I Tomášovi dopřál Ježíš ono hluboce osobní vyznání, tu intimitu prožitku neuvěřitelného a nečekaného setkání se vzkříšeným Pánem, ale v zápětí mu řekl se zjevnou výčitkou: „Že jsi mě viděl, uvěřil jsi, blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.“ Všimáte si? Už říká „blahoslavení“, Ježíš už přechází do plurálu, jde mu o víc než o intimitu mezi Ním a jednotlivcem. Ježíš vždy vnímá celé společenství, církev je totiž jeho tělo. A když nás učí se modlit, tak říká, modlete se takto: „Otče NÁŠ“. Zatímco Tomáš ještě říká: „Pán můj a Bůh můj,“ Ježíš naznačuje, že ideální tvar modlitby je dán spíš pojmem NÁŠ. Ten nás učí přeruštat ze svého osobního soukromého vlastnění víry do onoho velikého „my“ celé církve a celého Kristova těla. Přitom tím nijak neoslabuje ono právo soukromé komůrky srdce, kde zakoušíme intimitu v niterném sdílení se s Pánem.

Já sám nesčetněkrát říkám také „Můj Pane“ a vím, že On mi na stejné vlně odpovídá, že vstupuje do této intimity dialogu s jedincem. A jsou chvíle, kdy jsem šťasten, že jsem před svatostánkem, třeba někde v kapli, zcela sám. Ne že by mně vadilo, že se tam modlí ještě někdo jiný, ale ono to „z očí do očí, od srdce k srdci, tváří v tvář“ je nesmírně silné. Jako v gramatice známe singulár a plurál neboli číslo jednotné a množné, tak si máme osvojit a zakoušet tento dvojí rozměr i v duchovním životě. My biskupové to cítíme zvlášť intenzivně, že nám bylo svěřeno budování jednoty velkého společenství. Jak spojit mnohé v Kristu, co nejvíce lidí a duší seznámit, napojit na Krista. Ano, ale zároveň víme, že to začíná právě v oné osobní intimitě našeho dialogu s Pánem.

Nevím, jestli víte, že o Tomášovi je trojí zmínka v Novém zákoně, kdy on přímo mluví. V různosti povah jednotlivých apoštolů se tam Tomáš jeví jako skeptik. Všechny tři momenty zapsal sv. Jan. A opravdu, i když on řekne pokaždé třeba jedinou větičku, jako byste tam našli vzorek jeho DNA, jakýsi otisk celé jeho povahy. První zmínka je Jan 11, 13, kdy v Betanii zemřel Lazar. Ježíš řekl: „Pojďme k němu.“ Přitom bylo jasné, že jdou na území velice nebezpečné pro Ježíše, pro jeho nové učení. Jak totiž víme, Betanie je blízko Jeruzaléma. Tomáš, zvaný Didimos, řekl tehdy: „Pojďme i my a zemřeme s ním.“ Vidíme, že Tomáš má sklon vidět věci spíš v tom horším scénáři. Nějaký optimista by např. řekl: „Pojďme s ním a nějak to snad zvládneme.“ Tomáš už myslí na to, že umřeme, ale říká to velmi odhodlaně, velmi statečně a rozhodně. To je jedna biblická výpověď o Tomášovi.

Nevím jak vy, ale já osobně se domnívám, že být pesimistou křesťanovi nesluší. Snad připustíme jistou skepsi, opozici, která je zdravá a pomáhá věci lépe vyjasnit. Ale být přílišným pesimistou křesťanům nesluší, stejně jako být nějakým naivním optimistou. Často se setkávám s názory jako: „Já nejsem ani optimista, ani pesimista, já jsem realista, já stojím oběma nohama na zemi.“ A to se mi tedy také moc nezdá, říkám: Poslyš, když tedy stojíš oběma nohama na zemi, tak se vlastně nemůžeš hnout z místa. Abys udělal jediný krok, musíš aspoň jednu nohu zvednout, odrazit se a tak postupně někam dojdeš. Ale stát oběma nohama na zemi? Osobně si myslím, že i cesta ke svatosti vyžaduje spíš velkou odvahu, schopnost se odpoutat, schopnost v určité chvíli se odlepit z místa a vzlétnout. Když se díváme třeba na sportovce, kteří běží, oni se špičkami nohou jenom letmo dotknou země, ale většinou jsou nad zemí, nemluvě o skokanovi, který překonává nějakou velkou vzdálenost, ten se musí odrazit a potom letí vzduchem. Zkusme o tom přemýšlet.

Druhá zmínka je opět u Jana, a to už jsme ve večeřadle. Ježíš mluví ve velkém pohnutí. Protože už za chvíli bude v Getsemanech, v krvavém potu, říká učedníkům nejhlubší slova svého vyznání lásky a svého odkazu. A v jedné chvíli mluví velmi optimisticky: „...přijdu a vezmu vás k sobě, ... vždyť cestu kam jdu, znáte.“ A tu se ozve Tomáš a ohradí se: „Pane, nevíme, kam jdeš. Neznáme tu cestu, mluvej jasně.“ Opět je tam ta DNA skeptika nebo člověka, který chce mít jasno. A díky tomuto protestu Ježíš řekne větu, kterou mu odpoví a kterou by možná nevyslovil, kdyby se Tomáš neozval. Ježíš řekl: „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, než jen skrze mě.“

Také vás někdy při rozjímání nad Písmem napadlo, že Ježíš velice touží po dialogu, kdy nejen On nám něco říká, ale chce slyšet i nás...? On asi nemá rád zakřiknutost lidí, kteří jenom naslouchají a jsou potichu, On chce, abychom se ptali. Vzpomeňte si na Pannu Marii. Když jí bylo zvěstováno, že bude mít syna, ihned se ptá na to, co jí není jasné a jak se to stane. A z Boží strany dostane odpověď, není kárána za to, že se nevhodně ptá, ale následuje vyjasňující krásná Boží odpověď. I vám bych chtěl, přátelé, sdělit, pokud hledáte ve svých meditacích a rozjímáních nové cesty k novým objevům, zkuste si s Ježíšem i vy vyprávět. Zkuste se ho ptát. Kdo se ptá, ten se dozví. Zatímco v mezilidské konverzaci platí: „Kdo se moc ptá, moc se dozví“ – což obsahuje spíše varující rezervovaný postoj, pro dialog člověka s Bohem platí pravý opak. Kdo se moc ptá, ten se dozví a bude obdarován víc, než by čekal.

Neodpustím si v tomto bodě ještě jednu vzpomínku. Bylo to před rokem, když jsem byl svými přáteli z Tovaryšstva Ježíšova požádán, abych měl homilii na pohřbu otce Tomáše Špidlíka na Velehradě. On byl také Tomáš. Pocházíme oba z jednoho kraje od Boskovic, spojovalo nás vždycky velice srdečné pouto. A také se při pohřbu četl úryvek o Tomášovi. Ježíš a Tomáš. A našli jsme pár souvislostí i mezi Ježíšem a tímto naším otcem Tomášem Špidlíkem, který nás také učil správně klást otázky. Klást otázky, abychom nežili v nějakých povrchních náznacích odpovědí, ale abychom pronikli k jádru věci. Tomáš se ptal. Ta jeho námitka vyzněla trochu tvrdě, ale to je Tomáš. Jeho námitka je oprávněná. Klade ji milující člověk, odhodlaný jít zemřít za Ježíše.

No a potom je tam ta třetí zmínka, a to už po vzkříšení, kdy Ježíš přišel za učedníky, kteří byli ze strachu za zavřenými dveřmi. Ježíš už dávno vstal z mrtvých, už to věděly ženy a Jeruzalém, ale učedníci byli stále zamčeni a Tomáš při tom nebyl. Opět nám Písmo neříká, proč tam nebyl. Co měl asi jiného na práci, kde se zdržel, nevíme. Ale tato jeho nepřítomnost ho stála

celý týden velkého vnitřního zpoždění. My jsme si řekli, že všichni ti, kteří už jásali „Pán byl zde, Pán vstal z mrtvých!“, jako by už byli úplně na jiné planetě, ti už věděli, že smrt je překonána a Ježíš je vzkříšen. Ale Tomáš, který tam chyběl, o cosi přišel. Ježíš ho nenechal dlouho v tomto stavu nejistoty nebo stresu. Přichází k němu a učiní v tom jasno. V osobním dialogu i v tom konečném „Pán můj a Bůh můj“. I nám se může v životě stát, že třeba dáme přednost tomu být někde jinde než ve shromáždění věřících (i když zde mezi vámi asi není nikdo, kdo by v neděli nešel do kostela a dal přednost čemukoli před slavením eucharistie; i když i to se křesťanům někdy stává.) Prostě Bůh pro každého má nějaké poselství, pokud zaváháš, pokud tam nebudeš, o cosi přijdeš. Ježíš ale i tehdy o tobě ví, sleduje tvé obtíže a myslí na tebe. Pamatujme si, že nemáme v neděli dát ničemu přednost před setkáním s Ježíšem v eucharistii, v Božím slově a ve společenství. On chce každému něco říci. Ale záleží i na nás, zda jsme připraveni, zda tam jsme, zda chceme naslouchat. Vynález mobilu nám umožňuje, že se navzájem okamžitě spojujeme a slyšíme. Bůh má ale před touto naší technikou náskok: On vlastně zabudoval tuto tajemnou funkci přímo do srdce každého člověka. Ano. Tam je ten jeho signál, jehož prostřednictvím On s tebou má okamžitě a přímé spojení. Stačí, když se ztišíš a řekneš: Pane, potřebuji Tě, potřebuji Tvou pomoc. Okamžitě to vnímá. Slyší, reaguje. Nemusí nám přitom zvonit po kapsách žádné směšné melodie z nějakého mobilu, nemusíme platit žádné inkaso. Bůh vložil zdarma tuto funkci do našeho srdce. A nám se nemůže stát, že by On měl vypnutou linku, že by měl obsazeno, že by nás neslyšel, ale naopak – a to bývá tragické, přátelé, Bůh, když se chce dovolat k nám a má pro nás skvělé zprávy, spíše se nedovolá. Protože to už je na naší svobodě, zda máme v srdci „vypnuto, či zapnuto, nabito, či vybito“, a my často promeškáme skvělé hovory a přijdeme o důležité zprávy, které On pro nás má. I toto nám, možná, Tomáš trochu naznačuje ve svém příběhu. Proto je i pro nás neděle den vzkříšení, den plný slunce, kdy Ježíš přichází ke svým učedníkům.

A pak je tam řeč o ranách. To už se pomalu blíží k závěru. Zásadní otázka: Proč si Ježíš na svém oslaveném těle, tedy dokonale obnoveném těle, zářícím krásou, proč si tam ponechal něco tak úděsného jako rány po hřebecích, po kopí, které mu probodlo srdce. Proč se jich v tom těle vzkříšeném a oslaveném nezbavil? Proč je dokonce ukazuje a upozorňuje na ně, jako by se chlubil, jako by byly jeho ozdobou, kterou si nedá vzít, kterou si chce ponechat? To je otázka, při které se chce člověku kleknout a prodlévat. Nehledejme hotové odpovědi. Vše je obklopeno velkým mysteriem. Ale spíše se ptajme, jak je to s námi lidmi? My chceme vždycky vypadat dobře, máme

sklon spíš retušovat či zakrývat své různé jizvy, znamínka nebo skvrny a kazy, které našemu vnějšímu vzhledu spíš na půvabu ubírají, než přidávají. Ať už je způsobila třeba nějaká nehoda nebo věk nebo jde o nějaké mateřské znamení a podobně. A co teprve ty jizvy a rány neviditelné, přátelé, skryté uvnitř v nás, všechno to, co jsme v životě tvrdě inkasovali, co se na nás podepsalo, co s námi otřásl, na co neradi vzpomínáme, když se v nás probouzí trauma, smutek a nezahojené vnitřní rány.

I náš hřích (a my jsme všichni hříšníci), může v člověku zanechat celoživotní stopy, které mohou v člověku stále mokvat a pobolívat nebo i palčivě bolet. Co kdybychom se pokusili tyto své rány přetvořit tím, že necháme Ježíše vzkříšeného, aby se jich dotkl, aby z těchto ran, nepříjemných, nezahojených, učinil své rány oslavené. Přitisknout své rány na ty Jeho. Tato uzdravující terapie ovšem může proběhnout jen a pouze jako proces lásky a veliké víry, kdy doslova přilneme ke Kristu celou bytostí a celým srdcem. Lékaři pečlivě provádějí terapie na našich ranách v rovině vědy, a když je u toho i lidský soucit, pak je to určitě cenné dobrodiní. Ale toho našeho vnitřního uzdravení dosáhneme jen tím, že se opravdu setkáme s Ježíšem vzkříšeným a všechny svoje rány přitiskneme na ty Jeho. I tyto výzvy volají k rozjímání. A jedna čerstvá vzpomínka na závěr: Nedávno jsem šel Prahou směrem k místům, kde bylo jednání naší české biskupské konference, kde jsem měl za úkol mít duchovní úvodní slovo pro biskupy. I když si navzájem všichni tykáme, přece jen není tak úplně lehké před nimi hovořit. Mně pomohl zajímavý zážitek. Jak jsem šel přes Staroměstské náměstí, viděl jsem davy lidí před orlojem, převážně to byli lidé různé pleti, černoši, číňané apod. Cítil jsem napětí v tom davu, jak se těší, a řekl jsem si – jeжда, vždyť já jsem orloj naposledy viděl na školním výletě. A co mi to udělá, když se na pět minut zastavím a podívám se znovu. A opravdu se za chvíli dal orloj do pohybu. Zakokrhá kohout, smrt začne zvonit, lakomec potřásá měšcem a všiml jsem si i těch kruhů časoprostoru, který je ještě pojat geocentricky. Tam je ještě země centrem vesmíru, ale na tom jako by ani tolik nezáleželo. Pak se otevrou okénka a do mystéria časoprostoru vstoupí dimenze věčnosti. Začne defilé apoštolů. Já jsem si řekl, vždyť tyto figurky znázorňují první sbor biskupů, to je první biskupská konference. A ejhle, oni nejdou jako já s aktovkou plnou lejster, oni každý tak zbožně nesou – víte, co nesou? – nesou každý nástroj svého utrpení, svého mučení, své smrti a ukazují ho s takovou pokorou a mlčenlivostí. Jeden má kříž, druhý tam drží kopí, třetí meč, kterým byl stát, čtvrtý dýku, kterou ho stáhli z kůže, další má pilu, kterou byl rozřezán, další se chlubí křížem ve tvaru x. A tito lidé nesou tyto v podstatě hrůzostrašné popravčí nástroje jako své atributy, oni se tím prezentují, ona

je to vlastně jejich sláva a chlouba. A pak jsem to bratrům biskupům takovým podobným způsobem vyložil a těšilo mě, že to nejen s humorem ale i vděčně přijali. A že i dnešní nástupci apoštolů by si měli zamilovat ty své kříže, které nás denně nejen deptají, ale i posvěcují a nadlehčují. Abychom i my ukázali, co to je síla kříže, který už prošel vzkříšením. A pak jeden biskup se přihlásil o slovo a řekl toto: Je zajímavé, že apoštol Petr nese klíč, velký klíč, který není přímo popravčím nástrojem, ale jak víme, je také vpodstatě velice těžkým nástrojem a křížem a my všichni potřebujeme mnoho síly, abychom ho mohli správně nést a unést a užívat. Prosím vás tedy, myslíte i vy na nás biskupy, mějte s námi trpělivost a velkorysost a zejména se za nás modlete. Na závěr, než vám udělím požehnání, prosím o modlitbu, kde se mluví o milosrdenství, které je tématem tohoto kongresu. Je to modlitba Zdravas Královno, matko milosrdenství, Mater misericordiae...

Nedělní program začaly sestry Vincentky ranní modlitbou

Mons. ThDr. RNDr.
LADISLAV HUČKO, CSc.,
APOŠTOLSKÝ EXARCHA,
GENERÁLNÍ SEKRETÁŘ ČBK

BŮH svatého Pavla

- **Milosrdenství a spravedlnost.**
- **Čím a kdo nás ospravedlňuje.**
- **Spása je dar.**
- **Není milosrdenství (jeden z projevů lásky) bez pravdy a spravedlnost bez milosrdenství.**

Děkuji za slovo a děkuji za pozvání na tento první kongres o Božím milosrdenství. Jsem velmi rád, že tady mohu promluvit, protože toto téma je velmi aktuální, nachází v srdcích lidí velký ohlas a je velmi potřebné. Největší hereze současné doby je v tom, že člověk si chce stačit sám. Nepotřebuji nikoho, já si stačím sám, dokonce i spásu si zařídím sám. A právě tato spiritualita, milosrdenství, svatá Faustyna a vůbec pak sestry a tento proud, který z toho vzniká, říká: ne člověk sám není schopen se spasit, potřebuje Boha, potřebuje Boží milosrdenství. Pravost každé spirituality v dějinách církve se ověřuje tím, že se kontinuálně staví k tradicím. I Sv. otec Benedikt XVI., určitě víte, po svém nástupu do funkce jako jedno z významných prohlášení přinesl to, že II. vatikánský koncil nebyl nějaký skok, něco, co odvrhlo to, co bylo předtím, ale že to musí být chápáno a interpretováno v kontinuitě. Církev je vždycky kontinuální, pokud je pravá. A to, co bylo před tím, se neodvrhne. Nemůže se říct, že to je už zastaralé, to už neplatí, teď přijde něco nového. Církev je jako strom, který se rozvíjí, na kterém vznikají nové větve, nové květy, nové plody, ale ten kmen se nemůže zavrhnout, ten vždycky musí zůstat stejný, jinak by se zničil. Ten plod by se zničil, ten by vyschnul.

Takže se tady pokusím nějakým způsobem poukázat na to, že spiritualita Božího milosrdenství je napojena na tu nejstarší tradici, nejstarší učení církve, na učení svatého apoštola Pavla. Asi před dvěma lety Sv. otec Benedikt XVI. vyhlásil rok sv. Pavla, kdy jsme probírali jeho učení, kdy jsme se věnovali tomu, co znamená sv. Pavel pro svatou církev. Ale to neměla být jenom nějaká etapa, která pak skončí a zas máme nějaké nové záležitosti, kterým se budeme věnovat. Ten rok sv. Pavla, to bylo nastartování, ve kterém bychom měli pokračovat, i když už třeba ne tak intenzivně, ale vždycky mít na paměti jeho slova, jeho myšlenky a včleňovat je do současných proudů, do současné spirituality.

Já jsem měl v této své přednášce možnost vybrat dva přístupy. Jeden přístup je tak trochu lidově to uvést na konkrétních příkladech, anebo trochu náročnějším způsobem to předkládat myšlenkově náročnější. Protože sv. Pavel není lehký autor. Má bohatství myšlenek a nacházet to spojení mezi nimi není vždycky jednoduché, vyžaduje to určitou intelektuální námahu. Asi budu usilovat o nějaký kompromis. Dopředu říkám, že to nebude lehké poslouchání, nebude to lehké čtení, ale kdo si dá tu námahu a bude sledovat ten myšlenkový postup, tak jsem přesvědčen, že mu to něco dá.

Hlavní myšlenka této přednášky je, jaký je vztah mezi spiritualitou Božího milosrdenství a Božím milosrdenstvím jako takovým a učením v listech sv. Pavla.

První bod je – jaký je Bůh svatého Pavla? Jakého Boha má svatý Pavel před sebou, s jakým komunikuje v modlitbě a v rozhodování v praktickém životě? Vyplývá to z jeho listů. Vy už jste určitě v tomto směru zběhlí, každý čte Nový zákon a jeho poznámky, tak víte, že v exegetickém bádání se dospělo k všeobecnému přesvědčení, že ne všechny listy pocházejí přímo od sv. Pavla. Z 21 listů Nového zákona je jich tradičně připisováno Pavlovi celkem 14. Ale ty opravdu pravé listy sv. Pavla, těch je sedm, ty ostatní se považují, jako by nebyly jeho. Ale jestli tyto všechny listy napsal osobně svatý Pavel, nebo ne, pro nás dnes nebude důležité. Je důležité, že **obsahují jeho učení, jeho myšlenky, jeho dědictví**. O to nám jde. Nebudeme se nijak tímto vzrušovat.

V listu Titovi čteme: „...ale ze svého milosrdenství nás spasil v koupeli znovuzrození a obnovení Duchem Svatým“ (Tit 3,5). Tedy pojem a realita Božího milosrdenství je u svatého Pavla velmi živá.

Co ale zůstává v každém případě, a to si musíme od počátku uvědomit, v centru pavlovského a novozákonního učení o Bohu, je osoba Krista. On je prostředníkem mezi Bohem Otcem a lidmi, on zprostředkoval lidem nej-

vyšší Boží milosrdenství. Jenom skrze něho je možné mít přístup k Otci, k Boží Trojici. Pavel definuje Boha jako „otce našeho Pána Ježíše Krista“ (2 Kor 1,3; 11,31; Řím 15,6; Kol 1,3; Ef 1,3) a je to jediný jasně definovaný vztah mezi Otcem a jinou osobou. Jedině Ježíš je „jeho milovaným Synem...“, dříve zrozeným než celé tvorstvo“ (Kol 1,13.15). Ježíšovo bytí Synem zjevuje bytí Boha Otcem. V nejvyšší míře v jeho případě se ukázal jako ten, jenž „oživuje mrtvé“ (Řím 4,17).

List Efesanům (a podobně další tzv. listy ze zajetí) je listem, který se zabývá **vykoupením** lidstva v celku (bere lidstvo jako celek, ne jako jednotlivce), v společenském zřízení církve (podle Tomáše Akvinského), když předchozí listy se zabývaly především vykupitelským dílem Kristovým v duších jednotlivce. V tomto listu Efesanům – on církevní obec v Efezu nezaložil – a přesto se cítí zodpovědný za jednotu veškeré církve jako celku, ne jako nějakého lokálního společenství, ale jako celku. Je zajímavé, že žádný z jeho listů není psán tak slavnostním tónem, jako list k Efesanům. Bůh zjevil Pavlovi tajemství, jak chce zlomit lidský odpor jeho milosti a milosrdenství. Kristus vytvořil organizmus spasení, objímající všechno lidstvo, objímající církev, objímající veškeré lidstvo, objímající své mystické zjevené tělo. *Ve vykoupení nemá jít především o jednotlivce, ale o celek*. Tak jako prvotní hřích jednotlivce je částí podílu na vině všech krevním příbuzenstvím s hříšným otcem rodu Adamem, tak osobní vykoupení lze chápat jako **podíl na společném vykoupení** mystickým spojením s Kristem, hlavou vykoupeného lidstva. To je jádro pavlovské teologie. (srov. J. Holzner, Apoštol Pavel, 546) Prvotní hřích a účast každého člověka na něm (chtě-nechtě) vyvolává a umožňuje milosrdenství Boží přístupné každému jednotlivému člověku, který o to prosí. Církev je rozdatelkou všech milostí, a to prostřednictvím svátostí jako vnějších znaků tohoto milosrdenství.

A právě až toto milosrdenství tvoří z lidí jednu rodinu dětí Božích. Ruší všechny rozdíly jazyka, rasy, pohlaví... „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec nás všech.“ Ne lidské úmysly, plány, vůle, ne lidské usměrňování, nýbrž Kristovo přebývání v nich tvoří rovnost bytostí. Čili něco, co je spojuje, je mimo ně a na čem my máme účast. Jednotu a rovnost všech lidí tvoří skutečnost stvoření (my jsme všichni stvoření a to nás všechny spojuje), ale také ještě více skutečnost vykoupení a spásy.

Ale **svoboda** člověka nemůže být narušena, abychom všichni automaticky byli spojeni bez našeho přičinění. Bůh svobodu člověka žárlivě střeží. Proto v srdci člověka se o všem rozhoduje, v něm se zavazuje a rozvazuje osudový uzel. Ano, celek ovlivňuje jednotlivce, ale i jednatel může ve velké míře ovlivňovat ostatní.

Nakolik však v lidstvu existuje solidarita zlého, tj. vliv zlého příkladu, viny atd., tak ještě více a hlouběji, a na to zapomínáme, ta naše víra je nějak slabá, existuje solidarita dobra a milosti. To byla jednotící myšlenka, která úspěšně vedla evangelizaci v křesťanském starověku a středověku. Až **nominalismus** pozdního středověku, který na vše společné a univerzální hleděl jako na obraz bez konkrétního obsahu, a **pozitivismus**, pro nějž platily jen měřitelné a hmatatelné skutečnosti, (to byla myšlenková hnutí, která narušovala jednotu středověku) uvolnily sjednocený obraz lidstva. Poutem, jímž duch vše spojuje, je pro Pavla láska. Kde je jednotu, tam jedině může být láska, a kde je láska, tam už je jednotu. Čili kde se jednotný obraz, pohled v našich představách, myšlenkách, ale i v naší praxi rozpadal, tam se začala rozpadat i láska. A protože nebyla láska, tak se začal rozpadat i jednotný obraz světa. Takže to jsou takové dvě vzájemně fungující síly. Víme, jak sv. Pavel říká: Kdybych lásky neměl, ničím bych nebyl. Bez lásky, tedy bez jednoty, nemá žádný skutek cenu, je zbytečný, bezcenný.

V listě Kolosanům zase Pavel zdůrazňuje, že **svět** není od ďábla a ani svět není ďáblův. Nesmíme utíkat ze světa a odmítat ho jako nevléčitelně zkažený; i svět touží po spáse a je spásy schopný. Bylo by velkou chybou, kdybychom nechali svět sám pro sebe a vzdali se toho něco pro něj konat. Tímto svým učením zachránil Pavel křesťanství před utonutím ve východní pohanské spiritualitě a učinil ho tvůrčím faktorem vývoje křesťanství na Západě. My víme, že všechno, věda i současná technika, bylo na křesťanském základu. Bez těchto upozornění a usměrnění by se Západ stal asiatskou duchovní provincií. Vliv Zarathustry, Budhy, konfucianizmu a jiných pohanských učeních by se stal převládajícím.

Když se v rámci křesťanství podíváme na jednotlivé křesťanské církve, tak musíme přiznat vliv některých takových proudů. I východní křesťanství – a to říkám proto, že jsem řeckokatolický biskup a východní spiritualita je pro mě důležitá a usilujeme o jednotu celé východní církve. Žel ve východní církvi, myslím té pravoslavné – především šternské, řecké, rumunské nebo jiné převládající – zapadlo východní křesťanství po velkém schizmatu v roce 1054 mnohdy do odmítání světa i člověka a soustředilo se jenom na Boha, Boží svět. Tento útek duchovního člověka do mimozemských sfér ho velmi ochudil. Ztrácel se v něm člověk, i když pozitivním prvkem bylo zase vyzdvihnutí Boha, což je zase na Západě v krizi – všechno se staví na člověku. Bohu (božstvím) bylo třeba nějakým způsobem vyhovět, dát jim, co jim patří, a pak už byl člověk zase jakoby svobodný dělat si, co chce on. Čili to nebylo křes-

ťanství rovnovážné a není křesťanství vyrovnané. To říkám z východního pohledu, ale něco podobného platí pro západ, ale v opačném gardu. Pavlovo učení staví na zasvěcení do nového *náboženství niternosti*, do „skrytého života Kristova“ (Kol 3,4). Ti, kdo byli „převedeni do království milovaného Syna“, se nemají nechat chytit do osidel starých „živlů“, které odpovídají někdějšimu dětskému stupni náboženského vývoje. Má se jít dopředu. Místo starosti, aby se hrnec na maso nedotkl hrnce na mléko, starejte se, chce říct Pavel, aby se lidé nesráželi. Místo, abyste si dali předpisovat, na co nesmíte sahat, okoušet a dotýkat se, snažte se si vzájemně odpouštět, snášet se navzájem, milovat se vespolek, žít v pokoji... (srov. Kol 3, 12-15). Místo, abyste se nedotýkali peníze s pohanským nápisem, vytrhněte raději starého člověka s jeho pohanským cítěním, zbudujte obraz vašeho stvořitele ve svém srdci. Stavte jednotu v Kristu výše než rozdíly, které vytvořil stav, sociální postavení nebo i společnost, ale i schopnosti a případně osobní talenty. To byla odpověď apoštolova na pokusy rozpoltit křesťanství na tajné učení pro zasvěcené a náboženství davu pro věřící. Toto nebezpečí může existovat i dnes a na to je třeba dávat velký pozor. Velmi složité učení a mnohé speciální praktiky „zasvěcených“ a „vyvolených“ (tedy určitý skrytý gnosticizmus) mohou oddělovat věřící a vzdalovat je jednoho od druhého. Náboženství musí být přijatelné a uskutečnitelné v každodenním životě všemi, kdo mají dobrou vůli, a tedy upřímně chtějí. Někdo víc a někdo míň. To jenom podle toho, nakolik se kdo angažoval. Křesťanství není a nemůže být elitářskou skupinou vyvolených.

Milosrdenství a spravedlnost

O Pavlovi se říká, že byl příliš pod vlivem tehdejšího světa a jeho zákonů, především vůči ženám, kterým nedovoloval promlouvat v církvi a měly být podřízené muži. Obecně se to dnes považuje za nějaký relikv dané doby, který se už nebere vážně. Jaký byl Pavlův skutečný vztah k ženám, když čteme skutečně pozorně jeho listy?

O tom, že ženy nepodceňoval, svědčí fakt, že měl po dobu svého působení mnoho aktivních a horlivých spolupracovnic. Ty si svým postojem neodpudivil, ale přitáhl.

Musíme si více a lépe uvědomit, co to je být někomu podřízený. Jak můj předřečník, nebo moderátor, tady řekl: Podřízenost u Boha, v Božích očích, je jiná, než jak ji chápe člověk, jako umenšení. Ale On se stal nejvíce podřízeným, aby byl nejvíce povýšen. Čili tam ta dynamika – poslední budou prvními atd. – je úplně jiná, než to je v lidských očích. Čili nemůžeme to posuzovat – pokud do toho tak padneme, tak z celého křes-

tanství uděláme jen nějakou lidskou líbeznou filantropií, ale nic víc. O tom mluví Ježíš, když se vyjadřuje ohledně svého vztahu s Otcem. Je tam jednota i odlišnost. Jeho poslušnost a podřízenost a současně tvrzení, že „já a Otec jsme jedno“ nejlépe vyjadřuje trojiční dynamiku vztahu i mezi lidmi. Služba má být vždycky konkrétním projevem (věčným projevem) podřízenosti, ale současně i projevem určité „morální nadřazenosti“. Ta podřízenost spolu s nadřazeností, jejichž rovnováha pak tvoří tu pravou **dynamickou jednotu**.

Pavlovo vyjádření „ženy ať jsou podřízeny svým mužům, jako kdyby to byl sám Pán“ v Ef 2,22 je třeba chápat jak s ohledem na tehdejší poměry v antickém světě, tak také v kontextu tohoto listu. V řeckém světě platila podřízenost žen mužům jako přirozený řád (srov. PLUTARCH, Coniug. praec. 33). S podobnou situací se setkáváme rovněž v židovství, kde se nižší postavení ženy odůvodňovalo jejím původem z muže (srov. Gn 2,18-24). V Ef 5,21-33 se hovoří o křesťanském manželství, které má ale napodobovat vztah Krista k jeho církvi. Jako je ženám adresováno pouze jedno napomenutí „budte podřízené“ (Ef 5,22), tak také pro muže má apoštol pouze jedno zcela zásadní a vše zahrnující napomenutí „milujte svou ženu“ (Ef 5,25). Na základě christologie a ekleziologie tohoto listu nabývá však jak „podřízenost žen“, tak i „láska mužů“ nové dimenze: křesťanská víra se totiž přiznává k Ježíši Kristu jako k Pánu a Spasiteli a rovněž jako ke zdroji a vzoru správných křesťanských vztahů. Nelze přehlédnout, že v misijní činnosti apoštola Pavla ženy zaujímají významnou roli. Na prvním místě je možné jmenovat Prisku. Ona a její muž Akvila pracovali s Pavlem pro křesťanskou víru a nasadili dokonce pro něj vlastní život (Řím 16,3). Dům těchto manželů se stal místem setkání prvních křesťanů (Řím 16,5; 1 Kor 16,19). Dále lze zmínit Evodii a Syntychu, horlivě činné ženy při hlásání evangelia ve Filipech (Flp 4,2-3), a jáhenku Foibu, která vykonávala svou službu v církevní obci v Kenchrejích. (Řím 16,1-2). Nakonec se nesmí zapomenout, že v Gal 3,28 apoštol Pavel hovoří o rovnosti žen a mužů před Kristem: „Už není Žid ani Řek, už není otrok nebo člověk svobodný, už není muž anebo žena; všichni jste jeden v Kristu Ježíši.“

Apoštol Pavel náležel do dvou kultur: židovství a helénismu (řecké kultury). Na jedné straně je viděn jako jeden ze zakladatelů křesťanství, na druhé straně jako apostata náboženství svých otců. Sám se však pokládal za „služebníka Ježíše Krista a povoláního apoštola“ (Řím 1,1). Neexistuje rozhodně nikdo jiný, kdo by mohl zprostředkovat tak autentický pohled do prvotního křesťanství, jako právě apoštol Pavel. Jeho listy, které jsou nejstaršími křesťanskými dokumenty, nás informují o životě prvních církev-

ních obcí, o jejich struktuře a uspořádání, o jejich problémech a potřebách. Apoštol Pavel dává ve svých listech zřetelně najevo, kým skutečně je: světec, ale obtížený chybami a slabostmi, jako každý z nás. Žádný jiný z novozákonních autorů nám nenechává nahlédnout do svého nitra tak jako Pavel. Z jeho listů je patrné, že se neustále obklopuje lidmi, kteří jsou mu věrně oddáni a kteří se podrobují jeho příkazům a nařízením. On, který byl dříve náruživým zastáncem židovství, si jako křesťan tento svůj charakter uchoval a dával ho velmi často pocítit svým novým spolubratrům ve víře. V listu Galaťanům sděluje: „Když však přišel Petr do Antiochie, přímo jsem proti němu vystoupil, protože si zasloužil výtku.“ (Gal 2,11). Křesťanům v Korintu dokonce několikrát vyhrožuje: „Mám k vám přijít s holí?“ (1 Kor 4,21), „Až zase přijdu, nikoho nebudu šetřit.“ (2 Kor 13,2). Zároveň je však tento tvrdý a nekompromisní muž zcela oddán svému poslání. Pro něj platí jen láska jeho Pána a služba církevními obcím, jak to krásně dosvědčuje jeho nejstarší list: „My jsme si mezi vámi počínali tak něžně, jako když matka hýčká svoje děti. Tak jsme po vás toužili, že bychom vám nejraději nejen odevzdali Boží radostnou zvěst, ale dali za vás i vlastní život. Tak velice jsme si vás oblíbili.“ (1 Sol 2,7-8).

Svatý Pavel sám podtrhoval, že jeho obrácení nebyl výsledek nějakých úvah, nějakého rozvíjení myšlenek, nýbrž **plod Božího zásahu**, nepředvídatelné Boží milosti. Od té doby všechno, co dříve pro něho mělo hodnotu, se paradoxně stalo, podle jeho slov, ztrátou a bezcenným brakem. (srv. Fil 3,7-10). A od té chvíle byly všechny jeho síly výlučně postaveny do služby Ježíše Krista a jeho evangelia. Jeho existence bude od té doby životem apoštola, který se chce stát „všem vším“ (1 Kor 9, 22), a to bezvýhradně.

Z toho i pro nás vyplývá důležitá lekce: to, na čem záleží, je postavit ve všech okolnostech, ve všech oblastech svého života – ne jenom když jdeme do kostela, ale v každém svém každodenním konání – do středu svého života Ježíše Krista, aby naše identita byla podstatně poznamenána setkáním a společenstvím s Kristem a jeho slovem. V jeho světle je každá jiná hodnota znovu získána a očištěna od eventuálních skvrn. Pavel poskytuje další základní lekci, a to univerzální ráz, jež charakterizuje jeho univerzální apoštolát. Palčivě si uvědomoval problém přístupu pohanů k Bohu, který v ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Ježíšovi nabízí spásu všem lidem bez výjimky, oddal se sám tomu, aby uvedl ve známost toto evangelium, doslova „tuto radostnou zvěst“, hlásání milosti určené k tomu, aby smířila člověka s Bohem, se sebou samým a s druhými. Od první chvíle pochopil, že to je skutečnost, která se netýká pouze židů nebo jisté skupiny lidí, nýbrž že má všeobecnou hodnotu, že se týká všech, protože Bůh je Bohem

všech. Východiskem jeho cest byla církev v Syrské Antiochii, kde bylo poprvé evangelium hlášáno Řekům a kde bylo také poprvé vysloveno jméno „křesťané“ (srv. Sk 11, 20.26), to je věřící v Krista. Odtud zamířil nejprve na Kypr a pak vícekrát do krajů Malé Asie (Pisidie, Lykaonie, Galácie), pak do evropských krajů (Makedonie a Řecka). Čili to je takový úvod o sv. Pavlu, o jeho učení, o jeho životě a osobnosti.

Čím a kdo nás ospravedlňuje

Každého člověka zajímá ale i trápí to, že není svatý (Myslím, že jsme tady, protože ještě nejsme svatí. Kdybychom byli svatí, tak už bychom tady neměli co pohledávat.), že je hříšný, ale po svatosti touží. To je nejdůležitější. Jak toho ale dosáhnout? Už jsme pochopili, že jenom vlastní silou to není možné, to nestačí. Potřebujeme ještě něco navíc. Prosit Boha o jeho milosrdenství, které nás může očistit. „Svatá Faustyna ve svém Deníčku píše, že dostala takové vidění: Ježíš jí řekl: „Žádná duše nenajde ospravedlnění, pokud se s důvěrou neobrátil k mému milosrdenství“ . (D 570) To jsou kategorická a velmi silná slova! Ale je tomu tak. Protože skutečně všechno záleží na Jeho milosrdenství. Na nás je co? My se tomu milosrdenství více otevřeme, nebo je odmítneme. My musíme spolupracovat v tom směru, jestli budeme hledat to Boží milosrdenství, jestli se budeme chtít otevřít, nebo se zavřeme. Ospravedlnění tedy není naše dílo, je to dílo Boží a je to dílo milosrdenství Božího. Samospasení člověka je největší hereze současnosti. Člověk sám z vlastní síly a z vlastní vůle se může jenom zatratit. Toho je schopen. Ale sám není schopen se spasit! Vždycky potřebuje pomoc.

A dále sv. Faustyna říká: „Jenom pro tu duši je zatracení, která se chce zatratit. Kdo touží po spáse, pro toho je nevyčerpatelné moře Pánova milosrdenství.“ (D 631) A na jiném místě: „Mluv duším o velikém milosrdenství, pokud je čas slitování. Když teď budeš mlčet, v ten strašný den se budeš zodpovídat za veliké množství duší.“ (D 635)

To jsou velmi vážná slova, ze kterých musíme vyvodit nějaké důsledky. Kde se to v naší kultuře projevuje? Projevuje se to v mnoha oblastech – ta samo-spása nebo zasahování. Mluví se o Bohu z nějaké tradice, ale koná se, jako kdyby nebyl. Především ve velkých celosvětových projektech zasahování do lidské natality, demografie, kde si člověk sám určuje, co je pro něj vhodné, kdo se může narodit a kolik lidí se může narodit a nemůže narodit. Lékařská věda postupuje natolik dopředu, že chce klonovat, uměle oplodnění, rozhodovat, vybírat – tzv. eugenika – podle pohlaví a jinak vybírat vhodná embrya atd. – tzv. genetické inženýrství. Člověk chce sám zasa-

hovat do přírody, určovat, co bude, a co nebude. Zasahuje vlastně do základní existence člověka. Čili ospravedlňuje nás jen Boží milosrdenství, my ho máme přijímat, hledat.

Spása je dar církve

Tady jsou myšlenky svaté Faustyny velmi blízké myšlenkám svatého Pavla: „Ježíši, dávaš mi poznat a pochopit, v čem spočívá velikost duše: ne ve velkých skutcích, ale ve veliké lásce. **Láska má hodnotu** a ona dává velikost našim skutkům. I když naše skutky jsou malé a obyčejné, skrze lásku se stávají velkými a mocnými před Bohem. Láska je tajemstvím, které proměňuje všechno, čeho se dotkne, na věci krásné a Bohu milé.“ (D 889. 890) To je vlastně parafráze na Velepíseň lásky od sv. Pavla.

Kristus je Spasitel, od něj pochází jednoznačně spása. Ale Krista není možné oddělit od církve: to bylo jasné od počátku všem prvním křesťanům a zvláště Pavlovi. Křesťanství se nezrodilo jako společenství nějakých „svobodných myslitelů“, kteří seděli kolem stolu a začali něco vymýšlet, nějakých agnostiků, jako nějaká škola nějakého učence, nějakého guru s charakteristikou idealistů na jedné straně, ale na druhé straně i s charakteristikou obchodníka. Křesťanství se od počátku zrodilo jako církev. (R. Penna, 126)

Nemůže být milosrdenství bez pravdy a spravedlnost bez milosrdenství

Milosrdenství musí mít svůj objekt. A tím objektem jsou naše hříchy, naše nedokonalost. Jenom když je před Boha vystavíme ve vši pravdě, a tou pravdou je naše bída, mohou být ospravedlněny a odpuštěny. Milosrdenství se nemůže zaměřovat za „dobráctví“, které je jenom zástěrkou pro naše pohodlnictví, které si nechce špinit ruce a nechce nic vidět. Co není vidět, co se nevystaví, to se nedá odpustit. Ale vystavovat to máme především před Bohem a před sebou, a když je to možné a potřebné, tak před knězem a ve zpovědi.

Často dnešní „politicky korektní“ postupy, které zabraňují nazývat věci pravými jmény – nazýváme je buď nějakými eufemizmy nebo takovými zlehčujícími názvy, nebo vůbec je přehlízíme – nejsou v žádném případě pravdivé. Někdy se pravda považuje za urážku a obcházíme ji diplomatickým způsobem, abychom se někoho nedotkli nebo ho neurazili. S každým musíme vycházet v pokoji a bez konfliktu. Svatý Pavel takový nebyl. Dostával se často do konfliktu a sám vyjmenovává, co všechno musel za dobu své apoštolské činnosti zakusit. To však neznamená, že nebyl milosrdný.

To by byl omyl. Právě říct někomu pravdu je největší pomoc, největší akt milosrdenství vůči tomu druhému. Jenže je otázka, nakolik ten člověk je schopný tuto pravdu unést, přijmout. I na to se má hledět, ale ne absolutně. Musíme hledět na to, aby tato pravda někdy toho člověka nezničila. Když někomu řekneme, že je smrtelně nemocen, že za měsíc zemře, že má rakovinu, jen tak to na něj vysolit, tak to by nebyla skutečně láska. Ale to není ta pravda, to je věcná pravda. Je morální, duchovní pravda, a jsou pravdy věcné. A ty věcné pravdy nejsou vždy totožné s těmi pravdami morálními.

To, že se na pravdu začne někdo hněvat, ještě nemusí vždycky znamenat, že se to udělalo špatně.

Nedávno jsem četl jednu knížku, která pojednávala úplně o něčem jiném, ne o duchovnosti, ale spíše to byly takové sociologické úvahy o současné a minulé společnosti. Narazil jsem tam na jeden případ, že některé existenční pravdy, třeba smrt jednoho člověka, mohou jiného úplně zničit, pokud ho na to nikdo nepřipravil, pokud jsou ty vazby příliš emotivní a silné. Šlo o případ jednoho spisovatele. Ten případ se stal v roce 1951, takže to je už 60 let. Byl to český kritik a teoretik umění, publicista a překladatel, ateista a levicově orientovaný propagátor ateizmu. V roce 1951 náhle zemřel na cestě od manželky k milence, obě ženy pak podle toho článku spáchaly sebevraždu. Neunesly tíhu ztráty, jejich život přestal mít smysl. Pro ně pravdou byl jen ten druhý člověk, o kterém se vědělo – tak jako o sobě samém – že jednou tady nebude. Ale to se vytěsňovalo z vědomí. Žil se jenom přítomný okamžik. A pak přišla rána, přišlo překvapení, které druhého zničilo, které ten druhý neunesl. Čili pravda, někdy těžká před tím, může někdy člověka zachránit od takovýchto aktů. Je připravený. Před tím to vytěsňoval – to nechci na toto myslet – a ten akt někdy pak přijde a on končí. Čili někdy ta pravda, i když je těžká, je druhému člověku milosrdenstvím a je láskou.

Tito lidé nebyli připraveni na konečný osud, na to, že to někdy skončí, na pravdu lidské existence. Nikdo je v tom neorientoval, neformoval. Sahrála v tom velkou roli určitě i jejich svobodná vůle a vlastní rozhodnutí. Ale jakou vinu na tom měly ony, jakou okolí a formace, druzí lidé, to už může posoudit jenom Bůh. To nám nepřísluší. A takových podobných příběhů je velké množství, každý něco takového ze svého vlastního života určitě zná, i když se o tom v tomto smyslu moc nemluví.

Církev se kladně a jednoznačně vyjadřuje k dobrým skutkům jednotlivce. To je také zajímavý fakt. Posuzuje jenom to, zdali je někdo svatý (nebo bla-

hoslavený) – my jsme byli nedávno svědky blahoslavení našeho papeže Jana Pavla II., kdy se jednoznačně řeklo, že je blahoslavený – církev se nevyjadřuje jednoznačně k tomu, zdali byl někdo zatracen nebo ne. To nechává na Božím milosrdenství. Vyjadřuje se jistě, zda někdo byl spasen nebo je svatý, k tomu se církev vyjadřuje závazně. S určitou pravděpodobností si můžeme myslet, jak dopadli velcí zločinci v historii, kteří zabili miliony lidí, nevíme, ale nikdo jednoznačně nemůže říct – podobně jako jsou světci – vyhlásit seznam zatracených. To se nikde církev neodvažuje udělat. Jistá je spása, méně jisté je konečné zatracení. To je nauka církve, to je jisté, ale kdo, to nevíme.

I dnes je v tomto směru, když to bereme ze strany milosrdenství, pravdy a spravedlnosti, velmi nebezpečný pragmatismus, takové přizpůsobení se dané chvíli, daným okolnostem – můžeme to nazvat **oportunismus** – především k některým morálním otázkám. Nemůže se souhlasit s tím, co je zjevně v rozporu se zásadami křesťanské víry jenom proto, že je to dnes výhodné, že nám to vytvoří výhodné podmínky i pro církev a pro naši činnost, že se vyhneme nepříjemným konfliktům, případně i výsměchu a odsouzení. To by byla určitá forma zásady: „účel svěť prostředky“. I to se může někdy odít do hávu tzv. milosrdenství, falešného, lidského: všem je třeba odpouštět už dopředu, než o odpuštění požádají, nebo spíše bez toho, že by o odpuštění požádali. To je lhověnost. Ale takto nekoná Bůh. On nám odpustí jenom tehdy, když ho o odpuštění budeme žádat. To říkala i sv. Faustyna: Ten, kdo nechce, nedostane. Jinak by nám všem mohl hned všechno odpustit a bylo by to všechno zařízeno. Ale to by nerespektoval lidskou svobodu. My – kněží, ale i všichni věřící – musíme projevat stále náklonnost a připravenost odpustit, říkat ano, blížit se s tím postojem, neodsuzovat nikoho, ale i z té druhé strany je potřebný aktivní přístup. To nemusí být vždy explicitní nebo vyjádřeno jasně, ale nějaký náznak, něco se v tom musí udělat.

Marnotratný syn, když se podíváme do evangelia, nevyjádřil nikde v podobnosti svoji lítost, ale otec pochopil, co chce, a šel mu vstříc. Neříkal: Musíš vyjádřit lítost, až pak ti odpustím. Stačilo mu jeho gesto, stačil mu jeden i ten nejmenší krok k němu a on byl sto, aby ho pochopil a pomohl mu. Ale to gesto, ten první krok musí udělat. To gesto, ten krok je důležitý. Ani kněz ve zpovědnici, i když je mu mnohdy velmi líto toho hříšníka, nemůže konat jinak. Kdyby konal jinak, prohřešil by se proti pravdě, poškodil by toho hříšníka ještě více.

Papež Benedikt XVI. ve své střeďeční audienci 18. května 2011, ve které se věnoval modlitbě, popisuje boj Abraháma s Bohem ohledně hříšných

měst Sodoma a Gomora, která byla zničena, protože se v nich nenašlo ani deset spravedlivých. Pro těch deset spravedlivých byl Bůh ochoten města nezničit, smilovat se nad nimi, dát jim ještě šanci. Modlitba spravedlivého dokáže zázraky milosrdenství. Toto chce Pán a jeho dialog s Abrahamem je prodlouženým a jednoznačným projevem jeho milosrdné lásky. „V Sodomě a Gomoře se však nenalezlo ani oněch deset spravedlivých a města byla zničena. Nezbytnost jejich zániku byla paradoxně dosvědčena přímou modlitbou Abrahama. Právě tato modlitba totiž zjevila spásonosnou vůli Boha: Pán byl ochoten odpustit, přál si tak učinit, ale města byla uzamčena v totalizujícím a paralyzujícím zlu a postrádala dokonce i těch několik spravedlivých, od nichž mohlo být zlo přetvořeno v dobro. Právě taková je cesta spásy, kterou žádal i Abraham. Být zachráněni, neznamená jenom utéci před trestem, – říká papež – nýbrž být osvobozeni od zla, které tu přebývá. Tím, čemu je třeba se vyhnout, není trest, nýbrž hřích, ono odmítnutí Boha a lásky, které v sobě již nese trest. Prorok Jeremiáš říká vzpurnému lidu: „Ať tě ztrestá tvá zlovolnost a potrestají tě tvé nevěry! Pochop a hled, jak zlé a hořké je opustit Pána, svého Boha.“ (Jer 2,19) A z této zloby a hořkosti chce Pán zachránit člověka a vysvobodit jej z hříchu. K tomu je však zapotřebí proměny zevnitř, jakýsi záchytný bod, počátek, z něhož je třeba vyjít, aby bylo zlo proměněno v dobro, nenávisť v lásku, pomsta v odpuštění. Proto musí být spravedliví ve městě a Abraham neustále opakuje: „snad se tam najdou...“ »Tam«, to je uvnitř choré reality, musí být onen zárodek dobra, který může ozdravit a dát život. Toto slovo je určeno také nám – říká papež při audienci – „Kéž se v našich městech najde zárodek dobra, učíme všechno, aby bylo nejenom deset spravedlivých, aby se skutečně dostalo života a přežití našim městům a byli jsme zachráněni od oné vnitřní hořkosti, kterou je absence Boha. Chorá realita Sodomy a Gomory onen zárodek dobra postrádala.“

To je vlastně potvrzení toho, co jsme říkali v úvodu, že spása je v celku, spása jednotlivce a spása celku. Spása celku působí na spásu jednotlivce a spása celku působí na spásu jednotlivce.

Ale spravedlivý člověk sám nic nedokáže; až spravedlivý Bůh, Syn Boží, „který dal sám sebe za naše hříchy“ (Gal 1,4), pohled na něj, na jeho oběť, která dokázala odvrátit Boží spravedlnost a stává se pramenem milosrdenství, když se někdo odvolá na jeho zásluhy. „Kde se však rozmnožil hřích, tam se v míře ještě daleko štědrější ukázala milost“ Řím 5,20), píše svatý Pavel.

Ježíš zosobňuje a obsahuje v sobě „tajemství Boží“, protože v něm jsou „skryty všechny poklady moudrosti a poznání“ (Kol 2,2-3). V určitém smyslu se Bůh a Kristus překrývají, takže potkat se s Kristem znamená kon-

frontovat se bezprostředně se samotným Bohem a z druhé strany hledat a adorat Boha je možné jenom skrze „odlesk věčného světla, neposkrvněné zrcadlo Boží činnosti a obraz jeho dobroty.“ (Mdr 7,26) „Nevystižitelné Kristovo bohatství“ (Ef 3,8) se vztahuje právě na jeho účinek na lidi. My nejsme schopni všechno toto bohatství nejen pochopit, ale vůbec si ani představit, tak přesahuje naše chápání. A jedním z těchto bohatství je právě plnost jeho milosrdenství, jeho srdce, které nás miluje a je plně nekonečného milosrdenství.

A tak zakončím svůj příspěvek opět citátem z Deníčku svatě Faustyny: „Moje milosrdenství je tak veliké, že za celou věčnost je nepochopí žádný rozum, lidský ani andělský. Každá duše bude ve vztahu ke mně po celou věčnost rozjímat o mé lásce a milosrdenství. (...) Lidstvo nenajde pokoje, pokud se nevrátí k prameni mého milosrdenství“ . (Den 699).

V neděli v 16 hod. začala mše svatá spojená se zasvěcením Božím milosrdenství

- Poselství o Božím milosrdenství na základě zjevení sv. sestry Faustyny Kowalské.
- Začátek a vývoj úcty, nedorozumění a předsudky.

Bůh přichází, aby připomněl, že nás miluje. Od XV. století Pán Ježíš velice často připomíná, abychom uctívali Jeho srdce a utíkali se k jeho milosrdenství. V XV. století k tomu povolal sv. Jana Eudese, kněze, který zsvětil svůj kněžský život šířením úcty k Srdci Pána Ježíše. Současně s ním se Pán zjevoval také Markétě Marii Alacoque, která se stala apoštolkou úcty k Srdci Páně. Na začátku XX. století měly zjevení sestra Ferrero a sestra Menendez. Sestra Benigna Consolata Ferrero, nazývaná v nich (podobně jako potom sestra Faustyna) „sekretářkou milosrdenství“, měla říct světu, že Bůh je láska a milosrdenství a že očekává od lidí víru a důvěru v jeho dobrotu. Sestra Ferrero zanechala po sobě také Deníček, ve kterém popsala svá zjevení. Bohužel, možná kvůli první světové válce, obsah tohoto zjevení nebyl rozšířen. Skoro současně s ní měla zjevení také Španělka, sestra Josefa Menendez. Byla poslána, aby připomněla lidstvu nekonečnou lásku Božského Srdce, která je zapomenutá, kterou lidé často pohrdají, a výzvu, aby lidé odpovídali na tuto lásku činem a skutky milosrdenství. Ve třicátých letech XX. století se apoštolkou Božího milosrdenství stala Helena Kowalská, později svatá sestra Faustyna. Jak se to stalo, proč a co nám sestra Faustyna přináší? To je předmětem této přednášky.

„Co mám s tebou dělat, Efraime? Co mám s tebou dělat, Judo? Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí. Proto jsem

je otesával skrze proroky, ubíjel jsem je výroky svých úst; z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo. Chci milosrdenství, ne obět...“ (Oz 6, 4-6). Bůh neustále věří v člověka, neustále se ho chce dotknout svou láskou, ale skrze mlhu a temnotu hříchu jsou naše lidské dějiny neustálým míjením se s Bohem. Člověk touží po lásce, ale často hledá lásku a štěstí mimo Boha, na nesprávném místě. Ale Bůh se nevzdává. Možná také proto v roce 1938 Pán Ježíš řekl sestře Faustyně: „V době Starého zákona jsem posílal svému lidu proroky s výstrahami. Dnes posílám celému lidstvu tebe se svým milosrdenstvím.“ (Den. 1588) Bude milosrdenství pro lidstvo větším magnetem než výstrahy a charismata proroků? Kdo je sestra Faustyna?

1.

Než půjdeme dál, dovolte, abych řekl pár slov o Deníčku sestry Faustyny, který je hlavním zdrojem informací o poslání a životě sestry Faustyny. Prvním impulsem ke vzniku Deníčku byly praktické důvody. K sestrám ve Vilně chodil zpovědník, páter Michal Sopočko. Protože zpovědi sestry Faustyny trvaly dlouho, P. Sopočko jí řekl, aby se zpovídala jen z toho, co tíží její svědomí, a své duchovní zážitky psala do sešitu a ten mu jednou za čas předložila k nahlédnutí. Tak začal ve Vilně vznikat Deníček sestry Faustyny.

Faustyna několik měsíců psala své zážitky, potom – prý pod vlivem anděla, který se jí zjevil a přesvědčoval ji k tomu – své zápisky spálila. Páter Sopočko, který byl zrovna několik týdnů ve Svaté zemi, po svém návratu nařídil sestře Faustyně, aby za pokání znovu napsala vše, co spálila. To je důvodem toho, proč dnešní podoba Deníčku nezachovává chronologický pořádek. Faustyna totiž psala často v retrospektivě – vzpomínala na předchozí události.

Pro sestru Faustynu, která navštěvovala jen tři třídy základní školy, to byl těžký úkol. Už na začátku svého Deníčku Faustyna píše: „Mám psát o chvílích setkání mé duše s tebou, Bože, když jsi mě mimořádným způsobem navštěvoval. Mám psát o tobě, Nepochopitelný ve svém milosrdenství k mé ubohé duši. Ten příkaz mám od toho, který mi tebe, Bože, zde na zemi zastupuje, který mi vysvětluje tvou svatou vůli. Ježíši, vidíš, jak mi psaní jde těžko, jak neumím jasně napsat to, co v duši prožívám. Ach Bože, což můžeš psát to, kde často pro slova není místo? Avšak přikazuješ psát, Bože, to mi stačí.“ (Den. 6)

Jak je ale dobře vidět, Boží milost doprovázela sestru Faustynu a její vzdělání – podle lidských měřítek pro psaní Deníčku nedostatečné – nebylo překážkou, naopak prostředkem, skrze který se ještě více projevuje Boží moudrost. Mnozí se ptají, jak je to možné, že nevzdělaná řeholní sestra byla

schopna tak krásně a jednoduše popsat duchovní realitu. Myslím si, že sestra Faustyna sama na to odpověděla ve svém Deníčku. V roce 1934 napsala: „I já se často před Bohem vmlouvám, že někdo jiný by lépe splnil jeho svatou vůli – a nechápu, že Bůh může všechno, že tím více bude zřejmá jeho všemohoucnost, čím ubožejší je nástroj.“ (Den. 331). Deníček vznikl od července 1934 do června 1938 ve Vilně a v Krakově.

2.

Zkusme se proto podívat na život sestry Faustyny, která byla ubohým nástrojem v Božích rukou a která pro nás a pro naši dobu přináší důležité poselství povzbuzení a naděje. Głogowiec je malá vesnice v Polsku. Tady se dne 25. srpna roku 1905 narodila sestra Faustyna jako Helena Kowalská. Kolem domu Kowalských bylo začátkem každého týdne cítit vůni čerstvého chleba. Nejstarší lidé ve vesnici vzpomínají, že matka Faustyny vždy měla pro ně trochu chleba, když ještě jako děti chodívali cestou kolem jejich domu. Někteří při vzpomínce na to narovnávací záda, přivrou oči a nadechnou se, jako by ještě stále cítili ve vzduchu tu vůni.

Rodiče Faustyny ale neměli snadný život. Kromě toho, že byli chudí lidé a museli těžce pracovat, měli ještě jiný problém: nemohli mít děti. Devět let žili sami a modlili se k Bohu. V roce 1902 se jim narodila první dcera a v roce 1903 druhá. Oba porody však matka Faustyny snášela velmi těžce. Faustyna se narodila jako třetí dítě, v roce 1905. A svým narozením asi přinesla požehnání, protože po jejím narození se dalších sedm dětí narodilo už bez problémů.

Matka Faustyny, Marianna Kowalská, byla zbožná žena, která těžce pracovala a vychovávala své děti ve víře. Otce Faustyny si vzala v roce 1892, když jí bylo šestnáct let. Společně s manželem obdělávali malé pole, měli tři krávy, které pomáhaly živit rodinu. V roce 1900 postavili dům, ve kterém se pak narodila sestra Faustyna.

Otec Faustyny, Stanislav Kowalský, je v biografiích Faustyny popsán jako „člověk velkého srdce a tvrdých rukou“. Sám těžce pracoval nejen na poli, ale i jako tesař a od dětí, které byly od mala vedené k práci, žádal poslušnost. Byl přitom člověkem velké víry. Svědčí o tom slova, která sv. Faustyna napsala ve svém Deníčku: „Když jsem viděla, jak se otec modlil, velice jsem se zastyděla, že já bych se po tolika letech v řádu neuměla tak upřímně modlit, proto také neustále Bohu za takové rodiče děkuji.“ (Den. 398)

Svatá Faustyna byla pokřtěna hned druhý den po svém narození. Protože to bylo v době, kdy Polsko bylo pod vládou carského Ruska, je zápis do mat-

riky o Faustyně psán v ruském jazyce. V ruském jazyce se musel podepsat také farář. Jedině otec Faustyny se podepsal polsky. Faustyna slyšela hlas povolání už od sedmi let. Často a ráda se modlila, sbírala na poli květy a nosila je ke kapličce. V roce 1914 přijala první svaté přijímání a od té doby se změnila. Předtím byla veselá, teď se zklidnila. Od prvního přijímání vyhledávala samotu a chtěla se každý den zúčastnit mše svaté. Do kostela to ale měla dva kilometry a hlavně kvůli práci doma si rodiče nemohli dovolit, aby šla do kostela každý den. Problém byl někdy i v neděli. Ve farním kostele byla totiž jen jedna mše svatá. Děti si musely vystřídat slavnostní oblečení, protože všechny takové oblečení do kostela neměly, a navíc bylo třeba, aby někdo byl doma a věnoval se zvířatům a kravám. Proto také byly dohodnuté služby a děti se v tom střídaly. Když měla službu Helenka, vstávala tak brzy ráno, aby stihla nakrmit krávy, vrátit se a připravit se do kostela. Aby nikoho nebudila, ležela ráno z domu oknem a rodiče si pak zvykli, že když službu měla ona, krávy ještě za ranního šera mizely spolu s ní.

Ve dvanácti letech začala Faustyna chodit do základní školy, kde se učila tři roky, a pak, když jí bylo šestnáct, aby nezatěžovala rodiče, odešla pracovat jako služebná. Po roce se vrátila a řekla rodičům, že by šla ráda do kláštera. Rodiče odmítli, protože neměli peníze a v té době každá dívka, která šla do kláštera, musela mít svůj majetek. Faustyna o tomto období píše: „Po tomto odmítnutí jsem začala žít naprázdno, bez ohledu na hlas milosti, i když má duše nikde nenacházela klid. Neustále volání milosti pro mě bylo velkým utrpením, avšak snažila jsem se je přehlušit zábavou.“ (Den. 8) „Jednou jsem byla se svou sestrou na taneční zábavě. Když se všichni kolem výborně bavili, zakoušela má duše vnitřní utrpení. Ve chvíli, kdy jsem začala tančit, jsem vedle sebe náhle uviděla Ježíše, ztýraného Ježíše, svlečeného ze šatů, celého pokrytého ranami, který mi řekl tato slova: Jak dlouho tě mám snášet a jak dlouho mě budeš klamat? V té chvíli umlkla příjemná hudba, společnost, ve které jsem se nacházela, mi zmizela z očí, zůstal jen Ježíš a já.“ (Den. 9) „Za chvíli jsem tajně opustila společnost i sestru a šla jsem do katedrály sv. Stanislava Kostky. Už se stmívalo, lidí bylo v katedrále málo, nevíšimala jsem si ničeho, co se kolem děje, padla jsem ve tvaru kříže před Nejsvětější svátostí a prosila jsem Pána, aby mi laskavě dal poznat, co mám dál dělat. Tu jsem uslyšela tato slova: „Jeď ihned do Varšavy, tam vstoupíš do kláštera.“ (Den. 10) „Vstala jsem, přišla domů a zařídila nutné věci. Nakolik to bylo možné, jsem se svěřila sestře s tím, co se odehrálo v mé duši, nechala jsem pozdravovat rodiče a jen tak, v jedněch šatech, bez ničeho, jsem přijela do Varšavy.“ (Den. 10) Ve Varšavě, vedena vnitřním hlasem, šla za kně-

zem, který sloužil ve farnosti sv. Jakuba, a ten ji poslal na službu k rodině Lipszců, dokud nevstoupí do kláštera. Sestra Faustyna pracovala u Lipszců, starala se o dům, kuchyň, věnovala se dětem a mezi tím klepala na dveře několika klášterů (nepodařilo se zjistit kterých), ale nikde nebyla přijata. Jistého dne zaklepala na dveře domu Kongregace Matky Božeho milosrdenství. Přišla za ní generální představená, matka Michaela Moraczewska, která ji poslala – jak to popisuje ve svém Deníčku sestra Faustyna: „abych šla k Pánovi domu a zeptala se, zda mě přijímá. Hned jsem pochopila, že se mám zeptat Pána Ježíše. Šla jsem s velkou radostí do kaple a zeptala jsem se Ježíše: Pane tohoto domu, přijímáš mne? A hned jsem uslyšela tuto odpověď: Přijímám, jsi v mém Srdci. Takové bylo moje přijetí.“ (Den. 14) Přestože byla Faustyna přijata, musela ještě přes rok pracovat u Lipszců, teprve po roce, 1. srpna 1925, vstoupila do kláštera a začala postulat. V klášteře plnila povinnosti kuchařky, zahradnice a vrátné. Poslední měsíce postulatů prožila Faustyna v Josefově u Krakova (dnešní Lagiewniki), kde také 30. dubna 1926 přijala řeholní hábit a řeholní jméno Marie Faustyna. O rok později, od března 1927, zahaluje duchovní život sestry Faustyny duchovní krize, pokušení a temnoty víry, které trvaly skoro do konce noviciátu. Mnoho utrpení Faustyně přinášel také její zdravotní stav: trpěla tuberkulózou a zažívacími potížemi. V této duchovní zkoušce byla pro sestru Faustynu velikou pomocí novicmistrová, matka Marie Josefa Brzoza, která sestru Faustynu doprovázela a kvůli těmto duchovním těžkostem ji někdy dispenzovala i od určitých povinností. O tom, jak velice pomáhala sestře Faustyně, svědčí vzpomínky na jejich setkání ve Varšavě, které sestra Faustyna deset let po slibech zapsala ve svém Deníčku: „Odpoledne jsem hovořila s mou milovanou mistrovou, matkou Marií Josefou. Říkala mi, že řeholní duše nemůže žít bez kříže. Ach, jak velice jsem jí vděčná. Když má duše byla ponořena do temnoty a připadalo mi, že jsem zavržena, ona mě mocí poslušnosti z této propasti vytrhla.“ (srov. Den. 1112). Dne 30. dubna 1928 složila Faustyna první časné sliby, které opakovala každý rok po dobu pěti let. 31. října 1928 byla Faustyna poslána do kláštera ve Varšavě na práci v kuchyni. Na jaře roku 1930 přešla do kláštera v Plocku, kde také pomáhala v kuchyni a pekárně, ale jejím hlavním úkolem bylo prodávání chleba v klášterním obchodě.

V klášteře v Plocku měla Faustyna první neděli postní doby, 22. února 1931, první zjevení Pána Ježíše, které ve svém Deníčku popisuje takto: „Večer, když jsem byla v cele, uviděla jsem Pána Ježíše oblečeného do bílých šatů. Jednu ruku měl pozdvíženou k žehnání a druhá se dotýkala šatů na hrudi.“

Je zajímavé, jak Pán Ježíš vchází do dějin lidstva. Abychom si tento okamžik časově umístili v kontextu světových dějin, bude možná zajímavé si říct, že to byl rok, kdy začal vysílat vatikánský rozhlas, v Praze byla otevřena zoologická zahrada, narodil se Michail Gorbačov, Salvador Dalí namaloval svůj nejnámější obraz Persistence paměti, badatelé svatého Pisma se rozhodli, že se budou nazývat Svědkové Jehovovi, Vlasta Burian natočil „On a jeho sestra“ a „To neznáte Hadimršku“.

Uprostřed tohoto proudu života se v tichu klášterních zdí sestra Faustyna dívala na obraz Ježíše, který měl za několik desítek let poznat celý svět. Faustyna píše: „Z poodhrnutých šatů na hrudi vycházely dva velké paprsky: jeden červený a druhý světlý. Po chvíli mi Ježíš řekl: Namaluj obraz podle toho, co vidíš, s nápisem: Ježíši, důvěřuji Ti.“ (Deníček 47–48)

Pán Ježíš již v okamžiku zjevení spojil s obrazem důležité přísliby, které sestra Faustyna zapsala ve svém Deníčku: „Slibuji, že duše, která bude tento obraz uctívat, nezahyne. Slibuji také už zde na zemi vítězství nad nepřáteli a obzvlášť v hodině smrti. Já sám ji budu bránit jako svou slávu.“ (Den. 47) Sestra Faustyna o zjevení řekla zpovědníkovi. Zpovědník to přenesl na symbolickou úroveň a řekl, aby se Faustyna snažila malovat obraz Pána Ježíše v sobě. Pán Ježíš ale v dalším zjevení řekl, že jeho obraz v srdci Faustyny je, ale tady se jedná o opravdový obraz. Proto Faustyna šla za matkou představenou, která se ale k žádosti Pána Ježíše postavila skepticky a žádala důkaz, že je to opravdu Boží vůle. Pán Ježíš ale řekl sestře Faustyně, že důkazem budou milosti, které lidé obdrží skrze tento obraz. Pán Ježíš ve zjeveních neustále vybízel Faustynu, aby namalovala obraz. Faustyna nevěděla, jak to má udělat – byla přece obyčejná řeholnice, neměla peníze ani neznala nikoho, kdo by jí pomohl.

V prosinci roku 1932 začalo sestře Faustyně pět měsíců trvající období před věčnými sliby. Toto období začíná exerciciemi, kterých se Faustyna zúčastnila v domě sester ve Walendově. V dubnu 1933 přijela sestra Faustyna do Krakova, aby se tam zúčastnila osmidenních exercicií a 1. května 1933 složila věčné sliby. O vnitřním duchovním životě Faustyny v té době svědčí krásný text v Deníčku. Faustyna se v den svých věčných slibů obrací k Ježíši: „Vidíš, že dnes opouštím noviciát skládajíc věčné sliby. Ježíši, ty víš, jak jsem slabá a malá, a tak ode dneška ještě více přecházím do tvého noviciátu. Jsem i nadále novickou, ale tvou novickou, Ježíši, a ty budeš mým Mistrem, až do posledního dne. Denně budu přicházet k tvým nohám na přednášky. Ježíši, jak jsem ráda, že jsi mě sám přitáhl a přijal do svého noviciátu – do svatostánku.“ (Den. 228) Po třech týdnech odjíždí Faustyna do domu sester ve Vilně. Je zajímavé, že právě tam se bude odehrávat důle-

žitá část života sestry Faustyny a tam vznikne první obraz milosrdného Ježíše. Je to zajímavé, protože patronkou Vilna je Matka Boží, jejíž obraz se nachází v Ostré Bráně a která je nazývána Matkou milosrdenství. Ve Vilně sestra Faustyna potkává pátera Michala Sopočka, který se stane jejím spirituálem a zpovědníkem a který sehraje velkou roli nejen v životě sestry Faustyny, ale také v celém díle šíření úcty k Božímu milosrdenství. O něm sestra Faustyna píše ve svém Deníčku: „Dříve, než jsem přijela do Vilna, znala jsem ho z vnitřního vidění. Jednoho dne jsem ho viděla v naší kapli mezi oltářem a zpovědníci. Vtom jsem uslyšela v duši hlas: Hle viditelná pomoc pro tebe na zemi. On ti pomůže splnit na zemi mou vůli.“ (Den. 53) P. Sopočko píše o sestře Faustyně: „Sestru Faustynu jsem poznal v létě roku 1933, když ke mně přišla ke zpovědi. Sestra Faustyna mívala zjevení už několik let. V obavě, aby nešlo o nějaké halucinace nebo psychické poruchy, obrátil jsem se na její představenou, matku Irenu, aby mi řekla, kdo je sestra Faustyna, jakou má pověst v kongregaci u sester a představených, a požádal jsem ji o vyšetření jejího psychického a fyzického zdraví. I poté, když jsem dostal odpověď, která byla pro sestru Faustynu po všech stránkách dobrá, jsem ještě určitou dobu vyčkával. Částečně jsem nedůvěřoval, rozjímal jsem, modlil se a snažil jsem se celou věc vyšetřovat, radil jsem se také s několika moudrými kněžími, co bych měl dělat, neříkajíc přitom, o co a o koho jde. A tehdy šlo o uskutečnění prý rozhodného přání Pána Ježíše namalovat obraz, který sestra vidí ve zjeveních. Nakonec, motivován spíše zvědavostí, jak by ten obraz měl vypadat, než vírou ve zjevení sestry Faustyny, jsem se rozhodl zajistit namalování takového obrazu. Spojil jsem se s uměleckým malířem bydlícím se mnou v jednom domě, Eugeniuszem Kazimirowskim, který za určitou finanční odměnu souhlasil s namalováním obrazu, a s matkou představenou, která dovolila sestře Faustyně dvakrát týdně přicházet k malíři, aby mu řekla, jak má obraz vypadat. Práce trvala několik měsíců, až konečně v červnu nebo v červenci roku 1934 byl obraz dokončen.“

Tak vznikl ve Vilně, skoro tři a půl roku od zjevení, první obraz nazývaný potom obraz milosrdného Ježíše nebo obraz Božího milosrdenství.

V únoru roku 1935 se sestra Faustyna dozvěděla, že její matka je těžce nemocná, proto také jela do rodné vesnice. Tak o tom píše ve svém Deníčku: „Ráno jsem přijela do Varšavy a večer v osm hodin jsem už byla doma. Těžko lze popsat, jakou radost měli rodiče a celá rodina. Matce se udělalo trochu lépe, avšak lékař nedával žádnou naději, že by se zcela uzdravila. Hned po přivítání jsme všichni padli na kolena, abychom Bohu vzdali díky za milost, že jsme se ještě jednou v životě mohli všichni vidět.“

(Den. 397) Bylo to poslední setkání Faustyny s rodinou v rodném domě. Maminka se nakonec uzdravila a zemřela až v roce 1965. V dubnu tohoto roku byl poprvé veřejně vystaven v Ostré Bráně obraz milosrdného Ježíše. Bylo to ve dnech 26. – 28. dubna 1935. V souvislosti s tím popisuje sestra Faustyna ve svém Deníčku zajímavou událost: „V pátek (26. dubna), když jsem byla v Ostré Bráně v době těch slavností, během nichž byl ten obraz vystaven, jsem byla na kázání, které měl můj zpovědník. To kázání bylo o Božím milosrdenství, první, o jaké už dávno Pán Ježíš žádal. Když začal mluvit o tom velkém milosrdenství Páně, postava na obraze se stala živou a ty paprsky vnikaly do srdcí shromážděných lidí...“ (Den. 417)

Dne 21. března 1936 sestra Faustyna opouští Vilno. Jede nejdříve do domu sester ve Walendově, v Derdach, a pak 11. května 1936 do Krakova, kde pracuje v zahradě a pak jako vrátná. V Krakově zůstane až do své smrti. Mezitím se zhoršuje její zdravotní stav narušený tuberkulózou, proto musí několikrát odjet z kláštera na léčení. V srpnu 1937 přijíždí do Krakova P. Sopočko, který se setkává se sestrou Faustynou. P. Sopočko píše: „V roce 1937, v srpnu, jsem navštívil sestru Faustynu v Lagiewnikach a našel jsem v jejím „Deníčku“ Nověnu k Božímu milosrdenství, která se mi velice líbila. Na otázku, odkud ji má, řekla, že tuto modlitbu jí nadiktoval samotný Pán Ježíš. Už předtím jí údajně Pán Ježíš naučil Korunku k Božímu milosrdenství a jiné modlitby, které jsem se rozhodl publikovat. Z úryvků některých modliteb jsem napsal Litanie k Božímu milosrdenství, které jsem společně s Korunkou a Nověnou předal panu Cybulskiemu z Krakova, abych je mohl vytisknout s obrázkem milosrdného Ježíše na obálce. Krakovské biskupství udělilo povolení k tisku a v říjnu Nověna s Korunkou a Litaniami už byla k dostání v knihkupectvích.“ V září měla Faustyna zase zdravotní potíže a kvůli tomu byla přeložena od práce na zahradě do vrátnice. V říjnu měla Faustyna zjevení týkající se Hodiny milosrdenství. Na jaře roku 1938 musela sestra Faustyna opět odjet do nemocnice, kde byla až do 17. září. Dne 17. září 1938 byla sestra Faustyna převezena z nemocnice do kláštera v Lagiewnikach. 26. září se naposled setkala s P. Sopočkem. Na jejich poslední setkání vzpomíná P. Sopočko takto: „Předpověděla mi dost podrobně těžkosti a dokonce i pronásledování, které na mě měly přijít v souvislosti s šířením úcty k Božímu milosrdenství a snahou ustanovit svátek Božího milosrdenství (bylo pro mě snadnější to pak všechno snášet v přesvědčení, že celá ta věc je od začátku podle Boží vůle). Řekla mi také, že za deset dní zemře, a 5. října opravdu zemřela. Neměl jsem možnost přijet na její pohřeb.“

Ve středu 5. října roku 1938 se sestra Faustyna v 16.00 hod. vyzpovídala u otce Andrasze a ve 22.45 odešla k Pánu. V pátek 7. října se konal pohřeb

sestry Faustyny. Z rodiny na něm nebyl nikdo, protože sestra Faustyna nechtěla zatěžovat rodinu náklady na cestu. Byl to zrovna první pátek a slavnost Matky Boží růžencové. Sestra Faustyna byla pohřbena na řeholním hřbitově, v klášterní zahradě.

Po smrti sestry Faustyny P. Sopočko pokračuje v jejím díle. Úcta k Božímu milosrdenství se zpočátku šířila skrze Poláky poslané na Sibiř a do Kazachstánu, během druhé světové války se prostřednictvím vojáků dostala úcta do Palestiny, Itálie, na Blízký Východ a do ostatních zemí Evropy a Afriky. Koncem roku 1944 P. Jacek Przygoda, rektor katolické misie v Belgii, zpracoval brožurku „Ježíši, důvěřuji Ti!“. V roce 1945 vydali pallotini ve Francii brožurku P. Przygody „Otec milosrdenství“. Po roce 1950 sehráli důležitou roli v šíření úcty k Božímu milosrdenství pallotini, kteří ve Francii vydali několik knížek o Božím milosrdenství, úryvky „Deníčku“ sestry Faustyny a tisíce obrázků a letáků. S řádem pallotinů a mariánů spolupracovali také jezuité a františkáni. V tomto období byly už texty pobožností také v českém a mnoha dalších jazycích. Tento rychlý vývoj ale zastavilo rozhodnutí Sv. oficia ze dne 7. března 1959. Z důvodu špatného překladu „Deníčku“ sestry Faustyny a také kvůli všem nánosům, které se během prvních let šíření na úctu nabalily, Vatikán úctu k Božímu milosrdenství na základě zjevení sestry Faustyny zakazuje. Tento zákaz bude odvolán až po 19 letech, 15. dubna 1978. Odvolání pomohl Karol Wojtyła, který celé nedorozumění v Římě vysvětloval. P. Sopočko, který zemřel v roce 1975, se ale, bohužel, zrušení zákazu nedočkal.

Dne 21. října roku 1965 tehdejší biskup krakovský, Karol Wojtyła, pozdější papež Jan Pavel II., podepsal dekret zahajující informační diecézní proces o životě a ctnostech sestry Faustyny. Dne 25. listopadu 1966 byla rakev s pozůstatky sestry Faustyny přenesena z hrobu na řeholním hřbitově do klášterní kaple v Lagiewnikach a uložena pod podlahou. V září 1967 byl ukončen diecézní proces a akta byla poslána do Říma. V roce 1981 vyšlo v Polsku první vydání Deníčku sestry Faustyny. V roce 1993 papež Jan Pavel II. blahorečil sestru Faustynu a v Lagiewnikach byly odhaleny k uctívání relikvie sestry Faustyny.

Dne 30. dubna roku 2000 byla sestra Faustyna svatořečena. Zároveň byl pro celý svět ustanoven svátek Božího milosrdenství. Slavnost svatořečení byla propojena skrze televizní přenos s klášteřem v Lagiewnikach. Na náměstí sv. Petra a u kláštera bylo proto možné sledovat mši svatou na velkých obrazovkách. Pro zajímavost vám přečtu úryvek Deníčku sestry Faustyny, který napsala v roce 1937 (63 let před svatořečením) a který – dle některých komentátorů Deníčku – popisuje průběh svatořečení Faustyny,

kteří viděla a popsala, i když – jak sama píše – ne všemu rozuměla. Tento zvláštní úryvek Deníčku nám umožňuje jakoby „nahlédnout“ pod povrch dějin a toho, co je pro nás neviditelné. Sestra Faustyna píše: „Náhle mě zaplavila Boží přítomnost a rázem jsem se uviděla v Římě, v kapli Svatého otce, a současně jsem byla v naší kapli a slavnost Svatého otce a celé církve byla úzce spojena s naší kaplí a zvláštním způsobem s naší kongregací a současně jsem se účastnila slavnosti v Římě i u nás. Protože byla tato slavnost tak těsně spojena s Římem, že ačkoliv píšu, nedokážu to rozlišit, ale píšu tak, jak to je, čili jak jsem viděla. Viděla jsem v naší kapli Pána Ježíše vystaveného v monstranci na velkém oltáři. Kaple byla slavnostně vyzdobena a ten den do ní směli vejít všichni lidé, každý, kdo chtěl. Zástup byl tak veliký, že jsem na jeho konec nedohlédla. Všichni se s velikou radostí účastnili této slavnosti a mnozí obdrželi to, po čem toužili. Stejná slavnost byla v Římě v krásné svatyni a Svatý otec se vším duchovenstvem tu slavnost slavil a náhle jsem uviděla sv. Petra, který stanul mezi oltářem a Svatým otcem. Neslyšela jsem, co sv. Petr říkal, ale poznala jsem, že Svatý otec rozuměl, co říkal... V tom jsem byla náhle vytržena do Ježíšovy blízkosti a stanula na oltáři vedle Pána Ježíše a můj duch byl naplněn tak velikým štěstím, že je nedokážu pochopit ani popsat. A pohlédla jsem na ty veliké zástupy, které vzdávaly čest Božímu milosrdenství, a řekla jsem Pánu: Ježíši, požehnej všem těm, kteří se shromáždili vzdát čest tobě, tvému nekonečnému milosrdenství. Ježíš učinil rukou znamením svatého kříže; to požehnání se odrazilo v duších zábleskem světla.“ (srov. Den. 1044, 1048) Dne 17. srpna roku 2002 papež Jan Pavel II. posvětil baziliku Božího milosrdenství v Lagiewnikach a světil celý svět Božímu milosrdenství.

3.

Tato prezentace neumožňuje, abychom se zastavili u všech zjevení, která sestra Faustyna měla od roku 1931 až do konce svého života. V těchto zjeveních Pán Ježíš postupně předával sestře Faustyně nové formy úcty k Božímu milosrdenství. Někdo se může zeptat, co nového přináší sestra Faustyna. Nové jsou formy úcty k Božímu milosrdenství předané ve zjeveních Faustyně a spojené s přísliby udělení velkých milostí. Dovolte proto, abych vyjmenoval tyto formy úcty, protože právě to je součást poselství, o kterém sestra Faustyna řekla, že si je jistá, že její smrtí nekončí, ale začne. První a nejdůležitější formou úcty je svátek Božího milosrdenství, který se slaví každý rok o první neděli po Velikonocích. 30. dubna roku 2000, v den svatořečení sestry Faustyny, ustanovuje svátek Božího milosrdenství oficiálně papež Jan Pavel II. Pán Ježíš řekl: „Kdo toho dne přistoupí k Pramenu

života, ten dosáhne úplného odpuštění vin a trestů.“ Je to stejná milost, kterou dostáváme pouze ve svátosti křtu. Znamená to, že nám Pán dává šanci tento den začít svůj život znova, jako kdybychom tento den byli zase pokřtěni. Křtem se odpouštějí všechny hříchy, prvotní hřích a všechny osobní hříchy, jakož i všechny tresty za hřích. Po křtu ve znovuzrozených tedy nezůstane nic, co by jim bránilo vstoupit do Božího království. Bůh nám nabízí milost, která v nás stvoří všechno nové, čisté, to, co bylo, už nebude před ním existovat. Zůstává to jen v naší paměti jako zkušenost do budoucna, abychom se stejné chyby vyvarovali – je to jizva, která už ale nekrvácí a neohrožuje život.

Další formou úcty je obraz milosrdného Ježíše, který je „nosičem“ poselství o Božím milosrdenství a nádobou k získání milostí. Pán Ježíš řekl: „Podává lidem nádobu, se kterou mají přicházet pro milosti k prameni milosrdenství. Tou nádobou je tento obraz s nápisem: Ježíši, důvěřuji Ti.“ (Den. 327) „Slibuji, že duše, která bude tento obraz uctívat, nezahyne. Slibuji také už zde na zemi vítězství nad nepřáteli a obzvláště v hodině smrti.“ Obraz nám také připomíná, abychom činili milosrdenství prostřednictvím slov, modlitby a skutků. Z nějakého důvodu se tento úkol obrazu vytratil z povědomí. A možná právě to přispělo ke vzniku falešného přesvědčení, že úcta k Božímu milosrdenství na základě zjevení sestry Faustyny je jakýmsi magickým rituálem. Je proto třeba vysvětlovat, že ani obraz, ani Korunka nejsou „jízdenkou do ráje“. Všechny formy úcty k Božímu milosrdenství jsou povzbuzením k důvěře a pozváním k vstoupení do dialogu s Bohem (člověk může vstoupit do dialogu s Bohem, nebo do dialogu se satanem – první hřích neposlušnosti byl plodem dialogu se satanem, který vedla Eva). Dovolte ještě jednu myšlenku. Na Vánoce v roce 1987 napsal anonymní autor ve Francii o příchodu Boha do lidské reality: „Vešel do ní tak primitivním až pobuřujícím způsobem, že člověk pak musel po celá staletí tuto Boží „chybu“ opravovat a zahalovat Jeho nahotu nejprve senem a pak zlačeným uměním. Člověk se postaral o Boha, dal mu patřičné místo, jenže od toho okamžiku přestal Bůh člověka zneklidňovat.“ Obraz milosrdného Ježíše není žádné umělecké dílo – naopak, často vyvolává kritiku, někdy dokonce vyvádí z míry znalce umění. Nezapadá mezi sakrální umění, dráždí, provokuje. Podobně jako celá úcta k Božímu milosrdenství, kterou mnozí považují za lidovou zbožnost. Možná, že v současném světě, přeplněném obrazy, civilizací a informacemi, spočívá síla poselství o Božím milosrdenství v jednoduchosti a Bůh chce skrze provokaci vytrhnout člověka z polospánku. Jedno je jasné: už v Betlému ten, kdo se chtěl setkat s Ježíšem,

musel hodit za hlavu lidskou moudrost a pokleknout s pokorou na seně. Další formou úcty je Korunka k Božímu milosrdenství, kterou se lze modlit nejen v 15 hod., ale kdykoliv během dne. Pán Ježíš spojil s modlitbou Korunky velké milosti: „Duše, které se tuto Korunku budou modlit, obějme mé milosrdenství v životě, ale zvláště v hodině smrti.“ (Den. 754) Dne 28. ledna 1938 Pán Ježíš řekl sestře Faustyně: „Vybízej duše k modlitbě té Korunky. Napiš, že když se tuto Korunku budou modlit u umírajících, postavím se mezi Otcem a umírající duší ne jako spravedlivý soudce, ale jako milosrdný Spasitel.“ (Den. 1541)

Rád bych vám přečetl dopis, který jsem našel na www.vira.cz. Párkrát už jsem se setkal s podobným dotazem, proto si myslím, že bude dobré, když vám přečtu odpověď otce Pavla Vojtěcha Kohuta na tuto otázku.

Dobrý den, mohli byste mi, prosím, vysvětlit část z této modlitby? Obětují Ti Tělo a Krev, duši a Božství Tvého nejmilejšího syna a našeho Pána Ježíše Krista na odpuštění hříchů našich a hříchů celého světa. Nerozumím, jak já mohu obětovat Bohu jeho Syna? Moc Vám děkuji za vysvětlení.

Vážená sestro v Kristu,

je dost pochopitelné, že Vás formulace z modlitby takzvané Korunky k Božímu milosrdenství zarazí. Ona formulace nás totiž může přivést k uvažování nad tím, co vlastně můžeme Bohu obětovat/nabídnout.

V běžném slova smyslu jsme totiž zvyklí na to, že můžeme někomu něco dát nebo obětovat, je-li to naše. Když se však zamyslíme, co bychom v tomto smyslu mohli dát/obětovat Bohu, pak je to pouze náš hřích, neboť všechno ostatní máme od Něj, takže striktně viděno Mu můžeme všechno, co jsme od Něj dostali jako dar, pouze vrátet.

A to také ČINÍME! Stačí si projít kupříkladu modlitby nad dary, jak je při liturgii pronáší jménem celého shromáždění předsedající (biskup, kněz). Například: „Přijmi, Bože, tyto dary, které tvá církev klade na oltář; tys nám je dal a ty je také svou mocí proměníš, aby ve spojení s Kristovou obětí přinášely světu spásu. Skrze Krista, našeho Pána.“ (21. prosince)

Bohu tedy můžeme dát/obětovat pouze to, co je jeho darem. Můžeme mu ale obětovat i jeho vlastního Syna? Ano, bezesporu! I o tom nás přesvědčují liturgické texty. Např.: „Proto na památku spasitelné smrti tvého Syna i jeho vzkříšení a nanebevstoupení a v očekávání jeho slavného příchodu přinášíme ti, Bože, toto díkůvzdání, tuto oběť živou a svatou. Shlédni na oběť své církve: vždyť je to oběť tvého Syna, a jeho obětí jsme byli s tebou usmířeni.“ (třetí eucharistická modlitba).

Můžeme-li totiž Bohu obětovat to, co je jeho darem, můžeme mu obětovat i jeho Syna, neboť nám jej dal, a to již ve vtělení, ale zvláštním způsobem ve velikonočním tajemství. To je podstatou naší oběti, kterou přinášíme v eucharistii, a to je něco, co má být naším postojem i ve všedním životě.

Takže formulace z Korunky k Božímu milosrdenství je utvořena sice velmi radikálně, avšak teologicky správně. Kéž by nám právě tato malinko „provokující“ formulace pomohla docenit milost, již se nám dostává, když můžeme Bohu dávat jeho vlastní dary jako něco, co je mu milé a co sám přijímá jako dar, i tehdy, když jde o dar tak veliký, jakým je Jeho Syn. (Pavel Vojtěch Kohut OCD)

Další formou úcty je Hodina milosrdenství, kterou Pán Ježíš předal sestře Faustyně v říjnu roku 1937. O tom, jak by měla vypadat modlitba v hodině milosrdenství, řekl Pán Ježíš sestře Faustyně: „Snaž se v tuto hodinu vykonat pobožnost křížové cesty, pokud ti to povinnosti dovolí, a nemůžeš-li se pomodlit křížovou cestu, tak alespoň na chvíli vejdi do kaple a ucti mé Srdce, a jestliže nemůžeš přijít do kaple, ponoř se do modlitby tam, kde jsi, alespoň na okamžik.“ (Den. 1572) K takto chápané a praktikované modlitbě připojil Pán Ježíš příslib mnohých milostí a požehnání: „V tuto hodinu nic neodmítnu duši, která mě prosí pro mé utrpení. V tuto hodinu vyprosíš pro sebe i pro jiné všechno...“ (Den. 1320, 1572). Slovo „hodina“ milosrdenství se interpretuje dvěma způsoby: buď jako okamžik, ve kterém odbíjí 15.00 hod, nebo jako časový úsek. Já osobně se přikláním k tomu druhému porozumění, protože by jinak bylo těžké chápat slova Pána Ježíše: „snaž se v tuto hodinu vykonat pobožnost křížové cesty.“ Chci ale zdůraznit, že je důležité začít v 15.00 hod. a snažit se o to. Spíše bych byl opatrný s určováním, jak dlouho hodina milosrdenství trvá.

Poslední formou úcty je šíření úcty k Božímu milosrdenství. Úctou k Božímu milosrdenství šíří každý, kdo povzbuzuje k důvěře v Boží milosrdenství a plní milosrdenství: modlitbou, slovy a skutky. Důvěra je podstata úcty k Božímu milosrdenství a nádoba, kterou čerpáme milosti ze zdroje milosrdenství. Podle toho, jak je nádoba veliká, tolik jsme schopní načerpat – ze strany Boha totiž žádné omezení není. V roce 1935 sestra Faustyna ve svém Deníčku napsala, že Bůh slíbil velké milosti všem, kdo budou hlásat Boží milosrdenství. Pán Ježíš jí řekl: „Já sám je budu v hodině smrti bránit jako svou slávu.“ „Duše, které šíří úctu k mému milosrdenství, ochraňuji po celý život jako něžná matka své nemluvně a v hodině smrti nebudu jejich soudcem, ale milosrdným Spasitelem.“ (Den. 1075)

4.

Nakonec dovoluji, abych vám řekl, jak já osobně vnímám úctu k Božímu milosrdenství. Věřím, že největší motivací pro člověka není strach, ale láska. Náš zakladatel sv. Vincenc Pallotti říkal: „Dělejte za pomoci modlitby a skutků všechno, aby se svět zamiloval do Ježíše.“ Říkal také: Láska Kristova nás pobízí, žene, ona je naší motivací – to je heslo našeho řádu. Pallotti nechtěl tvořit nic navíc, chtěl oživit to, co už je. Já osobně to vnímám jako takovou „duchovní infuzi lásky“ do těla církve. Podobně vnímám úctu k Božímu milosrdenství, kolem které je hodně předsudků: slyšel jsem, že je to polská úcta, protože Faustyna byla Polka, Jan Pavel II. byl Polák a Pán Ježíš má bílo-červené paprsky (ony ty paprsky jsou červené a světlé). Navíc v ČR se často stává, že tuto úctu přinesou s sebou polští kněží. Samozřejmě, Fatimu můžeme potom vnímat jako portugalskou úctu, Lurdy jako francouzskou atd., ale takové přesvědčení je. Dalším předsudkem je představa, že je to úcta jaksi „magická“ – pomodlíš se Korunku a je to.

Pro mě osobně je velice zajímavé, jak rychle a všude se tato úcta šíří po celém světě. V Jižní Koreji se úcta k Božímu milosrdenství šíří už několik desítek let. Nedávno byl postaven poutní kostel Božího milosrdenství, vydává se časopis o Božím milosrdenství a před několika lety byl také vydán v korejštině Deníček sestry Faustyny. Podobně je tomu v Mexiku. V Tenango del Airo, nedaleko hlavního města, se nachází poutní místo, kam v současné době putují lidé za Božím milosrdenstvím. V Brazílii je úcta k Božímu milosrdenství velice populární. V Rio de Janeiro, hlavním městě, se na poutním místě Božího milosrdenství slaví svátek Božího milosrdenství již přes čtyřicet let. Svou tradici má úcta k milosrdnému Ježíši už také v Amazonii. V posledních letech poznamenala Afriku občanská válka ve Rwandě mezi kmeny Hutu a Tutsi. Někdy krutost války zasahovala přímo do rodin, jejichž členové ne vždy pocházeli ze stejného kmene. Po válce vzniklo poutní místo, které má na starosti náš řád, ve kterém se neustále adoruje. Je to poutní místo „ticha“, protože na tomto poutním místě se nemluví. V tichu lidé přichází také k Božímu milosrdenství, aby hledali sílu ke každodennímu životu a k odpuštění.

Cítím, že skrze formy úcty k Božímu milosrdenství Pán Ježíš ve mně obnovuje motivaci vyplývající z lásky. Skrze formy úcty k Božímu milosrdenství odhaluji zpod nánosů zla milosrdnou tvář mého Otce. A tato zkušenost mě oživuje a motivuje k radostnému křesťanskému životu. Formy úcty nejsou jakousi duchovní „slevou“ nebo „akcí“ – pomodlíš se Korunku a vše bude stornováno. Není to zkratka do nebe, díra v plotě do nebe. Naopak, je to veliký Boží dar, skrze který Bůh vnitřně uschopňuje, povzbuzuje a moti-

vuje člověka svou láskou, aby kráčel s radostí do nebe. Úctu k Božímu milosrdenství vnímám jako oheň, který se v našich očích šíří po světě.

Děkuji vám za pozornost. Ať se svatá sestra Faustyna za nás všechny přimlouvá, abychom byli ve svém životě svědky milosrdenství a po své smrti se setkali s Králem milosrdenství.

Nakonec slova Pána Ježíše, která sdělil o hříšnicích Faustyně a která vypovídají o veliké lásce Boha k nám všem: „Řekni hříšníkům, že na ně stále čekám, naslouchám úderům jejich srdce, kdy bude bít pro mě...“ (Den. 1728)

Na začátku mše sv. přečetl Mons. Jiří Mikulášek pozdrav věřícím od biskupa Františka Radkovského

Mons. Mgr. JIŘÍ MIKULÁŠEK
GENERÁLNÍ VIKÁŘ
BRNĚNSKÉ DIECÉZE

BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ v kontextu druhého příchodu Krista

Boží spravedlnost a Boží milosrdenství jsou dva nedílné projevy Boží lásky, která miluje člověka pro něho samého. Milosrdenství je projev Boží věrnosti k tomu, co stvořil. Je to udělení milosti ze soucitu s trpícím stvořením. Už první zpráva o Božím milosrdenství spojuje spravedlnost s milosrdenstvím. Bůh vyhlašuje trest jako důsledek oddělení se člověka od Boha, který je Život, ale hned následuje protoevangelium – příslib vykoupení. Tímto příslibem vlastně začínají dějiny spásy. Člověk prolomil ochrannou hráz, kterou Bůh svým varováním chtěl ochránit lidskou svobodu, protože nechtěl, aby lidstvo poznalo prokletí zla. Nemohl však člověku zabránit v uplatnění svobody, v níž se měl člověk rozhodnout pro Boha, nebo proti Bohu. Byla to zkouška důvěry.

Uvedme, co o Božím milosrdenství říká velký český teolog Josef Zvěřina: „Boží láska se projevuje i k člověku hříšnému, k nevěrnému partnerovi. Hebrejský výraz pro tuto lásku je RAHAMIM, řecky ELEOS; jejich významy jsou bohaté: milosrdenství, slitovnost, soucit, ba i odpuštění a věrnost. Celým Starým zákonem se táhne jako zlatá nit Jahvovo milosrdenství: Hebrejský výraz znamená též „vnitřnosti“, my bychom řekli srdce. Tak mluví žalmista o slitovnosti otcovského srdce:

*Hospodin je slitovný a milostivý,
shovívavý, nejvyšší milosrdný;
jako se nad syny slitovává otec,
slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. (Žl 103, 8.13).*

Bůh jakoby byl vázán milosrdenstvím: „Rovněž jsem uslyšel sténání Izraelců, které si Egypťané podrobili v otroctví, a rozpomenul jsem se na svou

smlouvu.“ (Ex 6,5) Boží slitovnost se zpočátku vztahovala spíš na spravedlivé a Izrael. Avšak ponenáhlu je líčena milosrdnost i k hříšníkům a ke všem národům:

*Svévolník ať opustí svou cestu,
muž propadlý ničemností své úmysly;
necht' se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním,
k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho (Iz 55,7).*

Jak se Boží milosrdenství vztahuje i na pohany, ukazuje příběh Jonášův. Jak Bůh odpouští? Co se děje s člověkem, který neodmítá, který není zatvrzelý? Odpověď dává Davidova prosba o odpuštění:

*Odvrať svou tvář od mých hříchů,
zahlad' všechny moje nepravosti.
Stvoř mi čisté srdce, Bože,
obnov v mém nitru pevného ducha.
Jen mě neodvrhuj od své tváře,
ducha svého svatého mi neber! (Žl 51,11-13).*

Boží odpuštění je zvláštní čin Boží slitovné lásky. Jeví se nejdřív jako odsouzení – odvrácení Boží tváře: Bůh nesouhlasí s hříchem. Pak se ale děje něco velikého: Bůh zahladí hříchy stvořením nového srdce, obnovuje nitro, dává svého Svatého Ducha. To nejsou pouhé obrazy!

*Ani Boží hněv a trest nevyklučuje milosrdenství:
Kdo je Bůh jako ty, který snímá nepravost,
promíjí nevěrnost pozůstatku svého dědictví!
Nesetrvává ve svém hněvu,
neboť si oblíbil milosrdenství.
Opět se nad námi slituje,
rozšlape naše nepravosti.
Do mořských hlubin vhodíš všechny jejich hříchy,
prokážeš věrnost Jákobovi,
jak jsi za dob pradávných
přísahal našim otcům (Mich 7,18-20).*

Blahoslavený Jan Pavel II. vydal encykliku o Božím milosrdenství. Ve 4. článku píše: Boží milosrdenství vyjadřuje Starý zákon mnoha výrazy různého obsahu, které však jakoby ze všech stran směřují k jednomu základnímu významu, aby tak vyjádřily transcendentní bohatství milosrdenství a zároveň ho mnohotvárně přibližovaly člověku. Starý zákon povzbuzuje lidi v neštěstí, zvláště ty, kteří jsou obtíženi hříchem, i celý Izrael, který měl smlouvu s Bohem, aby se odvolával na Boží milosrdenství, dovoluje mu, aby mu naprosto důvěřoval, připomíná mu je v dobách úpadku a zoufalství.

Potom zase za milosrdenství *děkuje a oslavuje Boha*, kdykoliv se projevil a naplnilo v životě národa nebo některého jednotlivce.

Tímto způsobem je milosrdenství jakoby stavěno do protikladu k Boží spravedlnosti a velmi často se ukazuje nejen jako silnější, ale i hlubší než ona. Již Starý zákon učí, že spravedlnost je sice opravdovou ctností u člověka a u Boha znamená jeho transcendentní dokonalost, ale láska je přesto „dokonalejší“, to znamená větší v tom smyslu, že je prvotní a základní. Láska umírňuje spravedlnost a spravedlnost jí v konečném důsledku slouží. **Prvenství a přednost lásky před spravedlností (což je charakteristické pro celé Zjevení) se projevuje právě skrze milosrdenství.** Žalmistům a prorokům se to jevilo tak zřetelně, že sám výraz *spravedlnost* u nich znamená spásu uskutečněnou Bohem a jeho milosrdenstvím. *Milosrdenství se tedy liší od spravedlnosti, ale neodporuje jí*, jestliže v dějinách člověka – jak to dělá už Starý zákon – předpokládáme přítomnost Boha, který se jako Stvořitel spojuje jedinečnou láskou se svým stvořením. Ze své povahy pak láska vylučuje nenávisť a přání něčeho špatného vůči tomu, čemu jednou sama sebe darovala: „*Neosklivíš si nic z toho, co jsi učinil.*“ Tato slova odkrývají nejhlubší základ vztahu mezi Boží spravedlností a milosrdenstvím vzhledem k člověku a ke světu. Kromě toho zdůrazňují, že životodárné kořeny a nejhlubší důvody tohoto vztahu musíme hledat hluboko u počátku, v *samotném tajemství stvoření*. Předpokládají také již v souvislostech Starého zákona plné zjevení Boha, který „je láska“. (Jan Pavel II., *Dives in misericordia*, 4).

Vracíme se k úvaze Josefa Zvěřiny: V Novém zákoně padají radikálně všechny lidské představy, které Boží slitovnost jakkoli omezují. Ježíš vystupuje jako velebně milosrdný a věrný v Boží službě, a mohl tak smířit hříchy lidu (Žid 2,17). Byl a je Vycházející z výsosti, který nás navštíví pro slitování a milosrdenství našeho Boha (srv. Lk 1,78). Boží milosrdenství jde od pokolení do pokolení, jak říká Maria (Lk 1,50). Milosrdenství je stálý přívlastek Mesiášův, proto se ho dovolávají ubozí: „Synu Davidův, smiluj se (srv. Lk 15,20). Ten nepřišel povolati spravedlivé, ale hříšníky, které přijímá a s nimi jí; ujišťuje, že v nebi bude větší radost nad jedním hříšníkem, který činí pokání, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.“ (Lk 15,2.7). Radostná zvěst takřka hýří Božím milosrdenstvím (asi 150 míst):

Otec našeho Pána Ježíše Krista je „Otec milosrdenství a Bůh veškeré útechy (2 Kor 1,3). Milosrdenstvím Božím jsou křesťané tím, čím jsou: „Kdysi jste vůbec nebyli lid, nyní jste však lid Boží: pro vás nebylo slitování, ale nyní jste slitování došli (1 Petr 2,10). Proto je milosrdenství přáno křesťanům na začátcích apoštolských listů (Jud 2; 1 Tim 1,2; 2 Tim 1,2 aj.). (Josef Zvěřina: *Teologie Agapé*, skriptum, Praha 1992)

Evangelista Lukáš, kterého Dante nazval „scriba mansuetudinis Christi“ – „pisatel Kristovy dobroty“, uvádí v 15. kapitole trojí podobenství o ztracených: o ztracené ovečce, ztracené minci a ztraceném synu. Všechna mají jedno společné: Aktivní působení Boží. Žena hledá minci, pastýř hledá ovečku, otec běží vstříc vracejícímu se synu...

Bl. Jan Pavel II. ve zmíněné encyklice rozebírá toto poslední podobenství podrobněji: „V podobenství o marnotratném synu se ani jednou nevykazuje slovo „spravedlnost“, podobně jako v původním textu není ani výraz „milosrdenství“. Přece však je do samého jádra evangelijního učení velmi pečlivě vepsán zvláštní vztah *spravedlnosti a lásky, který je vyjádřen jako milosrdenství*.

Tím zřetelněji zde vystupuje, že láska se stává milosrdenstvím, kdykoliv musí překračovat přesnou míru spravedlnosti, která je přísná a někdy příliš úzká. Marnotratný syn, když promarnil vše, co dostal od otce, si po návratu zaslouhuje, aby si vydělával na živobytí nádenickou prací v otcově domě a případně se pozvolna dopracoval i nějakého majetku, i když snad už nikdy tak velkého, jaký promrhal. To by vyžadoval řád spravedlnosti. Tím spíše, že onen syn nejen rozházel svůj podíl na otcovském majetku, ale navíc svým chováním otce urazil a dotkl se ho. Toto jednání, které ho v jeho vlastních očích zbavilo synovské důstojnosti, ve skutečnosti *nemohlo být otci lhotejně. Nutně ho to muselo bolet*. Muselo na něm ležet jako tíha. Jednalo se přece o jeho vlastního syna. A tento vztah nemohl být odstraněn a ani žádným jednáním zrušen. Toho si je vědom i marnotratný syn. A právě proto, že si to uvědomuje, vidí jasněji svou ztracenou důstojnost a správně posuzuje místo, které mu nadále může náležet v domě jeho otce.

Toto podrobné vylíčení duševního stavu marnotratného syna nám umožňuje, abychom pochopili, v čem spočívá Boží milosrdenství. Není pochyby, že v této jednoduché, ale tak pronikavé analogii nám postava otce ukazuje Boha jakožto Otce. Jednání otce v podobenství a celý jeho způsob chování, který navenek prozrazuje jeho vnitřní rozpoložení, nám dovoluje objevit jednotlivé prvky starozákonního pohledu na milosrdenství ve zcela nové syntéze, prosté a hluboké zároveň. Otec marnotratného syna je *věrný svému otcovství, věrný své lásce*, kterou svému synu vždy věnoval. Tato věrnost je v podobenství vyjádřena nejen okamžitou ochotou přijmout domů syna, který se vrací, když rozházel otcovský majetek. Ještě plněji se projevuje v oné radosti a tak štědrém obdarování navraceného marnotratníka, že to až budí odpor a závist u staršího bratra, který od Otce nikdy neodešel a neopustil jeho dům.

Otcova věrnost vůči sobě samému – známá už ze starozákonního slova *hesed* – je potvrzena zároveň určitým citovým způsobem. Neboť čteme: Když otec spatřil marnotratného syna, jak se vrací domů, „pohnut *soucitem* příběhl, objal ho a políbil“. Jedná nepochybně pod vlivem hlubokého citu, čímž si lze také vysvětlit jeho velkodušnost vůči synovi, která potom tak pobouřila staršího bratra. Ale důvody jeho rozrušení musíme hledat ještě hlouběji. Otec si je vědom, že bylo zachráněno základní dobro – totiž samo lidství jeho syna. Majetek sice promarnil, ale *je zachráněno jeho lidství*. Dokonce je jakoby *znovunalezeno*. (Jan Pavel II., *Dives in misericordia*, 5n.)

Ještě jednou necháme promluvit Josefa Zvěřinu: „Ve všech náboženstvích je bolestné vědomí rozporu mezi Boží svatostí a lidským selháním; ve všech náboženstvích je snaha po očištění a smíru, která se pak projevuje různě. Izrael však prožíval zvláštním způsobem Jahvovu svatost, který je tříkrát svatý, a také vědomí své nevěrnosti, společné i osobní. Smíření, o kterém zde mluvíme, je smíření s Bohem, obnovení společenství porušeného vinou, hříchem. Smíření s Bohem, ne tak usmiřování Boha, neboť ten se nemění, ale musí se měnit viník a hříšník (Gn 32,21).

Smíření je Boží čin, kterým Bůh zrušil nepřátelství vůči Bohu, v němž se člověk nacházel; kde se mluví o smířeném tvorstvu (Kol 1,20), znamená to nikoli nějaký psychologický jev, nýbrž stav, který vytvořil Bůh a do něhož uvádí člověka. (...) Zvláště list křesťanům ze židovstva vyzdvihuje Kristovu soucitnou lásku, oběť smírnou a zástupnou, kterou přinesl Kristus poslušností, modlitbou a utrpením. (Žid 5-10) Tu jsme již na vrcholech naplnění starozákonních zaslíbení a přecházíme k nejvyšším výpovědím o oběti Kristově jako posvěcení, znovuzrození, všeobecného smíru platného pro všechny lidi, tvorstvo, časy.“ (Josef Zvěřina: *Teologie Agapé*, str. 262nn., skriptum, Praha 1992) .

Šíření úcty k Božím milosrdenstvím

Jeden mladý člověk mi položil otázku: „Otče, jak si představujete peklo?“ – Řekl jsem mu: „Na pekle jsou nejstrašnější dvě věci: úplná samota a navždycky. Ale to je divná otázka, jak tě to napadlo?“ – „Já mám kamaráda a my jsme se hádali, protože on byl nevěřící. Ale nedávno za mnou přišel a řekl mi: „Já jsem uvěřil!“ – „Jak to?“ – „Měl jsem takové vidění: Velká pláň plná lidí a přítmi. Najednou vyšlo slunce. Někteří se obrátili tváří ke slunci, jiní prvně přivírali oči (se škvířili), ale pak se také obrátili ke slunci. Ale někteří se obrátili zády. A já jsem pochopil, že už se nemůžu k Pánu Bohu obracet zády.“

Jeden dominikánský teolog, P. Joachim Badeni, píše: Hodně jsem si uvědomil prostřednictvím laiků. Náhodou něco řekli a byla to pravda. Myslím

si, že lidé, kteří chtějí všechno uzavřít do pojmů, všechno probírají příliš podrobně a to je uzavírá vůči nečekanému Božím světlu, protože pro toto světlo nenachází žádné místo v teologických učebnicích. Zdá se, že instinkt pravdy je dost častý u Božího lidu. Setkávám se s tím u úplně jednoduchých lidí žijících v manželství, majících děti. U kněží jsem se s něčím takovým nesetkal, i když třeba někteří z nich to také cítí. V teologii je to přesvědčení, že Duch Svatý je přítomen v Božím lidu.

V evangeliích pro to můžeme najít krásný příklad. Urs von Baltazar ve svém komentáři k velikonočnímu evangeliu píše: Ženy, které podle evangelisty Matouše stály pod křížem jako zástupkyně lásky církve, hrají, pokračují v této roli také o velikonočním ránu. Je to podivuhodné, že se po takových hrozných zážitcích nenechaly odradit a že ani nemyslely na nemožnost jejich záměru („Kdo nám odvalí hrobový kámen?“) a že jdou neúnavně za svým zbožným předsevzetím pomazat Ježíšovo tělo vonnými mastmi, aby jeho tělo, tak řečeno v rámci lidských možností uchránily od rozkladu. Připomíná to něco z naivní lidové zbožnosti, která svým jistým instinktem jde svou cestou navzdory překážkám a duchovním námitkám. A jsou od Boha odměněny. On sám odstraní překážky – hrobový kámen je už odvalen – a ony bez dlouhého váhání a uvažování vstupují do svatyně otevřeného hrobu, který skrývá uspokojující objasnění (Hans Urs von Baltazar: *Licht des Wortes*, s.139, Paulinus-Verlag, Trier 1987).

Právě tyto ženy, které vedla láska, jsou poslány, aby tuto radostnou zprávu – toto evangelium – donesly. Tak si Bůh vybírá i v dějinách církve čistá srdce a oživuje bdělost lásky v církvi. Tak si vybral i sestru Faustynu a ty, kteří se nechali oslovit jejím poselstvím.

Sv. otec v apoštolské exhortaci *Verbum Domini* píše: Soukromé zjevení může vnést nové akcenty, přinést nové formy zbožnosti nebo prohloubit ty staré. Může mít určitou prorockou povahu (srov. 1 Sol 5,19-21) a může být platnou pomocí pro porozumění a lepší život evangelia v aktuální době; nemá být proto přehlíženo. Je pomocí, která je nabídnuta, ale její užití není povinnost. V každém případě se má jednat o potravu víry, naděje a lásky, které jsou pro všechny trvalou cestou spásy (VD 14).

Církevní schválení soukromého zjevení je podstatným ukazatelem toho, že dotyčné poselství neobsahuje nic, co by protiřečilo víře a dobrým mravům; je dovoleno je zveřejnit a věřící jsou zmocněni rozvázně je přijmout. (tamtéž)

Jak máme uvést do souladu soukromá zjevení o hrozícím Božím trestu, který už nemůže být dlouho oddalován, s biblickým poselstvím? Nelze dát rovnítko mezi tyto výstrahy a očekávání konce světa, jak o něm hovoří Pán Ježíš. Nelze spojovat tyto předpovědi ze soukromých zjevení s konkrétními udá-

lostmi a dobami, těžké je i spolehlivě určit, zda se již naplnily nebo hrozí. Lidé se dopouští dvou chyb:

1. Varování před trestem zaměňují za ohlášení trestu (někdy i s určitou škodolibostí podobně jako Jonáš, který se po svém kázání uvelebil za městem a čekal, až spadne oheň z nebe. Ale Bůh ho vyslal ze soucitu s hříšníky, možnost trestu měla odvrátit od špatného života a přimět k nápravě.). Nelze tato varování brát jako předpovědi něčeho, co se stane, protože je to podmíněno obrácením a omilostněné osoby jsou často vyzývány právě k usmiřování zla, tedy k oddálení nebo odvrácení trestu. Jonáš kázal: „Ještě 40 dnů a Ninive bude zničeno...“ Abrahám smlouval s Hospodinem o osudu Sodomy a záviselo to na 10 spravedlivých... Také Jidášova zrada byla podmíněná jeho svobodným rozhodnutím, jinak by ho těžko Ježíš vybral za apoštola. I kdyby Jidáš nezradil, mohli se nepřátelé zmocnit Ježíše jindy a jinak. Nemůžeme sladit s Ježíšovou láskou k hříšníkům, že by Jidáš kvůli svému vyvolení za apoštola skončil v pekle. Konečně, největším Jidášovým neštěstím nebyla zrada, ale nedostatek víry v Boží milosrdenství. I přes vyjádření ve Skutcích apoštolů, že „Jidáš svou službu zrádně opustil, aby odešel na místo, kam patřil,“ nepovažují teologové zavržení Jidáše za jisté. Např. papež Jan Pavel II. v knize rozhovorů „Překročit práh naděje“ říká: „V Matoušovi (Kristus) jasně mluví o těch, kteří půjdou do věčného trápení (srv. Mt 25,46). Kdo to bude? Církev se v této souvislosti nikdy nevyjádřila. Je to skutečně neprobádatelné tajemství Boží svatosti a lidského svědomí. Mlčení, které zachovává církev, je tedy pro křesťana jediným vhodným postojem. I když Ježíš říká o Jidášovi, který ho zradil: „Pro toho člověka by bylo lépe, kdyby se nebyl narodil“ (Mt 26,24), nemůžeme toto prohlášení s jistotou považovat za věčné zatracení“ (Překročit práh naděje, str. 163, Praha 1995).

2. Navzdory slovům Pána Ježíše, že o dni jeho druhého příchodu ví pouze Otec, snaží se vytežit nějaké časové údaje. V knize „Světlo světa“ na otázku: *Řeholnice Faustyna Kowalská, svatořečená Janem Pavlem II., přijala zhruba před 80ti lety ve vizi Ježíšova slova: „Připravíš svět na můj konečný příchod.“ Je nutno, abychom to vzali vážně? Benedikt XVI. odpovídá: „Pokud bychom to brali chronologicky a chystali se na jeho příchod bezprostředně, teď, byla by to chyba. Pokud to chápeme ve spirituálním smyslu, kdy Pán je tím neustále přicházejícím a my se přitom připravujeme i na Jeho konečný příchod vždy, když vycházíme vstříc jeho smilování a sami se dáváme formovat, pak je to pravda. Nechat se formovat Boží milostí jako proti-mocí proti nemilosrdnému světu – to je takřka příprava na to, že přijde On sám a Jeho milosrdenství.“*

Na to, jaký má papež názor na výklady apokalypsy, reprezentované německým vědcem Rüdigerem Holinskim, který vidí v sedmi listech církevním obcím „šifru po sobě následujících sedmi epoch církevních dějin, přičemž jméno sedmé a poslední obce Laodicea (v překladu: právo lidu) prý znamená epochu, kterou charakterizují strachy, deprese, falešní učitelé církve a nová náboženství, dobu v níž věci nebudou ani chladné, ani horké.“ Vždyť přece vědomí víry se vytrácí, musí se zavírat kostely, protikřesťanská diktatura mínění už nepůsobí jen mírně, ale s otevřenou agresivitou a člověk porušuje už i poslední biblické tabu, „strom života“, manipulaci a vyráběním samého života, papež odpovídá:

Jsem vůči takovým výkladům skeptický. Apokalypsa je tajemná kniha a má mnoho dimenzí. Ale zda je i to, co tu říká interpret, její dimenzí, bych nechal otevřené. Apokalypsa každopádně nedává schéma časové spočitatelnosti. Nápadné je na ní právě to, že když už člověk věří, že teď je konec, začíná to celé zase znovu. To znamená, že apokalypsa tajemně zrcadlí pokračující nesnáze, aniž by nám zároveň říkala, kdy a jak přesně přijde odpověď a kdy a jak se nám Pán ukáže. Není to kniha, která by se hodila pro chronologické výpočty. Důležité je, aby se každá doba vystavila Pánově blízkosti. A abychom právě i my, zde a dnes, stáli před Pánovým soudem a nechávali se tím soudem řídit. Sv. Bernard z Clairvaux používal pojem „adventus medius“ – „prostřední příchod“, jímž On periodicky opětovně vstupuje do dějin; do doby Bernardovy se mluvilo o dvojím příchodu, jednou v Betlémě a podruhé na konci věků. Myslím, že tím uhodil hřebík na hlavičku. My nemůžeme stanovit, kdy bude konec světa. Kristus sám říká, že to nikdo neví, ani Syn. Musíme ale pořád být takříkajíc v blízkosti jeho příchodu – a především v nesnázích si být jisti, že On je blízko. Zároveň bychom si měli být při svých vlastních činech vědomi, že budeme souzeni.“ (Benedikt XVI.: Světlo světa, str. 170 nn. Barrister Principál, Brno 2011)

Ve druhém dílu knihy „Ježíš z Nazareta“ píše papež: „Způsoby prostředního příchodu jsou mnohotvárné: Pán přichází skrze své slovo, přichází skrze svátosti, zvláště ve svátosti Eucharistie, přichází skrze slova a události v mém životě. Existují však také epochální způsoby tohoto příchodu. Působení obou postav svatého Františka a svatého Dominika ve 12. a 13. století byl způsob, jak Kristus nově vstoupil do dějin, nově uplatnil své slovo a svou lásku, způsob, jak svou církev obnovil a obrátil pozornost dějin k sobě. Podobně můžeme hovořit o velkých postavách 16. století: Terezie z Avily, Jan z Kříže, Ignác z Loyoly, František Xaverský znamenali nový příchod Pána do zmatených dějin jejich století. Jeho tajemství, jeho postava se nově zjevily a pře-

devším: Jeho síla proměňující a formující dějiny byla nově přítomná. (Jesus von Nazaret, s.316, Herder, Freiburg, 2011)

Každoroční liturgické slavení Kristových tajemství a svátosti, jsou-li řádně přijímány, působí neviditelný příchod Krista do bolestí a utrpení věřících. Ti jsou také utrpením připravováni na svůj osobní „konec světa“. Pro všechny dosavadní generace křesťanů probíhá 2. příchod Kristův průběžně během dějin církve.

Jak upozorňuje kard. Ratzinger ve své Eschatologii, kosmické úkazy nenačínají, jak se svět promění, ale komu už teď patří – Kristu – Bohočlověku, který usedl po Boží pravici, a proto mu bude patřit soud nade vším a dovršení stvoření: „Z kosmických symbolických elementů Nového zákona nemůžeme získat nic pro kosmické líčení průběhu budoucích událostí; všechny pokusy tohoto druhu jsou na špatné cestě. Tyto texty se týkají spíše vylíčení tajemství parusie v jazyce liturgického podání. Nový zákon skrývá a odhaluje to, co je pro nás nevyslovitelné o Kristově příchodu tak, že o něm mluví slovy takového druhu, která v tomto světě mohou vyjadřovat způsob styku s Bohem. Parusie je nejvyšším stupněm a naplněním liturgie; liturgie je parusíí, parusiálním děním mezi námi. Na druhé straně ale z toho plyne, že právě tato církev, která se zdánlivě v liturgii obrací zcela do nitra, zasahuje tím do nosného středu kosmu a působí jeho osvobozující proměnu. Zrovna tak jako nesmíme vykládat liturgické symboly jako naturalistické popisy, nemůžeme odstranit reálný nárok na kosmos, který není pompézní ozdobou, ale patří k jádru věci samotné. Ukazuje se ještě další fakt skloubení „nyní“ a „potom“, které způsobuje zvláštní ráz zpřítomnění křesťanství a jeho přetrvávání do budoucího. Světské elementy zbaveny trůnu, pohaslé slunce, měsíc a hvězdy – to se už nyní stalo (Dokud jsme byli nedokonalí, žili jsme pod nadvládou prvopočátků světa (Gal 4,3); podobně Kol 2,8), a přece to teprve nastane; trubka Slova svolává už nyní lidi, a přece to teprve bude, každá eucharistie je parusíí, příchodem Pána, a každá eucharistie teprve opravdu napětím touhy, aby zjevil svou skrytou nádheru.(...) Pro takovou úvahu přestává být tématika parusie spekulací o neznámém. Stává se výkladem liturgie a křesťanského života ve své vnitřní souvislosti a ve svém stálém sebezpřekračování. Stává se závazkem, abychom liturgii prožívali jako svátek naděje a přítomnosti vůči kosmokreatoru Kristu; musí se stát výchozím bodem a shromaždištěm takové lásky, ve které se Pán může zabydlet. V kříži krácel nejprve Pán, aby nám připravil místo v domě Otce (Jan 14, 2n.); v liturgii má církev v „kráčení s ním“ připravit bydlení v tomto světě pro něj.“ (Joseph Ratzinger: Eschatologie, str. 121 n., Barrister Principál, Brno 1997).

„Předpovědi o konci světa znamenají konečně, že završení dějin není možné zdola. Žádný jednotlivec ani společenská skupina nebo třída, žádná rasa si nesmí nárokovat hlavní úlohu v dějinách a už teď anticipovat soud nad světem. Z křesťanského hlediska je nepřijatelný každý světský mesianismus. Bůh sám je Pánem dějin skrze Ježíše Krista v Duchu Svatém. On bude mít poslední slovo – slovo spravedlnosti a milosrdenství pro jednotlivce i pro celé lidstvo.“ (A.H. Matej: Viem, komu som uveril, SÚSCM Řím 1988).

Zde můžeme připomenout všechny slepé uličky během dějin, které měly vést ke konečné šťastné budoucnosti lidstva: všechna falešná proroctví a předpovědi, která se pokoušejí určit nějaký časový horizont – adventistů, Svědků Jehovových, ale i falešná nebo špatně pochopená a vykládaná soukromá zjevení, chiliasmus, Hitlerova tisíciletá říše, marxistický ráj na zemi na věčné časy, nauka o převtělování a nirváně, mayský kalendář a rok 2012...

Obrazy Posledního soudu však nelze chápat pouze symbolicky. „Ten veliký scénář, který předestírá především Matouš 25 s ovciemi a kozly je podobným nepředstavitelného. Vždyť tento neslýchaný proces si nedovedeme představit; aby před Pánem stál celý kosmos, aby před ním stály celé dějiny. Musí se to vyjádřit v obrazech, v nichž to dokážeme tušit. Jak to bude vypadat tvář v tvář, to se vzpírá naší představivosti.

Ale to, že On je soudce, že proběhne skutečný soud, že lidé budou rozdělováni a že je tu i možnost zavržení, že není jedno, jak věci jsou, to je důležité. Lidé dnes mají tendenci říkat, no, tak zlé to všechno zas nebude; nakonec, Bůh by sotva mohl být takový. Ne, On nás bere vážně. A existence zla, které zůstává a které musí být odsouzeno, je fakt. Měli bychom tedy při vší radostné vděčnosti, že Bůh je tak dobrý a že nás omilostňuje, vnímat a zaznamenávat si do životního programu i vážnost zla, které jsme viděli v nacismu a komunismu a které kolem sebe vidíme i dnes.“ (Benedikt XVI.: Světlo světa, str.172, Barrister Principál, Brno 2011)

Očekávání parusie a touha po nebi

V exerciciích pro Jana Pavla II. říká kardinál Christoph Schönborn: V minulých letech došlo k něčemu zvláštnímu: Nebe se křesťanům vytratilo! O touze po nebi, „o nebeské vlasti“ se téměř nemluví. Je to jako by křesťané ztratili svou orientaci, která jim po celé roky ukazovala směr cesty. Zapomněli jsme na to, že jsme poutníci a že cílem našeho putování je nebe. A s tím je spojena i jiná ztráta: začalo nám chybět vědomí, že jsme na nebezpečné cestě a že je možné minout se svým cílem a cíle svého života vůbec nedosáhnout. Řečeno pointou: po nebi netoužíme a považujeme za

samozřejmost, že tam dojdeme (Christoph Schönborn: Milovat Církev, str. 138, Nové město, Praha 1998).

Benedikt XVI. v knize Světlo světa říká: „Naše kázání, naše zvěstování je opravdu jednostranně zavádějící a zaměřené na uspořádání lepšího světa, že sotva ještě zmiňuje opravdu lepší svět. Zde musíme zpytovat svědomí. Přirozeně se snažíme vyjít posluchačům vstříc a hovořit o tom, co leží v jejich horizontu. Ale naším úkolem současně je tento horizont překračovat, rozšiřovat a zaměřovat na to poslední.

Tato věc je pro dnešní lidi tvrdý chlebiček. Vidí ji jako něco nereálného. Chtěli by místo toho konkrétní odpovědi pro to, co je nyní, pro soužení všedního dne. Ale tyto odpovědi zůstanou polovičaté, jestliže nedají pocítit a vnitřně poznat, že tento materiální život přesahují, že existuje soud a že existuje milost a věčnost. V tomto ohledu musíme hledat také nová slova a způsoby, abychom umožnili lidem prorazit falešnou zeď konečnosti.“

Šíření úcty k Božím milosrdenství má v lidech naší doby, nejprve v nás věřících a skrze nás pak v ostatních lidech, způsobit změnu, obrát ve vnímání druhého příchodu Kristova. V osobním vztahu z hrozby na naději a ve vztahu k tolika ohroženým hříšníkům z naší lhotejnosti a lehkomyšlnosti k jejich ohrožení a konečnému osudu ke snaze vyprosit jim obrácení a záchranu. Málo si děláme starosti o sebe i o druhé, obzvláště o ty, kteří jsou mimo okruh naší rodiny a přátel. Motivem tedy nemá být ani útek ze světa, ve kterém se nám nedaří, ani naivní utěšování, ale pravda, která dává životu jeho vážnost a připomíná člověku odpovědnost za jeho svobodu, ale i naději, která míří výš.

Svatý otec Benedikt XVI. položil v druhém díle knihy Ježíš z Nazareta otázku: Můžeme se za příchod Ježíše modlit? Můžeme upřímně říkat: „Marana, tha!“ „Přijď, Pane Ježíši!“? Ano, můžeme. Nejen to: Musíme! Prosíme o anticipaci jeho přítomnosti obnovující svět. Prosíme ho ve chvílích osobní tísně: „Přijď, Pane Ježíši!“ Prosíme ho, aby byl nablízku lidem, které máme rádi nebo o které si děláme starosti. Prosíme ho, aby byl účinně přítomný ve své církvi. Proč bychom ho neměli prosit, když nám i dnes daruje stále nové svědky své přítomnosti, v nichž přichází On sám? A tato prosba, i když nemíří bezprostředně na konec světa, je přece pravou prosbou o Jeho příchod, nese s sebou celou šíři prosby, kterou On sám nás naučil: Přijď království tvé! Přijď, Pane Ježíši!“ (Jesus von Nazaret, s. 317, Herder, Freiburg, 2011)

Při jedné generální audienci rozvinul tuto myšlenku do modlitby. Řekl: „Svatý Pavel na závěr svého prvního listu Korintánům opakuje a vkládá do úst také Korintánům jednu modlitbu, která se zrodila v prvních křesťanských komunitách na palestinském území: *Marana, tha!*, což doslova zna-

mená „Náš Pane, přijď!“ (16,22). Byla to modlitba prvotního křesťanstva. A poslední kniha Nového zákona Apokalypsa touto modlitbou také končí: „Přijď, Pane!“ Můžeme se tak modlit i my?

Zdá se mi, že pro nás dnes, v našem životě, v našem světě je obtížné modlit se upřímně, aby pominul tento svět, aby přišel nový Jeruzalém, aby nastal poslední soud a přišel soudce, Kristus. Myslím si, že ačkoli se z mnoha důvodů takto neodvažujeme modlit, můžeme také my správně a korektně říci spolu s prvotním křesťanstvem: „Přijď, Pane Ježíši!“. Samozřejmě, nechceme, aby teď nastal konec světa, ale na druhé straně také chceme, aby tento nespravedlivý svět pominul. I my chceme, aby svět byl od základu změněn, aby nastala civilizace lásky, aby nadešel svět spravedlnosti, pokoje, svět bez násilí a bez hladu. To všechno chceme. Ale jak by k tomu mohlo dojít bez přítomnosti Krista? **Bez Kristovy přítomnosti se svět nikdy nestane skutečně spravedlivým a obnoveným.**

A proto jinak, zcela a v hloubi můžeme a musíme i my s velkou naléhavostí v situacích naší doby říci: Přijď, Pane! Přijď, jak to ty chceš a znáš. Přijď tam, kde je bezpráví a násilí. Přijď do uprchlických táborů Dárfúru, severního Kivu, do mnoha částí světa. Přijď tam, kde vládnu drogy. Přijď i mezi ty boháče, kteří na tebe zapomněli a kteří žijí jen sami pro sebe. Přijď i do našich srdcí, přijď a obnov náš život, přijď do našeho srdce, abychom se my sami mohli stát světlem Boha, Tvou přítomností. V tomto smyslu se modleme se svatým Pavlem: „*Marana, tha!* – Přijď, Pane Ježíši!“. Modleme se, aby Kristus byl skutečně přítomen dnes v našem světě a aby jej obnovil.“

Místní lidé v krásných slavnostních krojích

LUDVÍK KOLEK

KOMUNITA EMMANUEL

BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ v čase a prostoru

Milosrdenství a znamení doby

I. ÚVOD

Přijmeme-li myšlenku sv. Augustina, že Bůh nás stvořil pro sebe, musíme připustit, že ostatní stvoření bylo stvořeno také pro nás a nepochybně z lásky k nám. Vždyť celá země se stala pro člověka rájem až do okamžiku, kdy se člověk Stvořiteli odcizil.

Stojíme tak před Božím milosrdenstvím a snadno připustíme, s jakým nadšením směřovala jeho činnost stvořitelská k tomu, aby celý kosmos – a náš svět v něm, byl zbudován se vši dokonalostí pro člověka. A tak – lidsky vzato – Bůh čekal s toužebností na čas, kdy se člověk stane bytostí sebezpoznavající a jeho schopnost milovat umožní opětovat Boží lásku.

V roce tisícího devítistého výročí od umučení Spasitele, kdy se slavilo jubileum vykopení světa, si sestra Faustyna napsala do svého Deníčku: „**Nyní vidím, že dílo vykopení je spojeno s dílem milosrdenství, které si Pán přeje.**“ (Den. 89)

Vykopení a milosrdenství jsou tedy dva póly téže skutečnosti. Snad bychom mohli říct, že vykopení je v jistém smyslu vtělené milosrdenství. Vykopení přináší spásu v prostoru Bohem vytyčeném a v čase, který se musí naplnit. Zde je nutné vyčkat znamení doby.

Dějiny vykopení mají svůj počátek v odcizení mezi člověkem a Bohem. Odcizení bylo duchovní povahy. Proto se po hříchu člověka nezměnil tak dalece ráj ani podoba člověka. Změnilo se především jeho srdce.

Ježíš řekl sestře Faustyně: **„Mé nitro je přeplněno milosrdenstvím, které je vylito na všechno, co jsem stvořil. Je mojí rozkoší působit v lidské duši, naplňovat ji svým milosrdenstvím a ospravedlňovat ji. Mé království na zemi je můj život v lidské duši.“ (Den. 1784)**

Břemeno hříchů v srdci člověka proto nelze chápat zpředmětněle, jako by šlo o poškozený mechanismus, o prominutí dluhů či vyhlášení amnestie. Boží milosrdenství v díle vykoupení žádá jedině: Důvěru. A to i tam, kde není naděje. A právě na této důvěře spočívá spiritualita Božího milosrdenství. Ježíš zde podle sestry Faustyny dává důvěře přednost i před láskou. Ale tím neoslabuje prioritu lásky. Je třeba pochopit, že jen velká láska je schopna bezmezné důvěry. Zde se důvěryplné spolehnutí na Boží milosrdenství setkává se samotným Vykupitelem. A spojení obou stran je nevyhnutelné. Vykupitel z nás má sejmut náš hřích a vzít jej na sebe. A my mu jej tedy musíme odevzdat jako otrávenou krev, abychom od něho přijali transfuzi jeho krve svaté, která přináší život. Ten ovšem Vykupitel zaplatí vlastním životem. Tato výměna je bez důvěry nemyslitelná.

Ježíš přikázal sestře Faustyně: **„Napiš, že jsem štědrější k hříšníkům než ke spravedlivým. Pro ně jsem sestoupil na zemi, pro ně jsem prolil krev; ať se nebojí přiblížit se ke mně, oni nejvíce potřebují mé milosrdenství.“ (Den. 1275)**

Bůh tedy nikdy nepřerušil svůj dialog s lidmi. Ve své řeči k hadovi dá průchod svému milosrdenství a oznamuje, že potomek vyvolené ženy rozdrtil jeho hlavu i za cenu, že bude hadem uštknut (**Gn 3,15**).

A je třeba dodat: Rozhodnutím ujmout se díla vykoupení člověka a jeho spásy, se Bůh nestal milosrdným.

On jím je od věčnosti. A my pak snadno pochopíme, proč sestra Faustyna zapsala na Ježíšovo přání: **„Milosrdenství je největší vlastnost Boží.“**

A také uchovala výrok samotného Vykupitele: **„Všechna díla mých rukou jsou korunována milosrdenstvím.“ (Den. 301)**

II. BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ V PROMĚNÁCH VYKOUPENÍ

Sestra Faustyna zaznamenala tichý nářek Ukřižovaného Ježíše a jeho slova: **„Žízním, žízním po spáse duší.“ (Den. 1032)** Jeho soucit s lidmi ho vedl od samotného počátku k setkání s těmi, kteří zachytili Boží hlas a byli ochotni plnit jeho záměry.

Kdybychom hledali ilustraci k prostoru a také k času, v němž se zjevovalo od počátku Boží milosrdenství, nemohli bychom přehlédnout spletitá blu-

diště, kterými musel procházet vyvolený národ do země zaslíbené. A to jak v čase hojnosti, tak v čase nouze, která ho provázela.

Noe jako jedna z prvních výrazných postav na počátku zachránil svou poslušností kontinuitu lidského rodu při velké potopě světa. Jeho následovníci však neudrželi kontinuitu komunikace s Bohem. O trvalou kontinuitu svého rodu se zasloužil až Abraham, jemuž se navíc zjevuje v cizí zemi Bůh ve třech Poutnících. Za své pohostinství byl od nich odměněn pozdním potomkem Izákem. Ten se stává v hlubinách času předobrazem Vykupitelské oběti samotného Ježíše Krista, když byl jeho otec odhodlán přinést ho v zápalnou oběť. Abraham tak otevřel svou důvěrou k Bohu prostor Božímu milosrdenství, které v daleké budoucnosti vyvrcholí v čase obětí Ježíšovou. Ten otevře bezednou studnici Božího milosrdenství.

A k přijetí této milosti už nebude třeba ničeho jiného, než právě abrahamské důvěry.

Autor listu k Židům o něm napsal: Důvěřoval, když už zanikla naděje. Věřil totiž, že Bůh je dosti mocný, aby vzkřísil z popela jeho obětovaného syna (srv. Žid 11,19).

Izákův syn Jákob pak pro svou odvahu přijme od Boha nové jméno Izrael – to je – Bůh zápasí. A potomci Jákobovi pronesou pod tímto jménem vyvolený národ dramatickými dějinami spásy právě díky tomu, že na jejich straně bude s nimi zápasit sám Bůh.

K největším postavám tohoto národa však patří Mojžíš, kterému se Boží milosrdenství zjevilo v plamenech hořícího keře. Bůh v něm mu oznámí: **„Já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův. Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, slyšel jsem jeho úpění a sestoupil jsem, abych jej vysvobodil.“ (Ex 3,6n)**

Tento lid „tvrdé šíje“ uzavře s Hospodinem věčnou smlouvu. Spočine na něm Boží milosrdenství a stane se **Božím vlastnictvím, královským kněžstvem a národem svatým (Ex. 19,6)**. A jeho Bůh milosrdný a věrný se bude po čtyřicet let vláčet se svým lidem pouští.

V zaslíbené zemi pak zažehne oheň hořícího keře v chrámě svatého města Jeruzaléma. Tak se Boží milosrdenství zjevilo jednou provždy jako průvodce těch, kteří putují do Jeruzaléma nebeského.

Proto se mezi invocacemi k Božímu milosrdenství objeví zvolání: **„Milosrdenství Boží doprovázející nás po celý život – Tobě důvěřujeme.“ (Den. 949)** Vždyť týž Bůh, který po staletí provázel lid vyvolený, je připraven doprovázet i nás.

A co je obzvláště dojemné, že nás provází Boží poselství, které zachytili patriarchové a proroci. Hluboká vděčnost pak náleží národu, který s láskou a věr-

ností toto poselství po staletí uchoval. Že vytvořil zvláštní písmo pro Boží slovo. Takže i to je znamení velkého Božího milosrdenství, že vznikla kniha z rozličných časů a okolností, ze zpráv mnoha proroků, kteří shodně svědčí o jediném Bohu, o jeho moudrosti a lásce k člověku. Vpravdě kniha knih, která se stala světlem pro všechny národy po celá tisíciletí a zůstává tajemným chrámem Boží moudrosti a milosrdenství přebývajícího uprostřed nás.

III. BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ A ZNAMENÍ DOBY

Mnohokrát a na mnoho způsobů dozrál čas pro Boží znamení oznamující zásah Božího milosrdenství v dějinách lidstva. Nejvýznamnější zásah předpovídá prorok Izaiáš, a to mnohá staletí před jeho naplněním. Je určen „Domu Davidovu“, který ve svůj čas zkoušel trpělivost Boží: **„Proto vám dá znamení sám Panovník: Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Emmanuel, to je s námi Bůh.“ (Iz 4,14)**

Na tento text myslí sv. Pavel, který píše: **„Když se naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, narozeného z ženy, podrobeného zákonu, aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobeni, tak abychom byli přijati za syny.“ (Ga 4, 4-5)**

Ve svém Deníčku si sestra Faustyna zapsala do litanie k Božímu milosrdenství tuto invokaci: **„Milosrdenství Boží sestupující na svět v osobě vtěleného Slova – tobě důvěřuji.“**

Událost vtělení Božího Syna, Věčného Slova, se stala nejpřevratnější událostí lidských i kosmických dějin: Nebe sestoupilo na zemi. Propast mezi Královstvím Božím a námi se překlenula. Když Ježíš řekl prvním učedníkům: **„Amen, pravím vám, uzříte nebesa otevřená a anděly Boží vystupovat a sestupovat na Syna člověka,“ (J1,51)** nemohli tušit, že nebe se otevřelo pro člověka a navíc: Bůh se stal v Kristu jedním z nás. Jakoby si chtěl s lidským stvořením vyměnit místo: vidět svět našima očima a dovolit člověku, aby je spatřoval očima Božíma. A také, aby se jeho lidské tělo stalo živým chrámem Božího milosrdenství pro společenství lidí. Jestliže se v litanii o Božím milosrdenství mluví o nepostižitelném tajemství, o tom, že je neproniknutelné nejen lidským rozumem, ale ani andělským, pak toto je jeho pravá chvíle. Všemohoucí Bůh se v této výsostné záležitosti stává zcela závislý na dárkyni těla, na dívce Marii. Vždyť zdar celé události byl bezvýhradně v jejích rukou. Na jejím „amen“ záviselo celé vykupitelské dílo Nejsvětější Trojice a zcela nová podoba a rozsah Božího milosrdenství. Dítě, které se narodí, bude skutečně Boží Syn, ale také pravý syn Mariin.

Bůh se tak rozhodl v Kristu ponořit do našeho světa hříchu a lhostejnosti, na níž Bůh odpovídá intervencí nepochopitelné Boží lásky a milosrdenství. Samo Věčné Slovo přichází nabídnout smír mezi Stvořitelem a jeho tvory. Proto Věčné Slovo přijalo v lůně panenské matky lidské tělo jménem veškerého stvoření. Od okamžiku početí se Věčné Slovo snoubí neoddělitelně s lidstvím, aby Bůh byl také pravý člověk. Neboť Bůh v Kristu chce přijmout člověčenství, aby nám mohl dát své tělo a krev i duši spolu se svým Božstvím. Chtěl mít také lidské srdce, které by se stalo také Srdcem Boha, aby mohl opětovat nejen lásku božskou, ale i lidskou. Chtěl lidské srdce, aby mohlo být probodeno a aby vydalo dvojí proud Božího milosrdenství: vodu a krev, aby člověk mohl mít podíl na Kristově božské přirozenosti. Neboť v inkarnaci vrcholí velké mysterium sebeodevzdání Boha lidem. A my nesmíme přehlédnout – tak říkajíc – neuvěřitelnou skutečnost: Ježíšova matka se stala Matkou Boha.

A ten, který otevřel zcela nový prostor Božímu milosrdenství, se stal jejím Synem. Maria se tak stala matkou Vtěleného milosrdenství.

Její syn tak přešel na stranu lidí a jeho matka jako první z nás na stranu Boží. V inkarnaci tak vrcholí mysterium Božího milosrdenství, protože bez něho by nemohla být Ježíšova výkupná oběť na Kalvárii, nebylo by jeho Vzkříšení a Nanebevstoupení. A Boží milosrdenství by nemohlo být korunováno vylitím Ducha Svatého.

A tak tím nejdůležitějším slovem, které kdy člověk v historii vyslovil, zůstává Mariino: **„Ať se mi stane podle tvého slova.“**

Proto I. M. Rupnik napsal: **„Srdcem naší víry je vtělení.“**

IV. PŘIJÍMÁNÍ BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ JAKO SLOVA

V listu Židům píše svatopisec: **„Slovo Boží je živé, mocné, ostřejší než dvojsečný meč. Proniká na rozhraní duše a ducha, kostí i morku, rozsuzuje touhy i myšlenky srdce.“ (Žd 4,12)**

Už pro Hebreje na počátku znamená slovo – dabar – nejen slovo, ale také událost, tvůrčí čin, sílu, símě života. Když mluvil Bůh, stávalo se všechno, co vyslovil. A tak tomu bylo i se Slovem Vtěleným v Kristu Ježíši. O tomto tajemství čteme v konstituci Dei verbum: **„Církev ctí svatá Písma jako samo tělo Páně, protože bere ze stolu Božího slova stejně jako ze stolu Kristova těla bez ustání chléb života a poskytuje jej věřícím.“** Jsou tedy dva stoly, ale tentýž chléb, a tím je Kristus. Způsoby jsou sice různé, ale účinnost darů je rovnocenná.

Už sv. Augustin říká: „**Chceme-li mluvit pravdu, musíme souhlasit, že Slovo není menší než tělo Kristovo. Kdo přijímá Boží slovo nedbale, činí se stejně vinným, jako ten, kdo nechává z nedbalosti padnout Kristovo tělo na zem.**“

A tak je Písmo svaté podle sv. Augustina audibile sacramentum („slyšitelná svátost“). Boží milosrdenství nám tedy odkázalo samotné Slovo vtělené v Kristu Ježíši. A my bychom měli vědět, jak si Ježíše při čtení přiblížit, s ním se setkat a jeho jako Slovo přijímat.

Vždyť už sv. Ignác píše Antiochijským: „**Evangelium je pro mě tělo Kristovo.**“ A sv. Jeroným nám odkázal krajně provokativní výrok: „**Jíme jeho tělo a pijeme jeho krev nejen v eucharistii, nýbrž také v Písmu svatém.**“ Nemůžeme se tedy divit, že sestra Faustyna zachytila z úst samotného Ježíše: „**Skrze Vtělené Slovo dávám poznat propast svého milosrdenství.**“ (Den. 88)

Kde tedy máme hledat tělo a krev Páně v Božím slovu? Odpověď je kupodivu velmi prostá: ve škole P. Marie. Vždyť ona vyslechla slovo Boží z úst Gabrielových a dostala odpověď, a my s ní. „**Duch Svátý na tebe sestoupí a moc Nejvyššího tě zastíní.**“ A to, co se z tebe narodí, bude Slovo Věčné (srv. Lk 1,34.)

Maria pak s panenskou otevřeností odpověděla: „**Jsem služebnice Páně, kéž se mi stane podle tvého slova.**“ A my k tomu můžeme dodat: Slovo se stalo tělem. A zeptáme-li se, kde Slovo vzalo tělo a krev pro Ježíše, odpoví nám vyznání víry: „**Přijal tělo z Marie Panny a stal se člověkem.**“ Problém je tedy vyřešen.

Už sv. Ambrož říká: „**Každá duše, která uvěří, počíná Boží slovo a poznává jeho skutky.**“ Uvěřit zde znamená spojit se neodvolatelně se Slovem, otevřít mu srdce dokořán a vyslovit své „Amen“. Ověřil si to už sv. Bernard, a proto doporučuje: „**Odpověz slovo a přijmi slovo, řekni své a počni Božské. Vyslov slovo pomíjející a pojmi do sebe Slovo věčné.**“ Tomu porozuměli už Korintáné, když jim sv. Pavel napsal: **Je přece zjevné, že vy jste listem Kristovým, vzniklým z naší služby a psaným ne inkoustem, nýbrž Duchem Boha živého, ne na kamenných deskách, nýbrž na živých deskách lidských srdcí.**“ (2K 3,3)

A to je tajemství světců: přisvojí si některé Boží pravdy a stanou se jimi. Zpřítomňují tak Krista poslušného nebo chudého, jiný jeho pravdu či lásku. Kardinál Bea, který předsedal komisi pro Dei verbum, řekl kněžím: „**Mystické spojení, které jsme zjistili mezi slovem Božím a Chlebem života, obsahuje v sobě to, že kněz má dvojitý úlohu: je jak „minister verbi“, tak „minister sacramenti“. V něm se musí slovo Boží stát**

tak říkajíc tělem jeho těla a Duchem jeho ducha. Kněz, který snad důstojně slaví svatou Eucharistii – fractio panis – ale neláme lidu chléb slova Božího, je jen polovičním knězem.“

A já jsem přesvědčen, že kdyby promlouval k laikům, že by nám řekl: Žijete-li jen ze zbožného slavení Eucharistie a nelámete a nepřijímáte chléb Božího Slova, jste jen poloviční křesťané. V nás se musí tedy Boží slovo stávat tělem Kristova těla, krví Jeho krve, abychom se jeho Slovem stali. Sv. Ambrož připomíná: „**Každý křesťan, který věří, v jistém smyslu chápe a rodí Slovo Boží v sobě.**“ Je-li matka Kristova jediná (matka) podle těla, pak podle víry je Kristus plodem všech.“ A Benedikt XVI. napsal: „**To, co nastalo v Marii, může tedy nastat znovu v každém z nás denním nasloucháním Slova a slavením svátosti.**“ (Verbum Domini 28)

V. BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ A EUCHARISTIE

V Deníčku sestry Faustyny jsem si přečetl poznámky z duchovní obnovy 2. 6. 1938. V druhé meditaci z třetího dne si sestra zapsala Ježíšův výrok k meditaci o Nejsvětější svátosti: „**Zde jsem celý pro tebe, s duší, tělem i božstvím jako tvůj ženich.**“

V těchto slovech je všechno podstatné. Ježíš připomněl, že při slavení eucharistie je pro účastníky Ženichem, který se bezvýhradně odevzdává své nevěstě s přirozeností lidskou i božskou. V Janově evangeliu takto Ježíše představuje Jan Křtitel (J3,28n) a Ježíš sám se jako ženich představuje zákoníkům. (Mk 2,19).

O způsobu slavení eucharistie jako mesiánské svatby píše II. vatikánský koncil: „**Náš Spasitel při poslední večeři ustanovil eucharistickou obětí svého těla a krve, aby tak své milované Snoubence – církvi, zanechal památku na svou Smrt a Vzkříšení: Svátost milostivé lásky...**“ Koncil tedy potvrdil, že nová smlouva mezi Ježíšem a církví má živou analogii ve svátosti manželství. Především v tom, že dvě zúčastněné strany se spojují v jedno tělo. Už sv. Pacían píše: „**Toto je Pánova svatba: spojení v jedno tělo, aby podle onoho velkého tajemství byli dva v jednom těle: Kristus a církev.**“

K tématu se vyjádřil také J. Ratzinger: „**Eucharistie – svátost lásky – má zvláštní vztah k lásce mezi mužem a ženou v manželství. Prohloubit tento vztah je nutné právě v naší době.**“

Ptáme-li se, jak máme prohlubovat tento vztah na způsob manželství, odpovídá sestře Faustyně sám Ježíš: „**Ty víš, co vyžaduje láska; jen**

jednu věc – a sice opěťování.“ Tou jedinou věcí je tedy pro Ježíše opěťování. A protože eucharistie je smlouva nová a věčná, nabízí se nám srovnat slavení eucharistie se svátostí manželství a zamyslet se nad tím, jak je to s tím naším opěťováním. W. Stinissen k tomu napsal: **„Bůh chce člověka milovat a být jím milován.“** A to si přeje také Ježíš jako náš Ženich. Při svatbě si snoubenci vzájemně vysloví své přání náležet tomu druhému. Při slavení eucharistie je to Ježíš, který své nevěstě odevzdává své tělo, aby se s ní jedno tělo stal. Při liturgii se ovšem rozhostí ticho. Kdyby šlo o křesťanskou svatbu, mohlo by takové ticho účastníky znervóznit nebo dokonce vyděsit, kdyby vyšlo najevo, že nevěsta nemá v úmyslu Ženichův slib opěťovat.

Hluboké zahanbení by prožíval především ženich. A kdybychom my při slavení eucharistie s Kristem opomenuli podle tohoto vzoru vyslovit své sebeodevzdání, byl by to Ježíš, který by byl zahanben nejen před svatebčany, ale před celým nebeským dvorem světců i andělů a naše smlouva s božským Ženichem by byla neplatná.

Snad mají věřící zato, že samotným přijetím těla Páně vyjadřujeme svou vůli být s ním jedno tělo. Tento argument však zpochybnil už sv. Pavel výrokem: **„Což nevíte, že kdo se oddá nevěstce, je s ní jedno tělo? Je přece psáno. Budou jedno tělo.“ (1K 6, 16)** Defekt je v tom, že vytvořili jedno tělo bez uzavření manželství. Situace se tím neřeší, ale dramatizuje. Bez našeho sebeodevzdání Ježíšovi by mohlo jít o „duchovní smilstvo“.

Benedikt XVI. napsal: **„Všemohoucí očekává od svých tvorů „ano“, tak jako ženich očekává „ano“ od své nevěsty.“** Svatební slib je tedy nedispensovatelný. Nevěsta, chce-li být ženichovou manželkou, musí svatební slib opěťovat. A my si možná klademe otázku, proč se tak neděje při liturgii. Na to možná odpoví otcové církve: **„Jediné, co Bůh nemůže, je nutit člověka, aby ho miloval.“** Proto Ježíš slib nevynucuje, ale čeká, až dozraje naše láska. Pak mu můžeme říct: **„Můj Pane, toto je moje tělo a krev. Celý se ti odevzdávám.“** Sňatek je tak uzavřen, ne však manželství.

Podle katolického katechismu se manželství uzavírá nejprve smlouvou a pak tělesným spojením (matrimonium consumatum). Tady by se zdálo, že by opravdu stačilo přijímání těla Páně. Církev však žádá vzájemné přijímání. Nikoli jednostranné, které nerespektuje svobodu druhého. Já tělo Páně přijímám celá léta. Trvalo však dlouho, než jsem se nechal přijmout.

Jestliže si druhého bereme a sami se mu neoddáme, nemůžeme očekávat, že se mezi námi rozvine láska.

Thomas Merton napsal: **„Bůh se dává tomu, kdo se dává jemu.“** Zde se naznačuje, že užitek z přijímání těla Páně má ten, kdo sám nabídne

své tělo Ježíšovi k přijetí. Přijímám-li já, má Ježíš právo na opěťování, to je, abych se také já nechal přijmout.

Vždyť když přijímáme pokrm a nápoj, budujeme tím sebe a ke svému obrazu. Necháme-li se přijímat, tehdy Ježíš nás bude přetvářet v sebe. A to je cíl eucharistie. Abych nežil já a žil ve mně Kristus.

Ne nadarmo Ježíš ihned po ustanovení eucharistie s důrazem řekl: **„Zůstaňte ve mně a já ve vás.“ (Jan 15,4)** A v něm budeme zůstat jen tehdy, když se necháme přijímat. A Ježíš dodal vážné varování: **„Kdo nezůstane ve mně, bude vyvržen ven jako ratolest a uschne: pak ji seberou a hodí do ohně a spálí.“ (Jan 15,5)**

A tuto malou lekci opěťování lásky ukončím Ježíšovým výrokem k sestře Faustyně: **„Zde jsem celý pro tebe, s duší, tělem i božstvím jako tvůj Ženich.“ (Den. 1770)** A my máme Ježíše následovat a jeho vyznání opěťovat.

Ježíš tím, že se svou Snoubenkou církví vytvořil jedno tělo, vyrval ji nejprve z moci Božího nepřítele a připoutal ji k sobě. Tak a ne jinak si nás připravuje pro přechod ze smrti do života. Sv. Pavel napsal: **„Jestliže jsme s ním srostli tím, že jsme mu podobní v jeho smrti, budeme mu podobní také v jeho zmrtnýchvstání.“ (Ř6,5)** Zde Ježíšovi důvěřovat je otázka věčného života.

V centru tajemství Božího milosrdenství je tedy Ježíš, a to ukřižovaný. Jako lidská troska oznámil zločinci s ním spoluukřižovanému: **„Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ (Lk 23,43)** Ježíš bere na sebe hřích světa, aby tak svou smrtí naši smrt překonal a nastolil život nový. V jeho smrti umírá náš hřích. Jeho potupný konec bude jeho konečným triumfem. Proto právem hledáme pramen Božího milosrdenství v jeho probodeném Srdci. V něm vrcholí Boží milosrdenství. Ježíš je u cíle. Se sestrou Faustynou bychom měli zvolat: **„Milosrdenství Boží, jež jsi vytrysklo z otevřené rány Ježíšova srdce – důvěřuji ti.“ (Den 49)**

VI. BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ V USTANOVENÍ CÍRKVE SVATÉ

Ježíšova snoubenka následuje svého Ženicha tou láskou, která dává a nepočítá, obětuje se a nedbá na mínění světa, jen aby naplnila Boží vůli. Pravá tvář církve se pak zjevuje ve velkomyslnosti vůči hříšníkům. V církvi se tak setkává Boží milosrdenství a dílo vykoupení světa.

„Církev je eucharistie,“ napsal BXVI. zcela právem. Protože přijímáním Těla a Krve Páně se s ním stáváme jedno tělo a Duch Svatý nás sjednocuje v tělo mystické. A dílo vykoupení a Boží milosrdenství jsou zde podi-

vuhodně sjednoceny. Sv. Epifanius napsal: „**Církev je cílem všech věcí.**“ To znamená, že radostná zvěst má nasměrovat obrácené do církve a v ní najde smysl dokonce i samo Boží milosrdenství. Zde je nejvíc potřebné. Vždyť jsme společenství hříšníků a hříšníky do společenství ustavičně přijímáme. Přesto Ježíš miluje církev takovou, jaká je. A my bychom ho měli následovat a milovat církev takovou, jaká bude (in Spe). Na konci věků. Sv. Pavel, když vysvětluje ve svém listě Efezským (Ef 5,25n) tajemství jednoty mezi mužem a ženou v manželství, nejprve připomíná, co Ježíš řekl o manželství: „**Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce a budou ti dva jedno tělo.**“ (Mt 19,5)

A Pavel – jakoby ho v tu chvíli zasáhlo světlo, dodá: „**Je to veliké tajemství. Říkám to o Kristu a církvi.**“ Jakoby objevil tajemství zřetězení jednotlivců v jednom mystickém těle Kristově. Tak se základ teologie manželství stal základem teologie církve. Sv. Pacían píše: „**Toto je Pánova svatba: spojení v jedno tělo, aby podle onoho velikého tajemství byli dva v jednom těle, Kristus a církev: Z tohoto sňatku se rodí křesťanský lid, když na něj shůry sestupuje Duch Svatý.**“ Církev pochopila, že Ježíšovi jde o vytvoření jednoty s každým věřícím zvlášť a se všemi dohromady. Aby s ním Boží lid takto vytvořil jedno tělo. **W. Stinissen pak může napsat: „Církev není nic jiného, než svátost manželství Boha s lidmi.“** Když jde tedy o manželství, pak zde nemůžeme přehlédnout slovo o lásce. Především proto, že Bůh je láska. A protože ke své lásce božské Bůh v Kristu připojil i lásku lidskou, víme, že si přeje, aby byla opětována. Vždyť být církvi znamená být v Kristu, a on bude na oplátku v nás.

Benedikt XVI. představil mladým v Sydney Ježíše jako Ženicha zamilovaného do Nevěsty – církve a neváhal nazvat jeho lásku k ní jako lásku „bláznivou“. Bláznivou láskou rozumíme lásku zdánlivě „bez rozumu“, která miluje navzdory rozumným argumentům, která miluje i tam, kde milována nebude.

VII. ZÁVĚREM

Kdybych měl definovat Boží milosrdenství, řekl bych, že je to Bůh bláznivě milující. Je bláznivě milující, když miluje velkorysou až umíněnou láskou vroucí a věrnou až k hrdinství ač ví, že nebude od mnohých pochopen ani přijat. Navíc ji prosazuje i tam, kde by měla zvítězit Boží spravedlnost. A není v tom našťestí sám. Což by bylo možné, aby Maria přijala andělskou zvěst, která ji vystaví nebezpečí kamenování, bez bláznivé lásky? A byl by její manžel Josef přijal jen na základě snu svou ženu, která nemohla

vysvětlit své mateřství? Ano, zde bláznivá láska Boží byla opětována bláznivou láskou vyvolených. Ostatně nemůže být nic bláznivějšího, než bylo Boží rozhodnutí nás si vyvolit do tohoto společenství.

A také Ježíšova velekněžská modlitba je za církev, za její spojení s Bohem v Kristu. „**Za ně prosím, ať jsou jedno jako my. Aby všichni byli jedno, jako Ty Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás.**“ (J17,21) Kéž bychom zahlédli zlomek krásy církve, kterou měl Ježíš před očima, když se za nás modlil.

Čteme-li zápisník jiné světice, tentokrát Terezie z Lisieux, dovidáme se, že teprve na konci svého života se splnila její touha znát své místo v církvi. Zapsala si: „**V srdci církve budu láskou.**“ Terezie představila tuto lásku na obraze vztahu dítěte k otci, kterým vysvětlila vztah věřících k Nebeskému Otci. Sama uchváčena tímto posláním krátce před svou smrtí ukázala sama na sobě lásku – pochopitelně bláznivou, vždyť snila o životě misi-onářky a v duchu v misiích žila. A Bůh prokázal realnost její bláznivé lásky. Stala se patronkou misionářů a učitelkou církve.

Dnes stojíme před náporom sekularizace, jaký dějiny nepoznaly. Nezbyvá než doufat když už naděje není. Před časem napsal K. Rahner: „**V budoucnosti křesťané budou mystiky, nebo nebudou.**“ A my víme, že řeč o mystice je řeč o lásce. Sestra Faustyna napsala: „**Duši nečiní dokonalou ani milosti, ani zjevení, ani vytržení, ani žádné jiné udělované dary, nýbrž vnitřní spojení mé duše s Bohem.**“ (Den 1107) Proto láska spirituality Božího milosrdenství spočívá na důvěře a důvěra stojí na lásce. Nelze ji předpokládat tam, kde ještě není probuzena. A je probuzena, když zjeví velikost Božího milosrdenství na naší vlastní ubohosti. A z jistoty odpuštění se pak zvedá vděčnost často jako bláznivá láska k Vykupiteli. Tehdy je čas se otevřít Božímu milosrdenství a stát se „obyčejnými mystiky“. A má-li někdo námitku, že bláznivá láska z úst papežových je poněkud romantická, upozorňuji, že biblicky se tím rozumí prvotní láska. Proto Ježíš povzbuzuje sestry svaté Faustyny, aby vzplanuly prvotní láskou (Den. 1702)

Je to láska Písňe písní, která vidí milého v tom nejkrásnějším světle, totiž jako bytost nejkrásnější, nejměnější, schopnou se pro lásku obětovat a jít pro ni až na konec světa: Je to také prvotní láska, jakou milovala prvotní církev, která šokovala pohany pohrdáním smrtí. A na tuto lásku myslel Pán, když napomenul Anděla církve v Efezu (Zj 2,3–5), a ovšem tím také napomíná i nás:

„**Máš vytrvalost a trpěl jsi pro mé jméno a nepodlehls únavě. Ale mám proti tobě, že jsi upustil od své první lásky.**

Rozpomeň se tedy, z jaké výše jsi spadl, vejdi do sebe a jednej jako dříve.“

Prof. JAN MACHNIAK, Th.D.

VEDOUcí KATEDRY
SPIRITUÁLNÍ TEOLOGIE
NA PAPEŽSKÉ UNIVERZITĚ
JANA PAVLA II. V KRAKOVĚ

BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ v učení Jana Pavla II.

Nemluvím česky, ale předtím, než přednesu mou přednášku, přečtu pár slov česky a rád bych vás tímto pozdravil.

Drazí bratři a sestry,
pozdravuji všechny přítomné na kongrese o Božím milosrdenství. Těším se, že můžu být tady společně s vámi a podělit se s vámi o svoje svědectví. Přivážím pozdrav mého biskupa, kardinála Stanislava Dziwisze, který byl sekretářem blahoslaveného Svatého otce Jana Pavla II. S obdivem sleduji, jak se úcta k Božímu milosrdenství rozvíjí ve vaší zemi. Jsem přesvědčený, že tato zbožnost je znamením od Pána Boha pro naši dobu. Tato zbožnost nám připomíná, že Bůh je nyní stále s námi. On vyzval sv. Faustynu, prostou řeholnici, tak jako sv. Bernadettu Soubirousovou, děti z Fatimy, Františka, Hiacyntu, Lucii, aby připomínali světu, že nás miluje. Prostí lidé jako oni i my máme naléhavou misi. Budu dnes mluvit o bl. Janu Pavlu II., Svatém otci, který zrealizoval misi sv. sestry Faustyny jako papež pro celý svět. My jsme také zvaní, abychom se stávali posly Božího milosrdenství.

•••

Pravda o Božím milosrdenství, která byla ústředním motivem pontifikátu Jana Pavla II., se objevila v jeho učení již na počátku v encyklice *Dives in misericordia* („O Božím milosrdenství“ – 1981). Tento papežský dokument tvoří kromě encykliky *Redemptor hominis* („Vykupitel člověka“ – 1978) a *Dominum et vivificantem* („O Duchu Svatém“ – 1983) část Velké dogmatické trilogie, ve které papež mluví k současnému člověku o Bohu zje-

vujícím se člověku jako Nejsvětější Trojice – Otec, Syn a Duch Svatý. Milosrdenství je klíčem k porozumění tajemství Boha i člověka. Charakterizuje Boha, který se zjevuje člověku v dějinách spásy. Je ústředním tématem Kristova učení a v plnosti se ukazuje v tajemství spásy, v Jeho smrti a zmrtvýchvstání. Milosrdenství je zároveň zvláštní příležitostí pro člověka, protože díky němu může zakoušet blízkost Boha, který je milosrdný.

U příležitosti beatifikace sestry Faustyny Kowalské druhou neděli velikonoční 18. dubna 1993 v Římě Jan Pavel II. zdůraznil, že tajemství Božího milosrdenství, které Bůh připomenul celému světu prostřednictvím pokorné řeholnice z Polska, je „prorockým voláním světu“. Pro celé lidstvo se po hrozných válkách poselství milosrdenství stalo znamením naděje, ukazujícím na přítomnost Boha darujícího člověku lásku a možnost duchovního znovuzrození.

Svatořečení sestry Faustyny Kowalské 30. dubna 2000 v Římě mělo obzvláštní výmluvnost, protože tímto aktem Jan Pavel II. předal celému světu znamení milosrdenství jako most spojující druhé tisíciletí křesťanství s novým stoletím. Připomněl zároveň, že Boží milosrdenství je pro celé lidstvo mimořádnou příležitostí ke znovuzrození: „Lidstvo nenalezne pokoj, pokud se nenavráť k Božímu milosrdenství.“ (srov. „Deníček“ s. Faustyny, dále: Den). Poselství milosrdenství umožňuje nově porozumět evangeliu o Božím milosrdenství, v jehož světle člověk nejen zakouší milosrdenství přijímané od Boha, ale je rovněž uschopněn rozdávat milosrdenství druhým (DM 14).

Jan Pavel II. vyhlásil druhou neděli velikonoční „Neděli Božího milosrdenství“ a vyzdvihl, že milosrdenství je příležitostí poznat „pravou tvář Boha i pravou tvář člověka“ (*kanonizační homilie*, 5). Poselství milosrdenství je zároveň pro celý svět připomínkou důstojnosti a ceny každého člověka, za kterého dal Kristus svůj život.

Během kanonizace svaté Faustyny Kowalské Jan Pavel II. výrazně podtrhl, že poselství milosrdenství neustále hlásané církví a připomenuté díky zjevením svaté Faustyně se dnes stává částí zkušenosti člověka ztraceného mezi různými ideologiemi a myšlenkovými proudy na přelomu XX. a XXI. století. V tajemství Božího milosrdenství nachází křesťan pravou tvář Boha blízkého člověku i pravou tvář člověka potřebujícího milosrdenství i připraveného činit milosrdenství¹. Svatý otec se k této myšlence vracel vícekrát, když polemizoval s „teologií smrti Boha“ nebo když dokazoval chyby moderních totalitarismů, které usilují o vymazání Boha z lidské historie.

Při konsekraci Baziliky Božího milosrdenství v Krakově Jan Pavel II. ještě jednou podtrhl, že moderní svět potřebuje Boží milosrdenství, a zadal církvi úkol přiblížit světu tajemství Božího milosrdenství: „Proto chci dnes v tomto chrámu učinit slavnostní akt zasvěcení celého světa Božímu milosrdenství. Činím to s přáním, aby se poselství o milosrdné lásce Boha, které bylo zjeveno prostřednictvím svaté Faustyny, dostalo ke všem obyvatelům země a naplnilo jejich srdce nadějí. Ať se to poselství rozšíří z tohoto místa do celé naší milované vlasti i do celého světa. Ať se naplní příslib Pána Ježíše, že odtud má vyjít „jiskra, která připraví svět na Jeho konečný příchod“ (srov. Den 1732). Je potřeba roznítit tu jiskru Boží milosti. Je potřeba světu předávat oheň milosrdenství. V milosrdenství Boha najde svět pokoj a člověk štěstí! Dávám ten úkol vám, drazí bratři a sestry, církvi v Krakově, v Polsku a všem ctitelům Božího milosrdenství, kteří sem přijdou z Polska i z celého světa.“²

Téma Božího milosrdenství se objevilo v učení Jana Pavla II. znovu v apoštolském listě *Novo millennio ineunte*, zveřejněném na počátku třetího tisíciletí křesťanství (6. 1. 2001), jako „představivost milosrdenství“. Papež psal o obrazotvornosti milosrdenství v souvislosti se sjednocující se Evropou. Tato otázka se stala předmětem reflexe na Synodu biskupů v říjnu 1999, který připravoval Velké jubileum roku 2000. Plodem jednání biskupské synody se stala apoštolská adhortace *Ecclesia in Europa* (28. 6. 2003). Toto téma nás přivádí k několika myšlenkám, pokrývajícím celé učení Svatého otce, jejichž úhelným kamenem je pravda o Bohu milosrdenství.

Výběr otázky Božího milosrdenství v učení Jana Pavla II. vyžaduje vyjádření problému tajemství Boha, zjevujícího se ve Starém i Novém zákoně, který je ve své podstatě milosrdný. Papež dochází k velmi originální interpretaci Boha, který se zjevuje jako Otec milosrdenství v celých dějinách spásy. Tajemství milosrdenství umožňuje člověku porozumět sobě samému a uskutečnit svoje povolání. Zároveň mu ozřejmuje, že neustále potřebuje milosrdenství a že je schopen konat milosrdenství vůči bližním. Tyto předpoklady papeže Jana Pavla II. směřují naši pozornost k tajemství Boha zjevujícího své milosrdenství ve Starém zákoně i na Krista, který je plností zjeveného milosrdenství Otce v Nové smlouvě, jakož i na způsoby realizace milosrdenství Kristovými učedníky.

1. TAJEMSTVÍ BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ VE ZJEVENÍ

V encyklice *Dives in misericordia* papež Jan Pavel II. připomíná s odkazem na pastorální konstituci 2. vatikánského koncilu, *Gaudium et spes*, že Ježíš Kristus je plností „zjevení tajemství Otce a Jeho lásky“ (GS 22). Bůh zjevení je tajemstvím lásky (1 J 4,16.18), která spojuje v jedno Otce, Syna a Ducha Svatého. Je Láskou, se kterou se dělí s každým tvorem, protože Jeho přirozeností je darování se. Zjevuje se člověku v dějinách spásy jako Stvořitel a Pán všeho stvoření, který je dobrým Otcem i Dárcem života (srov. Řím 1-2; srov. Kol 1,15-20). V Něm nachází člověk své naplnění.

Základní zkušeností milosrdenství v dějinách Izraele, na kterou navazuje Jan Pavel II. (DM 4), je událost, ke které došlo během *Exodu* vyvoleného národa z egyptského otroctví. Bůh, vidíc utrpení svého lidu, se nad jeho neštěstím slitoval a osvobodil ho z rukou pronásledovatelů. V prožitku exodu jsou kořeny důvěry Izraelců v Boží milosrdenství, které překonává veškerý hřích a bídu člověka. V této dějinné chvíli Bůh, Tvůrce člověka a Pán světa, zjevil celou pravdu o sobě samém: „Pán před ním přešel a volal: Jahve, Jahve, Bůh milosrdný a slitovný, trpělivý, bohatý milostí a věrností, který svou milost zachovává tisícům pokolení, odpouští vinu, nevěrnost, hřích...“ (Ex 34, 6-7). V té události zjevil Bůh základní pravdu, že každý člověk, který spáchal hřích a odešel od svého Stvořitele, může nalézt motiv návratu a obrátit se na Něj s prosbou o odpuštění (Lb 14,18; Kron 30,9; Neh 9,17; Žl 86,15; Mdr 15,1; Sir 2,11; Job 2,13). Papež připomíná, že Bůh zjevoval své milosrdenství od počátku dějin ve slovech i v činech a odhaloval rozměr své lásky k člověku.

Boží milosrdenství zjevené ve Starém zákoně, poznamenává Papež v encyklice *Dives in misericordia*, je paradigmatickým lásky Boha k člověku, zahrnujícím různé „odstíny lásky“. Je to láska otcovská, vyplývající ze skutečnosti dávání života, protože Bůh je Otcem Izraele (Iz 63,16) a vyvolený národ je Jeho milovaným synem (Ex 4,22). Je také Snoubencem a Izrael Jeho snoubenkou (Oz 2,21). Jeho láska se zjevuje jako slitování i velkomyšlné odpuštění, když vyvolený národ nezachovává věrnost (Oz 11,7-9; Jer 31,20; Iz 54,7). Žalmisté Ho nazývají Bohem lásky, dobroty, věrnosti a milosrdenství (Žl 103; 145). Zkušenost Božího milosrdenství se rodí ve vnitřním dialogu člověka se svým Stvořitelem a Otcem.

V encyklice *Dives in misericordia* Jan Pavel II., odvolává se na dějiny spásy, připomíná neustálou přítomnost Boha mezi lidmi. Milosrdenství Otce zjevené Ježíšem Kristem je přítomné ve Starém zákoně, v dějinách vyvoleného národa, který zachoval víru v jediného Boha. Bůh Jahve, Stvořitel

světa a člověka se dává Mojžíšovi poznat jako milosrdenství. Bůh sám se slavnostně představuje: „A Pán sestoupil v oblaku a [Mojžíš] u Něho zůstal a vzýval jméno Jahve. Pán před ním přešel a volal: Jahve, Jahve, Bůh milosrdný a slitovný, trpělivý, bohatý milostí a věrností, který svou milost zachovává tisícům pokolení, odpouštějící vinu, nevěrnost, hříchy...“ (Ex 34,6-7). V milosrdenství, jak podtrhuje Jan Pavel II. (DM 4), se ukazují různé odstíny lásky Boha k člověku: dobrota, přejícnost, milost a věrnost (hebrejsky *hesed*), citlivost a soucit, které charakterizují matku (hebrejsky *rahamim*), velkodušnost a přívětivost (hebrejsky *hanan*) a také slitování, ušetření protivníka a odpuštění (hebrejsky *hamal*). Milosrdenství, chápáné jako zjevení lásky Boha navenek, se neodlučně pojí s aktem stvoření, spojujícím Boha Stvořitele s člověkem, který je Jeho stvořením (DM 4). Jak postřehl Svätý otec, k přirozenosti lásky náleží to, že nemůže nenávidět a chtít zlo pro toho, jehož obdarila plností dober.

Tajemství milosrdné lásky uchovával vyvolený národ, ve svých dějinách proroky napomínaný a nabádaný k otevření svého srdce Božímu milosrdenství (Iz 54,10; Jer 31,3). Milosrdenství zakoušené Izraelity bylo „obsahem styku s jejich Bohem“ (DM 4) zvláště v těch okamžicích, kdy byli nevěrní Smlouvě. S prosbou o milosrdenství se na Boha obrací Šalamoun v modlitbě u příležitosti posvěcení Svatyně (1 Král 8,22-53). Prorok Micheáš prosí o odpuštění nevěrnosti a odvolává se na Boží milosrdenství (Mich 7,18-20) a prorok Izaiáš utěšuje vyhnance, když ukazuje na milosrdenství jako záruku Jeho blízkosti a péče (Iz 51,4-16). Pro proroky znamená milosrdenství mimořádnou moc lásky, která „je větší než hříchy a nevěrnost vyvoleného národa“ (DM 4). Milosrdenství pokrývá nejenom společenství vyvoleného národa, ale také jednotlivé osoby, které kvůli fyzickému nebo morálnímu zlu zakoušejí pocit viny. Na Boha milosrdenství se obrací David po hříchu s Batšebou (2 Sam 11-12). Když Bůh vidí jeho opravdovou lítost a utrpení z důvodu spáchaného zla, ukazuje lásku a soucit a odpouští jeho hříchy. Z této zkušenosti lásky a soucitu jak v rozměru národa, tak i jednotlivých osob se rodí důvěra k Bohu, která umožňuje člověku obracet se na Boha a odhalovat Jeho přítomnost.

Každý člověk, jak postřehl Jan Pavel II. v encyklice *Dives in misericordia*, je schopen objevit Boha v přírodě a v kosmu díky Jeho „neviditelným vlastnostem“ (Řím 1,20). Nepřímé poznání ale neumožňuje plné vidění Boha. Zjevení lásky v Ježíši Kristu přivádí k Bohu „v neproniknutelném tajemství Jeho podstaty“ (DM 2; 1 Tim 6,16). Pán Ježíš ukazuje milosrdného Boha v podobenstvích o ztracené ovci i minci (Lk 15,1-10), a zvláště v podoběnství o marnotratném synu (Lk 15,11-32). Tato podoběnství ukazují nej-

prve na velikost lásky Otce, připraveného odpustit a znovu obdarovat. Jan Pavel II. v něm ještě více odhaluje důstojnost marnotratného syna, která se znovu probouzí díky milosrdenství Otce. Bůh se projevuje jako věrný svému otcovství: „Taková láska je schopná schýlit se ke každému marnotratnému synu, ke každé lidské bídě, nejvíce pak k bídě morální, ke hříchu.“ (DM 6) Velikost lásky Boha k hříšnému člověku odhaluje velikost důstojnosti syna, který je vždy Božím dítětem a má právo na jeho lásku. V milosrdenství nahlíží Jan Pavel II. „vztah nerovnosti“ mezi Bohem, který obdarovává, a člověkem, který Jeho dobra přijímá. Milosrdenství však způsobuje, že marnotratný syn nepocituje ponížení, když znovu získává synovskou důstojnost. Na velkou lásku Boha odpovídá postojem obrácení, který je plodem milosrdenství (DM 6).

Plným zjevením Božího milosrdenství je Kristova smrt a zmrtvýchvstání. Velikonoční tajemství ukazuje velikost lásky Boha, který „vlastního Syna neušetřil“, k člověku (2 Kor 5,21). Bůh tajemstvím kříže zjevuje hlubinu své lásky, která je na počátku stvoření člověka a díla Vykoupení: „Bůh, kterého zjevil Kristus, zůstává ve stálém spojení se světem jako Stvořitel, jako definitivní zdroj existence. Je to láska, která nejenom tvoří dobro, ale přivádí k účasti na vlastním životě Boha: Otce, Syna a Duchu Svatého“ (DM 7). V Kristově smrti je Bůh blízko člověku, když dává sám sebe, aby člověk mohl mít účast na Jeho životě. Milosrdná láska je mocnější než hříchy a smrt. Díky činnosti Duchu Svatého se člověk otvírá k aktivnímu milosrdenství a poznává svoji důstojnost, která mu dává možnost sjednocení se s Kristem. Místem setkání se s Božím milosrdenstvím jsou svátosti, zvláště svátost pokání a Eucharistie, ve kterých se křesťan dotýká milosrdné Boží lásky. Církev věrná Ježíši Kristu, podtrhuje Jan Pavel II., má jako první úkol na své misi ve světě svědčit o milosrdenství Božím (DM 12).

2. HLÁSÁNÍ BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ

Povinnost hlásat Boží milosrdenství je základem poslání svěřeného Kristem jeho učedníkům. Tato mise je rozšířením tradice proroků Starého zákona a důsledným vyplněním poslání Pána Ježíše založeného na ukázání člověku Boha, Otce milosrdenství.

V encyklice *Dives in misericordia* Jan Pavel II. výrazně poukazuje na potřebnost svědectví o Božím milosrdenství jako základního úkolu poslání církve vůči dnešnímu světu: „Církev musí svědčit o milosrdenství Boha zjeveném v Kristu, v celém Jeho mesiášském poslání, především je vyjadřovat jako

spasitelnou pravdu víry i života z víry a postupně je uvádět do života jak vlastních souvěrců, tak i pokud možno všech lidí dobré vůle. V posledku církve – která milosrdenství vyznává a ve svém životě se od něho nevzdaluje – má právo i povinnost odvolávat se na Boží milosrdenství a vzývat ho na obranu před všemi projevy tělesného i morálního zla, před všemi hrozbami, které útočí na celé spektrum života dnešního lidstva.” (DM 12) Hlásání Božího milosrdenství se podle Svatého otce projevuje vyznáním pravdy, že Bůh je milosrdenstvím, a dobrořečením milosrdnému Bohu. Druhým úkolem církve, a tedy i Kristových učedníků, je činit milosrdenství. Třetím rozměrem svědectví o Bohu je modlitba za milosrdenství pro svět. Východiskem veškeré činnosti na poli apoštolátu Božího milosrdenství je vyznání víry v milosrdného Boha. Bez tohoto základu se lidské milosrdenství stává obyčejnou filantropií³, kterou může provozovat i nevěřící člověk.

a) dobrořečení milosrdnému Bohu

Základem svědectví o milosrdenství Boha, podtrhuje Jan Pavel II., je liturgie církve, liturgická čtení a modlitby, ve kterých je slyšet ozvěnu pravdy vyjádřené na stránkách Písma. S ním se pojí zkušenost Božího lidu, která potvrzuje poznání Boha milosrdenství v každodenním životě: „Pokud někteří teologové tvrdí, že milosrdenství je největší mezi Božími vlastnostmi, pak Bible, tradice i celý život z víry Božího lidu s jistotou dokládá pravdivost tohoto tvrzení. Nejde tu o samotnou nejhlubší podstatu Boha v tajemství samotného Božství, ale o vlastnost, se kterou se člověk s celou vnitřní pravdou své existence setkává zvláště blízko a často s živým Bohem.” (DM 13)

První zkušeností křesťanské víry ve vlastním životě je setkání s Bohem milosrdenství, které Jan Pavel II. srovnává s „viděním Otce“, o kterém mluvil Kristus s Filipem (J 14,9 a následující). Vidění Boha vírou se zvláště usku-tečňuje v prožitku milosrdné lásky Otce, podobné zkušenosti syna z podobnosti o marnotratném synu. Tuto zkušenost umísťuje církev přímo do středu svého učení (DM 13), protože je klíčem k poznání Boha zjeveného v Kristu a odhalení důstojnosti druhého člověka, stvořeného k obrazu Boha: „Kdo mě vidí, vidí i Otce.” (J, 14,9) Kontemplace milosrdné tváře Krista přibližuje k Otci, jehož přirozeností je milosrdenství.

Vyznávání a hlásání Božího milosrdenství se uskutečňuje, když církev při hlásání Božího slova přibližuje člověka k pramenům milosrdenství: Eucharistii a svátosti pokání (DM 13). Ty jsou darem ukřižovaného a zmrtných-vstalého Krista, který svou smrtí a zmrtnýchvstáním zjevil v plnosti milosrdenství Otce. S plnou mocí Petrovy autority Jan Pavel II. připomíná, že Eucharistie je pramenem nevyčerpatelné lásky Boha: „Eucharistie nás vždy

přibližuje k lásce, která je silnější než smrt: kdykoli totiž požíváme ten chléb nebo pijeme z toho kalicha, nejen že hlásáme smrt Vykupitele, ale také si připomínáme Jeho zmrtnýchvstání a očekáváme Jeho příchod ve slávě.” (DM 13) Tedy prvním úkolem Kristova učedníka je udílení i vlastní podíl na svátosti Eucharistie. Již samotný eucharistický obřad, zpřítomňující umučení, smrt a zmrtnýchvstání Krista, ukazuje nekonečnost lásky Boha, který dal svého Syna za spásu světa (srov. J 3,16).

Cestu k setkání s milosrdenstvím Boha v Eucharistii otvírá svátost pokání, ve které, jak říká Jan Pavel II., „každý člověk může zvláštním způsobem zakusit milosrdenství, neboli tu lásku, která je silnější než hřích” (DM 13). Vůči hříchu se nejplněji zjevuje nekonečnost milosrdenství Boha, který je vždy připraven odpustit člověku, který lituje svého činu: „Nekonečná je připravenost a síla odpuštění, která má své opodstatnění v nevýslovné ceně oběti Syna. Žádný lidský hřích tuto sílu nepřevyšuje ani ji neomezuje. Omezit ji může pouze ze strany člověka nedostatek dobré vůle, nedostatek připravenosti na obrácení, neboli pokání, setrvávání v odporu vůči milosti a pravdě, a zvláště vůči svědectví ukřižování a zmrtnýchvstání Krista.” (DM 13) Apoštolský úkol církve v oblasti svátosti pokání zahrnuje hlásání obrácení a ukazování Boha odpouštějícího a laskavého. Křesťané tedy, když se připravují na svátost pokání a odpouštějí si navzájem, činí všechno, aby lidé poznali tvář odpouštějícího Boha.

Z milosrdné lásky Boha obsažené v Eucharistii a ve svátosti pokání se rodí jednota zahrnující nejen křesťany, ale i všechny národy.

b) činění milosrdenství

Důležitou oblastí při ukazování Božího milosrdenství jsou činy milosrdenství, kterými člověk potvrzuje nejen to, že potřebuje milosrdenství, ale také připravenost k činění milosrdenství vůči bližním (DM 14). Když křesťan činí skutky milosrdenství, pramenící ze zkušenosti Božího milosrdenství, pak v sobě poznává skrytou schopnost pro dělení se o milosrdenství. Jan Pavel II. podtrhuje v encyklice *Dives in misericordia*, že člověk je schopen poznávat milosrdnou lásku Boha, pokud sám dokáže projevit milosrdenství druhým.

Milosrdná láska je silou, která sjednocuje a povyšuje lidi ve vzájemných vztazích, neboť proměňuje osobu darující i obdarovanou. Vzorem té lásky je Kristus ukřižovaný, který sám sebe vydal až na smrt (Mt 25,34-40): „Dokonce v případech, ve kterých se zdá všechno ukazovat na to, že jedna strana pouze daruje, dává – a druhá pouze dostává, bere – (jako například v případě lékaře, který léčí, učitele, který učí, rodičů, kteří živí a vychovávají svoje děti, dárců, kteří přispívají potřebným), je vždy ve skutečnosti i ta

první strana obdarována.“ (DM 14) Na základě Kristova vzoru křesťan neustále očisťuje svoje skutky milosrdenství, aby byly inspirované zkušeností zadarmo dávané lásky. Pouze tehdy se stávají skutkem milosrdenství, který dávajícímu otvírá cestu k Bohu a odhaluje opravdovou důstojnost člověka schopného předávat lásku.

Cesta zadarmo dávané lásky, jakou nám ukázal Kristus na kříži, není tedy jednostranným aktem nebo procesem, ale usiluje o vzájemnost Boha a člověka. Milosrdná láska také vyrovnává rozdíly, které se tvoří mezi osobou dávající a obdarovanou. Proto je pro Jana Pavla II. milosrdenství naplněním spravedlnosti: „Autentické křesťanské milosrdenství je současně dokonalejším vyjádřením „rovnosti“ mezi lidmi, a tedy i dokonalejším vyjádřením spravedlnosti, nakolik ta ve svých mezích rovněž směřuje k takové rovnosti.“ (DM 14) Milosrdenství je podstatným prvkem rozvíjejícím mezilidské vztahy v duchu úcty k důstojnosti člověka a odhalování jeho schopnosti činit dobro. Apoštolát milosrdenství ve sféře skutků milosrdenství se stále musí odvolávat na základní zkušenost Kristovy lásky, aby se milosrdenství nestalo filantropií nebo aby nebylo nahrazeno sociální spravedlností: „Proto také církev musí v každé době, a zvláště dnes, uznat za svoji přední povinnost hlásání tajemství milosrdenství v posledku zjeveného v Ježíši Kristu a jeho uvádění do života.“ (DM 14)

Důsledek vyznání víry v milosrdného Boha je modlitba za milosrdenství.

c) modlitba za milosrdenství

Modlitba za milosrdenství vyplývající ze zkušenosti Božího milosrdenství v životě a konání skutků milosrdenství je, jak říká Jan Pavel II., základní povinností i právem církve: „Církev hlásá pravdu o Božím milosrdenství zjevenou v ukřižovaném a zmrtvýchvstalém Kristu a vyznává ji různými způsoby. Církev se rovněž snaží konat milosrdenství lidem skrze lidi, vidíc v tom nezbytnou podmínku snah o lepší, „více lidský“ dnešní i budoucí svět. Přestože v žádné době, v žádném okamžiku dějin – a zvláště v tak přelomové době jako je ta naše – církev nemůže zapomenout na modlitbu, jež je voláním o Boží milosrdenství vůči všelikému zlu, které tíží lidstvo a které mu hrozí. To je základním právem a zároveň povinností církve v Kristu Ježíši.“ (DM 15) S ohledem na sekularizaci života, na odpad od Boha a na život „jako by Bůh nebyl“ má církev povinnost modlit se za milosrdenství jako znamení naděje pro každého člověka.

Vůči stále většímu vzdálení člověka od Boha, až k tomu stupni, že nedokáže říci slovo „milosrdenství“ a otevřít se Božímu jednání, je církev povinna říci to slovo v jeho jménu. Přesvědčení o potřebě modlitby za milosrden-

ství přivedlo Svatého otce k formulaci aktu zasvěcení celého světa Božímu milosrdenství. To je plodem papežovy živé víry, jeho hluboké reflexe tajemství milosrdenství a velké lásky k lidem, kteří ztratili Boha i smysl života.

Modlitba za milosrdenství je směřovaná k Bohu Otci milosrdenství skrze prostřednictví Božího Syna, který svou smrtí a svým zmrtvýchvstáním přinesl světu milosrdenství. Jan Pavel II. vidí potřebu současné doby a prosí o milosrdenství pro celý svět: „Jak velmi potřebuje dnešní svět milosrdenství! Ve všech světadílech z hloubi lidského utrpení se vznáší volání o milosrdenství.“⁴ Milosrdenství je tou velikou šancí na obnovu lidského srdce, postiženého hříchem. Dobrořečení Bohu milosrdenství se děje v Ježíši Kristu, který v plnosti odhaluje tajemství svého Otce. Pán Ježíš velebí Otce celým svým životem: prací, modlitbami, učením i poslušností Otcově vůli až k smrti na kříži a ke zmrtvýchvstání. Tak učí, jak rozpoznat přítomnost Boha ve všech událostech života, v radostech i strastech, dokonce i v hrozném utrpení a smrti, a uskutěčňuje Boží přikázání, jež mají naplnění v přikázání lásky.

Dobrořečení Bohu nachází své uskutečnění v lásce: „Toto vyznání, ve kterém se vyjadřuje důvěra ve všemohoucí lásku Boha, je zvláště zapotřebí v naší době, ve které se člověk ztrácí tváří v tvář různým projevům zla. Je třeba, aby volání o Boží milosrdenství plynulo z našich srdcí, plných utrpení, nepokoje a pochybností, hledajících spolehlivý pramen naděje.“⁵ Při dobrořečení člověk zahleděný do Božího milosrdenství odhaluje pravdu o sobě samém i o svém životě.

Ze zkušenosti blízkosti Božího milosrdenství vyrůstá představa milosrdenství, která se podle Jana Pavla II. vyjadřuje v otevření druhému člověku, doprovázení ho v jeho těžkostech i v konkrétní pomoci, která mu pomáhá se z těžké situace zdvihnout. Ve starosti o slabého a pochybujícího člověka zasvětil papež celý svět Božímu milosrdenství.

3. ZASVĚCENÍ SVĚTA BOŽÍMU MILOSRDENSTVÍ

Při příležitosti posvěcení Baziliky Božího milosrdenství v Krakově Jan Pavel II. jednou podtrhl, že současný svět potřebuje Boží milosrdenství, a dal církvi úkol přiblížit světu tajemství Božího milosrdenství: „Proto chci dnes v tomto chrámu uskutečnit slavnostní akt zasvěcení celého světa Božímu milosrdenství. Činím to s vroucí tužbou, aby poselství o milosrdné lásce Boha, které bylo oznámeno prostřednictvím sv. Faustyny, přišlo ke všem obyvatelům této země a naplnilo jejich srdce nadějí. Ať se to poselství rozšíří z tohoto místa na celou naši milovanou vlast i do celého světa. Ať se splní

závazný slib Pána Ježíše, že odtud má vyjít „jiskra, která připraví svět na Jeho poslední příchod“ (srov. Dz 1732). Je potřeba tu jiskru Boží milosti roznítit. Je potřeba předávat světu oheň milosrdenství. V milosrdenství Boha svět nalezne pokoj a člověk štěstí! Tento úkol dávám vám, drazí bratři a sestry, církvi v Krakově a v Polsku, i všem ctitelům Božího milosrdenství, kteří sem budou přicházet z Polska i z celého světa“⁶.

Zasvěcení světa Božímu milosrdenství je aktem víry, jehož základem je postoj dětské důvěry v Boha, milosrdného Otce, že nikdy neopustí člověka a bude ho bez ustání obdarovávat svou láskou. Jan Pavel II., jako Abrahám a Patriarchové, jako Petr a jeho nástupci, stanul v čele církve a celého lidstva a vyjádřil jeho jménem víru v Boha blízkého člověku skrze Jeho milosrdenství. Vyznal zároveň víru, že se Bůh v posledku zjevil člověku v Ježíši Kristu, který v plnosti ukázal, na čem spočívá milosrdenství Otce – ve svých činech, v učení, a především ve své smrti a zmrtvýchvstání. Člověk odhaluje milosrdenství Boha díky Duchu Svatému.

Akt zasvěcení světa Božímu milosrdenství má zřetelně trojdílnou strukturu, ve které je možno rozlišit následující prvky: vzývání Trojjediného Boha, prosba za lidstvo soužené zlem a úpěnlivá žádost o milosrdenství pro svět. Akt zasvěcení je formou vztahu, do kterého vstupuje věřící člověk, když se obrací k Bohu. Vyjadřuje také situaci modlícího se člověka a jeho zkušenost víry.

V první části aktu zasvěcení světa Božímu milosrdenství Jan Pavel II. vyznává ve jménu celé církve víru v milosrdného Boha. Vzývání Boha, Otce milosrdenství, je shrnutím křesťanské víry v Boha blízkého člověku, který odhaluje svoji tvář v tajemství milosrdenství:

Bože, Otče milosrdný, který zjevuješ svoji lásku ve Tvém Synu Ježíši Kristu a vyléváš ji na nás v Duchu Svatém, Utěšiteli, Tobě zasvěcujeme dnes osud světa i každého člověka.

Člověk XXI. století stále více zakouší prázdnotu života, strach z budoucnosti, z utrpení a samoty. V těchto souvislostech chápeme slova Svatého otce Jana Pavla II. v druhé části aktu zasvěcení:

Skloň se k nám hříšným, uzdrav naše neduhy, překonej veškeré zlo, dovol všem obyvatelům země zakusit Tvé milosrdenství, aby v Tobě, trojjediný Bože, nalézali vždy pramen naděje.

V této modlitbě Jan Pavel II. stojí před Bohem jako Mojžíš a předkládá všechny slabosti člověka, které dnes hubí lidstvo jako jedovatí hadi vyvolený národ na poušti (Lb 21,4-9). Svatý otec jakoby shromažďuje hlasy zoufalství a utrpení rozléhajících se po celé zemi, aby je předložil Bohu a prosil o milosrdenství.

Důsledkem vyznání víry v milosrdného Boha je modlitba za milosrdenství. Přesvědčení o potřebě modlitby za milosrdenství přivádí Svatého otce k vyhlášení aktu zasvěcení světa Božímu milosrdenství. Tento akt je plodem živé papežovy víry, hluboké reflexe tajemství milosrdenství a velké lásky k lidem, kteří ztratili Boha i smysl života.

Akt zasvěcení se končí zvoláním, které je ozvěnou modlitby Korunky k Božímu milosrdenství předané sv. sestře Faustyně Pánem Ježíšem: *Věčný Otče, pro bolestné umučení a zmrtvýchvstání Tvého Syna, buď milosrdný k nám i k celému světu! Amen.*

Modlitba za milosrdenství je směřována k Bohu, milosrdnému Otci, skrze Syna Božího, který přinesl světu milosrdenství svou smrtí a zmrtvýchvstáním. Svatý Otec vidí potřeby dnešní doby a prosí o milosrdenství pro celý svět: „Jak velmi dnešní svět potřebuje milosrdenství! Ve všech světadílech z hloubi lidského utrpení se vznáší volání o milosrdenství.“⁷ Milosrdenství je tou velkou šancí na obnovu lidského srdce postiženého hříchem. Pravda o Božím milosrdenství, jak podtrhl Jan Pavel II., je ústředním prvkem poslání, jež dostali Kristovi učedníci od svého Pána. Zahnuje vyznání víry v milosrdného Boha i dobrořečení Bohu, bohatému milosrdenstvím, a také odvážný pohled do budoucnosti plný naděje. Uskutečňují se hlásání Božího milosrdenství v liturgii Slova a udílením Eucharistie a svátosti pokání, které jsou prameny milosrdenství, obsahující tajemství smrti a zmrtvýchvstání Krista, ve kterém se v plnosti zjevilo milosrdenství Boha vůči člověku. Boží milosrdenství, zakoušené člověkem uznávajícím svoji slabost, ho otevírá pro bližního a ukazuje mu možnost předávání milosrdenství. Jeho plodem je nezištná pomoc člověku, který se nachází v nouzi.

Tajemství Božího milosrdenství se stává zvláště aktuálním dnes díky zkušenosti sv. Faustyny Kowalské (1905–1938), kterou Jan Pavel II. pojmenoval „darem Boha pro naši dobu“. Toto tajemství pomáhá odhalovat Boha přítomného ve světě a konat milosrdenství bližním.

• • •

Děkuji za trpělivost, protože to bylo dlouhé vystoupení. Referát má svůj teologický ráz a může se nám zdát trochu zdouhavý, ale teď bych vám chtěl ze srdce říct svědectví o své zkušenosti s Božím milosrdenstvím, které jsem zažil skrz sestru Faustynu a Jana Pavla II. Před dvaceti lety jsem byl v Americe a jako kněz – student jsem pracoval ve farnosti. Bylo to v Novém Yorku, v centru Manhattanu, uprostřed velkých mrakodrapů. Jednou jsem tam šel do domu, ve kterém umíral osmdesátiletý člověk. Přestože byl velmi bohatý, milionář, neměl vedle sebe nikoho. Byla s ním jen zdravotní sestra

pocházející z Irska. Udělil jsem tomu člověku svátost pomazání nemocných a pak jsem chvíli mluvil s ošetřovatelkou. Řekla mi, že by bylo dobře se za něj pomodlit, protože umírá už tři měsíce a je to pro něj veliké utrpení. A tehdy jsem vzal obrázek s milosrdným Ježíšem a s Korunkou k Božímu milosrdenství. Pomodlili jsme se Korunku a poprosil jsem ji, aby se zvlášť ve tři hodiny modlila za toho člověka. Další den v podvečer tato paní zavolala faráři a řekla, že tento člověk byl v hodině milosrdenství zase při vědomí, pomodlil se s ní a po té modlitbě pokojně odešel k Pánu. Pro mě to bylo znamení toho, o čem mluvila sestra Faustyna, že v nejtěžších situacích, a zvlášť ve chvíli, kdy se člověk připravuje na poslední setkání s Bohem, je třeba se obrátit k Božímu milosrdenství. Toto Boží milosrdenství tento člověk obdržel – takové prosté znamení.

Když jsem se vrátil po studiích do Polska, chtěl jsem se nějak zapojit do šíření úcty k Božímu milosrdenství. Přečetl jsem „Deníček“ sestry Faustyny a potom jsem začal studovat učení Jana Pavla II. Tehdy jsem pochopil, že je třeba úplně Pánu Bohu důvěřovat, úplně svěřit Bohu svůj osud. Sestra Faustyna mnohokrát slyšela hlas Pána Ježíše a zapsala to, že je třeba jít do celého světa a hlásat Boží milosrdenství. Ona nebyla schopná doslova vyplnit tuto misi, protože byla obyčejnou řeholnicí a tehdy sestry nemohly hlásat Slovo Boží, ale přesto psala vše ve svém „Deníčku“, který pak po ní zůstal a byl vytištěn. Během druhé světové války – Faustyna už nežila – přicházel do kaple sester Kongregace Matky Božího milosrdenství v Krakově každý den po práci mladý student, Karol Wojtyła. Během druhé světové války se rozhodl, že bude knězem. Později, už jako krakovský biskup, se věnoval procesu blahořečení sestry Faustyny. V roce 1978 se stal papežem a napsal encykliku o Bohu, který je bohatý v milosrdenství.

A byl to právě on, kdo splnil Ježíšův příkaz jít do celého světa a hlásat Boží milosrdenství. Na příkladu sestry Faustyny a bl. Jana Pavla II. jsem pochopil, jak Bůh řídí náš osud. I přesto, že se nám zdá, že zlo je silnější než my, Bůh své plány pokojně realizuje. V Krakově, tam kde bydlela sestra Faustyna, bylo vedle kláštera pole. Tam sestry měly své hospodářství, krávy, koně, na tom poli pracovaly. Dnes tam stojí bazilika Božího milosrdenství. A tak, když jsem se dnes díval na otce Pavla Habrovce, který ukazoval plány toho velkého předsevzetí, které máte vy – stavby velkého kostela ve Slavkovicích – chtěl jsem vám říct jenom jednu věc: Bůh dokáže uskutečnit nejmělejší lidské plány. Možná, při pohledu na projekt tohoto velkého poutního chrámu, si někdo z vás myslel – já jsem přece jen obyčejný člověk, tohle přesahuje mé možnosti. Sestra Faustyna mluvila také tak – já nic neznamenám. Pán Ježíš milosrdný říká každému z nás, abychom mu

Prof. Jan Machniak čte pozdrav z Łagiewnik

úplně důvěřovali a svěřili mu svůj život a osud. Bazilika v Krakově měla stát 20 milionů polských zlotých, a stála 60 milionů, ale našel se velmi bohatý člověk, který v kritickém okamžiku pomohl při stavbě toho chrámu. A myslím si, že tady také Pán Bůh po nás žádá takovou důvěru, úplnou důvěru a pochopení, že Boží milosrdenství je něco opravdu důležitého pro nás, pro naše rodiny, a skrze nás i pro tento svět. A nejvíce Bůh žádá tuto důvěru od nás, kněží, od řeholních sester, ale také od každého člověka, který má víru ve svém srdci. Abychom se nebáli při pohledu na tento svět, který nás někdy děsí. Proto také ještě jednou děkuji, že jsem sem mohl přijet, setkat se s vámi, vidět vaši víru, děkuji, že jste mi umožnili se takovým způsobem zúčastnit tohoto kongresu, a přeji vám, abyste vždy se sestrou Faustynou opakovali: „Ježíši, důvěřuji Ti!“

1/ JAN PAVEL II., *Boží dar pro naši dobu. Homilie během kanonizační Mše svaté v: Poselství Milosrdenství*, 35/2000, s. 4.

2/ Tamtéž, s. 77.

3/ Srov. J. TISCHNER, *Cesty a nectesty milosrdenství*, Krakov 1999, str. 55-78.

4/ JAN PAVEL II., *Milosrdenství Boží jedinou nadějí. Homilie v Krakowskich Łagiewnikach*, 17. srpna 2002, v: *Bůh bohatý milosrdenstvím*, Krakov 2002, str. 77.

5/ Tamtéž, str. 72.

6/ Tamtéž, str. 77.

7/ JAN PAVEL II., *Milosrdenství Boží jedinou nadějí. Homilie v Krakowskich Łagiewnikach*, 17. srpna 2002, v: *Bůh bohatý milosrdenstvím*, Krakov 2002, str. 77.

MODLITBA ZASVĚCENÍ BOŽÍMU MILOSRDENSTVÍ

*Touto modlitbou
zasvětil Jan Pavel II. svět
Božímu milosrdenství.*

**Bože, milosrdný Otče,
který zjevuješ svou lásku
ve svém Synu, Ježíši Kristu,
a vyléváš ji na nás
v Utěšiteli Duchu Svatém,
Tobě dnes svěřujeme
osud světa
i každého člověka.**

**Skloň se nad námi hříšnými,
uzdrav naši slabost,
přemož všechno zlo
a dej všem obyvatelům země
poznat Tvé milosrdenství,
aby v Tobě, trojjediný Bože,
vždy nacházeli
zdroj naděje.**

**Věčný Otče,
pro bolestné utrpení
a zmrtvýchvstání svého Syna
buď milosrdný k nám
i k celému světu.
Amen.**

Na závěr kongresu se věřící zasvětili Božímu milosrdenství

Mši svaté se zasvěcením Božímu milosrdenství předsedal Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský

Po modlitbě zasvěcení Božímu milosrdenství zaznělo slavnostní „Te Deum“

POUTNÍ KOSTEL BOŽÍHO MILOSRDENSTVÍ A SV. SESTRY FAUSTYNY

VE SLAVKOVICÍCH

Bohoslužby:

Pátek	15.00 Hodina milosrdenství (adorace, Korunka k Božímu milosrdenství) 16.00 mše svatá
Sobota	15.00–17.00 možnost svátosti smíření 17.00 mše svatá
Neděle	10.30 mše svatá 15.00–17.00 možnost svátosti smíření

Křížová cesta: po celý rok každý pátek 15.00–16.00 hod.
(mimo dobu velikonoční)

Cesta světla: v době velikonoční – neděle od 16.00 hod.

Svatá zpověď: sobota a neděle 15.00–17.00 hod.

Každoroční hlavní poutě:

- Svátek Božího milosrdenství (první neděle po Velikonicích)
- Poutě ke sv. Faustyně (neděle nejbližší 5. říjnu)
- Poutě třetí sobotu v měsíci (mše svatá v 17.00 hod.)

Nabízíme duchovní obnovu (exercicie) o Božím milosrdenství pro farnosti

Více informací získáte na tel.: 566 502 855
nebo na adrese: info@slavkovice.cz

Otcové pallotini

Kruh vzájemné modlitby za Boží milosrdenství

„Řekni hříšníkům, že na ně stále čekám,
naslouchám úderům jejich srdce,
kdy bude bít pro mě.“ (Den. 1728)

- „Kniha milosrdenství“ (KM) je neformálním sdružením věřících, kteří cítí potřebu modlit se vzájemně za Boží milosrdenství pro sebe, pro církve v Čechách a na Moravě i pro celý svět.
- V současné době se připojilo k vzájemné modlitbě už přes 1300 osob.
- Každý pátek od 16.00 hod. je v kostele Božího milosrdenství ve Slavkovicích sloužena mše svatá za všechny členy.
- Spojujícím, viditelným symbolem členů „KM“ je malý křížek, který obdrží každý, kdo bude zapsán do „KM“, a který pomocí dvou paprsků tvořících symbol srdce připomíná Ježíšovo srdce plné lásky a milosrdenství.

Informace o projektu najdete na:
www.milosrdenstvi.cz, tel. 566 502 855

Pěší poutě k Božímu milosrdenství

„Pro ty, kteří potřebují Boží milosrdenství“ – tato slova jsou základním heslem pěších poutí k Božímu milosrdenství. Každý rok chceme naši modlitbu spojit s námahou pěšího putování. Chceme být týden spolu a také sobě navzájem hlásat milosrdného Ježíše. Poprvé jsme putovali v červenci 2009. Poutnice Jana Machandrová představila naše první putování takto: *„Byli jsme povoláni z různých farností a diecézí naší vlasti i ze zahraničí, z různých modlitebních společenství, dva kněží pallotini, jeden bohoslovec i řádová sestřička, muži i ženy, manželé, svobodní i rozvedení, vdovci i vdovy, starci, děti i mládež, zdatní i méně zdatní. Všichni jsme brzy vytvořili krásnou Boží rodinu, společenství bratří a sester v Kristu, kteří se vydali na cestu s očima upřenými na kříž a obraz milosrdného Ježíše, které jsme měli neustále před sebou. Ty nám dodávaly sílu jít krůček po krůčku dál a dál. Bylo to 7 dnů naplněných přebýváním s Bohem, který nám byl tak blízko ve dne i v noci!“*

Bůh nám cestou otevírá oči, abychom viděli ty prostory v nás, ve kterých potřebujeme jeho milosrdenství. Námaha pěšího putování odhaluje naši pravou tvář. Učí nás pokoře, ukazuje nám, jak jsme slabí, a dává nám příležitost k přijetí a smíření s druhým člověkem, takovým, jaký je. Neseme úmysly lidí, kteří nám je svěřili, modlíme se za ty, které potkáváme cestou a kteří se pro nás skrze Boží milosrdenství stávají bratry a sestrami. Putujeme ve dvou skupinách ze dvou směrů: z Fulneka a z Říčan u Prahy. Cíl ale zůstává stejný: tím geografickým jsou Slavkovice u Nového Města na Moravě, tím duchovním, důležitějším cílem je **Boží milosrdenství**.

Podrobné informace o tom, jak vypadá naše společné putování, najdete na www.pout.cz. Na poutě se můžete přihlásit buď na webových stránkách (doporučujeme), anebo telefonicky: 566 502 857.

Společnost katolického apoštolátu Otcové pallotini

Jsme společenstvím kněží a bratří. Název „pallotini“ pochází od našeho zakladatele sv. Vincence Pallottiho (1795–1850). Pracujeme v 41 zemích světa, působíme ve farnostech a na poutních místech, provozujeme své školy, nemocnice, hospice, věnujeme se dětem, mládeži, starším lidem, osamělým matkám, narkomanům, pracujeme v armádě a ve věznicích, hlásáme evangelium na misiích, máme své tiskárny, vydáváme knihy a časopisy, máme rádi všechno, co pomáhá hlásat Ježíšovo evangelium.

Pokud chcete získat více informací, napište nebo zavolejte:

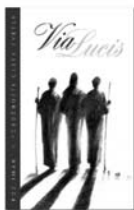
Otcové pallotini: **Jámy 71, 592 32 Jámy, tel.: 566 502 855**

Fulnek, Kostelní 111, 742 45 Fulnek, tel.: 566 740 122

Apoštol Božího milosrdenství

časopis o důvěře
v Boží milosrdenství

www.apostol.cz

„VIA LUCIS“

ROZJÍMÁNÍ K POBOŽNOSTI CESTY SVĚTLA

Atoři: biskup **Jan Baxant**, biskup **Vojtěch Cikrle**, biskup **Ladislav Hučko**, biskup **František Lobkowicz**, **Angelo Scarano** a **Marie Svatošová**. Cesta světla spočívá v rozjímání čtrnácti zastavení – setkání zmrtvýchvstalého Ježíše s jeho učedníky.

(Formát 105x165, brož., 58 str., 2011)

NEBOJUJ S TMOU, ROZSVIŘ SVĚTLO!

Nabízíme vám brožurku, která vznikla jako malý průvodce v oblasti Božího milosrdenství. Může to být dobrý dárek pro vaše známé a pro všechny, které byste chtěli oslovit Božím milosrdenstvím.

(Formát A5, 48 stran)

Cena není stanovena, dar můžete posílat na účet: **35-6219210237/0100**

Adresa: **Otcové pallotini, Jámy 71, 592 32 Jámy,**

tel.: **566 502 850, 566 502 855, e-mail: info@slavkovice.cz**

JEŽÍŠI, DŮVĚŘUJI TI!